Werkingsverslag 2013

vbjk

Woord vooraf

In 2014 treden twee decreten, die de toekomst van basisvoorzieningen voor jonge kinderen en hun ouders grondig beïnvloeden, in voege. In het voorbije jaar zette VBJK, als partner van Kind en Gezin, volop in op de implementatie van deze nieuwe decreten. Ook in het komende jaar zal onze werking hierop focussen. VBJK ziet het daarom als haar voornaamste taak om materialen aan te maken en beleidsondersteunend onderzoek uit te voeren ter ondersteuning van de sector bij de implementatie van deze nieuwe decreten.

Het ontwerp van het decreet betreffende de organisatie van 'preventieve gezinsondersteuning' werd op 14 juni 2013 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Doel van de preventieve gezinsondersteuning is het bevorderen van het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren, door hen te ondersteunen op het gebied van welzijn en gezondheid. In het decreet 'preventieve gezinsondersteuning' spelen de Huizen van het Kind een cruciale rol. Een Huis van het Kind stimuleert een kwalitatief partnerschap tussen verschillende lokale organisaties, met uiteenlopende diensten voor ouders en kinderen zodat het dé lokale informatie- en ondersteuningsplaats voor ouders wordt. Een Huis van het Kind integreert hierbij drie pijlers: opvoedingsondersteuning, preventieve gezondheidszorg en sociale cohesie & ontmoeting.
VBJK zet voornamelijk in op de ondersteuning van samenwerkingsverbanden van Huizen van het Kind. Daarnaast focust VBJK zich op twee van de drie pijlers, namelijk opvoedingsondersteuning en sociale cohesie & ontmoeting.

Het decreet 'Opvang van baby's en peuters' treedt in april 2014 in werking. Dit decreet plant stapsgewijs voldoende, toegankelijke, betaalbare, kwaliteitsvolle en leefbare kinderopvang.
Vanuit haar expertise blijft VBJK in het komende jaar inzetten op het ondersteunen van de sector bij het realiseren van een toegankelijke en betaalbare kinderopvang van hoge kwaliteit. Uit de literatuur weten we dat de competenties van het personeel een belangrijke indicator zijn voor kwaliteitsvolle opvang. Het decreet stelt daarom terecht dat tegen 2024 iedereen die kinderen opvangt, gekwalificeerd moet zijn. Het decreet legt ook de nadruk op competentieverhoging via pedagogisch begeleiding of coaching. Zo zal in de toekomst elke kinderopvangvoorziening pedagogisch begeleid worden. In 2013 werden diverse materialen en innovatieve methodes op vlak van pedagogische ondersteuning en kwalificatieverhoging ontwikkeld. VBJK zal, in samenwerking met partners (CEGO, ArteveldeHS, VCOK en Nederlandse experten) verder werken aan de implementatie hiervan.

Naar aanleiding van de Communicatie van de Europese Commissie van 2011, gingen Kind en Gezin en de VLOR het engagement aan om te komen tot een warme overgang tussen kinderopvang en kleuterschool. Ook VBJK zet hierop in met enkele belangrijke projecten. Daarnaast zal VBJK in 2014 actief deelnemen aan de Staten-Generaal over opvang van schoolkinderen. De VBJK-werking over buitenschoolse opvang zal afgesteld worden op de resultaten van de Staten-Generaal.
VBJK heeft sinds jaren een brede Europese werking uitgebouwd die de Vlaamse werking inspireert en de Vlaamse voorzieningen voor jonge kinderen en hun ouders binnen Europa op de kaart zet. Twee belangrijke projecten waar VBJK promotor van is (Transatlantic Forum on Inclusive Years en Assessing Childcare Services) leveren Vlaanderen inspirerende informatie over werkomstandigheden en coaching van medewerkers en over nieuwe evoluties in de VS en de EU op vlak van ouderwerking en evaluatie en monitoring binnen voorzieningen voor jonge kinderen. Daarnaast zullen we de resultaten van het project 'The role of ECEC in preventing Early School leaving' waaraan VBJK deelneemt, bekendmaken.

Het belooft dus opnieuw een boeiend jaar te worden, zowel voor de innoverende projecten in Vlaanderen als voor onderzoeken en beleidsondersteunend werk binnen Europa.
Daarnaast heeft VBJK in 2013 ook ingezet op het verbeteren van de interne organisatie. Er werd een nieuwe strategische planning uitgewerkt en een communicatieplan ontwikkeld die beiden in 2014 zullen geïmplementeerd worden, met het oog op een nog sterkere bekendmaking van VBJK in het landshap.
Ondertussen is het niet onbelangrijk te vermelden, dat heel wat publicaties gedownload worden via de website. Het voorbije jaar werden maar liefst 8171 artikels, rapporten, brochures… gedownload via het downloadcentre.
Tevens werd er een belangrijke reorganisatie van de bevoegdheden binnen VBJK uitgewerkt. Vanaf 2014 zal Sandra Van der Mespel de leiding overnemen van de Vlaamse projecten, Jan Peeters staat in voor de algemene leiding en de Europese en onderzoeksprojecten.

Jan Peeters
Algemeen directeur VBJK

Inhoudsopgave

Werkingsverslag 2013

1 Het nieuwe Vlaamse beleid implementeren in de sector 3
1.1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning 3
1.1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind 3
1.1.1.1 Huizen van het Kind Brussel 3
1.1.1.2 Adviesverlening: Huizen van het Kind 3
1.1.2 Sociale cohesie en ontmoeting 4
1.1.2.1 Ontmoetingsfunctie Huizen van het Kind 4
1.1.2.2 Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders: een kans voor iedereen 5
1.1.2.3 Adviesverlening: Intervisie Baboes 6
1.1.2.4 Adviesverlening: Vlaams netwerk ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders (VNO) 6
1.1.3 Opvoedingsondersteuning 6
1.1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in de opvoeding 6
1.1.3.2 Adviesverlening: Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning Brussel 7
1.1.3.3 Intervisie voor de Opvoedingswinkels en opvoedingspunten van de provincie Oost-Vlaanderen 8
1.1.3.1 Programmaleiding STOP4-7 8
1.1.3.2 STOP4-7 9
1.2 Decreet Opvang baby's en peuters 9
1.2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang 9
1.2.1.1 Begeleiding intervisietrajecten sociale functie 9
1.2.1.2 Adviesverlening: Stuurgroep sociale functie 10
1.2.1.3 Versterking van de sociale functie van kinderopvang en voorbereiding van het lokaalloket Kinderopvang Brussel 10
1.2.1.4 Experiment centrale toewijzing van opvangvragen 11
1.2.1.5 Begeleidingstraject voor de Centra Inclusieve Kinderopvang (CIK) 12
1.2.1.6 Adviesverlening: Spreekkansen 13
1.2.1.7 Adviesverlening: Lokaal Overleg Kinderopvang Gent 13
1.2.2 Pedagogisch kader 13
1.2.2.1 Documenteren voor jonge kinderen 13
1.2.2.2 Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen 14
1.2.2.3 TOY International Learning Project 15
1.2.2.4 Adviesverlening: Externe Adviesgroep Taalstimulering en Meertaligheid 15
1.2.2.5 Project Participatie van Kind en Gezin 15
1.2.3 Elke medewerker een kwalificatie 16
1.2.3.1 Onthaalouderacademie 16
1.2.3.1.1 De sector informeren en enthousiasmeren 16
1.2.3.1.2 Kennismakingstraject gezinsopvang 17
1.2.3.1.3 De opleiding Onthaalouderacademie i.s.m. de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) 18
1.2.3.1.4 Begeleiden van onthaalouders 19
1.2.3.1.5 ESF-ambassadeur 2013 20
1.2.3.2 Wanda 21

1.2.3.3 Voorbereiding en ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind 21
1.2.3.4 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs 22
2 Warme overgang 22
2.1 PhD onderzoek: Re-conceptualiseren van zorg en educatie in Kinderopvang en eerste jaar kleuteronderwijs 22
2.2 Adviesverlening: Expertentafel kinderarmoede: warme overgang opvang-onderwijs 23
3 Buitenschoolse kinderopvang 23
3.1 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie 23
3.2 Knopjesman 24
3.3 Onderzoek in opdracht van Kind en Gezin naar het gebruik van en behoefte aan opvang voor kinderen tussen 3 en 12 jaar en evaluatie van de huidige toestand – Perceel 2: 'Belevingsonderzoek bij kinderen' 25
3.4 Art. 31 Recht op spel 25
4 Leren van Europese partners en Vlaanderen op de kaart zetten 26
4.1 Leren van Europese onderzoeken 26
4.1.1 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving 26
4.1.2 Systematic literature review on Working Conditions and Continuing Professional Development (Assessing Childcare Services in Europe) 27
4.1.3 Europees Parlement: Barcelona Targets Revisited 27
4.2 Europese innovatieprojecten 28
4.2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres) 28
4.2.2 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BBK): *Lerenderwijs. Samen werken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang* 29
4.3 Internationale netwerken 29
4.3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years (TFIEY) 29
4.3.2 Eurochild 30
4.3.3 International Step by Step Association (ISSA) 30
4.3.4 DECET 31
5 Tijschriften 32
5.1 KIDDO 32
5.2 Kinderen in Europa 32
6 Evenementen 33
6.1 VBJK organiseert evenementen 33
6.1.1 Kippenvel 33
6.1.2 Lanceringdag Knopjesman 33
6.1.3 KIDDOdag 'Horen, zien en doen…', Brussel ABC-huis, 20 april en 13 mei 34
6.1.4 Inspiratiedagen Onthaalouders in Balans 35
6.1.5 Gezamenlijke vorming voor docenten Pedagogie van het Jonge Kind, Brussel: Kind en Gezin-Academie, 12 september 35
6.2 VBJK levert bijdrage aan evenementen 36
6.2.1 Keynotes op conferenties in België en Nederland 36
6.2.2 Lezingen, workshops en debatten in België en Nederland 36
6.2.3 Keynotes op internationale studiedagen en congressen 38
6.2.4 Workshops en lezingen op internationale studiedagen en congressen 38
6.2.5 Trainingen en gastcolleges binnen opleidingen en vorming 39
6.2.6 Adviesverlening 39
6.2.7 Interviews 40
6.3 VBJK neemt deel aan evenementen 40
6.3.1 Bijwonen conferenties, studiedagen en studiebezoeken 40
6.3.2 Opleiding 42

7 Publicaties 42
7.1 Boeken 42
7.2 Brochures 43
7.3 Wetenschappelijke artikelen 43
7.4 Artikelen / hoofdstukken in vaktijdschriften en boeken 44
7.5 Artikelen in KIDDO 44
7.6 Film 45
8 Communicatie 45
8.1 Bibliotheek 45
8.2 Website VBJK 46
9 Overzicht van de verkoop en verspreiding van trainingsmaterialen 54
9.1 Audiovisueel materiaal 54
9.2 Boeken, vorming- en trainingsmaterialen 54
9.3 Tijdschriften 56
10 Interne werking: afstemmen op uitdagingen en ontwikkelingen 57

Organisatiestructuur

Algemene Vergadering

Mevr. Heide-Marie Piette	Kinderopvang De Duizendpoot vzw
Mevr. Mady Van Herreweghe	Landelijke Kinderopvang
De Heer Danny Verdonck	Stad Gent, Dienst Kinderopvang
+ leden van de Raad van Bestuur	

Raad van Bestuur/ Algemene Vergadering

Prof. Michel Vandenbroeck, Voorzitter	Universiteit Gent, Vakgroep Sociale Agogiek
Prof. Remi Baekelmans	Expert
Mevr. Mia Brumagne	Landelijke Kinderopvang
Mevr. Min De Caigny	Vlaamse Werkgroep Diensten voor Opvanggezinnen
Mevr. Ann Rombaut	UNIEKO
Mevr. Barbara Devos	Vlaams Welzijnsverbond
De Heer Peter Masschelein	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Mevr. Jeannine Vanden Broucke	Vlaams Welzijnsverbond
Mevr. Naomi Geens	Universiteit Gent, Vakgroep Sociale Agogiek
De Heer Wim Van Esch	PPJ
Mevr. Barbara Vrijdags	Kinderdagverblijven KULeuven
De Heer Gerard De Raedemaeker	Erasmushogeschool Brussel
Lien Werbrouck	Karel de Grote-Hogeschool

Waarnemers

De Heer Jan Peeters	Vertegenwoordiger personeel VBJK
Mevr. Katleen Govaert (vanaf september)	Vertegenwoordiger Kind en Gezin
Mevr. Geert Keersmaekers	Vertegenwoordiger Kind en Gezin

Personeel

Coördinator	
Jan Peeters	Coördinator/onderzoeker
Educatief/onderzoeksteam	
Caroline Boudry (100%)	Educatief medewerker
Renilde Claesen (ziekteverlof)	Educatief medewerker/onderzoeker
Hester Hulpia (90%)	Educatief medewerker/onderzoeker
Brecht Peleman (100%)	Educatief medewerker/onderzoeker
Ellen Rutgeerts (80%)	Educatief medewerker/redacteur
Ankie Vandekerckhove (90%)	Educatief medewerker/onderzoeker
Sandra Van der Mespel (90%)	Educatief medewerker/onderzoeker
Katrien Van Laere (100%)	Onderzoeker
Veerle Vervaet (70%)	Educatief medewerker/onderzoeker
Nima Sharmahd (50% vanaf sept.)	Educatief medewerker / onderzoeker
Arianna Lazzari (40% vanaf 1 nov)	Onderzoeker
Wendy De Weyer (100% / 20% vanaf 1/9)	Educatief medewerker / onderzoeker
Greet Poelvoorde (80% tot 31 aug)	Educatief medewerker

STOP team	
Wim De Mey (70%)	Coördinator / trainer / onderzoeker
Sven Bussens (50%)	Trainer
Els Merlevede (ziekteverlof jan-mei / vanaf juni 50%)	Trainer / onderzoeker
Lien Capelle (vanaf februari 80%)	Trainer
Vera Messiaen (100%)	Trainer
Suzy Winters (50%)	Trainer
Tine Neyens (jan 80%)	Trainer
Christina Van Remoortel (feb - mei 50%)	Trainer
Administratie	
Joske Buyle (80%)	Administratief medewerker
Mike De Cloedt (60%)	Administratief medewerker
Lucas Van Waeyenberge (100% vanaf sept)	Administratief medewerker

1 Het nieuwe Vlaamse beleid implementeren in de sector

1.1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning

1.1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind

1.1.1.1 Huizen van het Kind Brussel

Doelstelling	Het ontwikkelen van onderbouwde praktijkgerichte modellen voor Huis van het Kind in Brussel conform het nieuw Vlaams beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning. Het ondersteunen van twee concrete lokale samenwerkingsverbanden in Brussel (pilootproject Huis van het Kind Jette en pilootproject Huis van het Kind Nieuwland).
Resultaat	Dit project werd opgestart in 1012 en werd gecontinueerd in 2013. Samen met de betrokken actoren van de twee lokale pilootprojecten (Huis van het Kind Nieuwland en Huis van het Kind Jette) werden samenwerkingsverbanden met diverse lokale partners uitgebouwd. VBJK ondersteunde de lokale pilootprojecten bij het opzetten en continueren van een netwerk met relevante lokale partners. Daarnaast werd ondersteuning geboden bij het uitwerken en analyseren van een behoefteanalyse bij ouders uit de buurt. Naast de lokale samenwerkingsverbanden werd de ontwikkeling van een scenario voor het Huis van het Kind in Brussel op bovenlokaal niveau opgestart. Dit gebeurde in overleg met de stuurgroep HvhK Brussel. De stuurgroep bestaat uit de trekkers van de pilootprojecten, vertegenwoordigers van organisaties die in de toekomst een belangrijke rol kunnen spelen in het HvhK Brussel en beleidsmedewerkers (Vlaams en Brussels niveau). Op 27/09 organiseerde VBJK een inspiratiedag Huis van het Kind in Brussel. Doel van de inspiratiedag was: • Concrete inspiratie uit Zweden voor partners betrokken bij het project Huizen van het Kind Brussel • Deelnemers aan het studiebezoek in Zweden op de hoogte brengen van de ontwikkelingen binnen het project Huizen van het Kind Brussel In totaal namen 37 personen deel aan de inspiratiedag. Dit was een mix van beleid (Vlaams en Brussels niveau) en praktijk (vanuit de praktijk waren verschillende sectoren vertegenwoordigd, o.a. organiserende besturen van consultatiebureaus, kinderopvang, onderwijs, IBO's…).
Projectcoördinatie	Hester Hulpia
Projectuitvoering	Hester Hulpia, Veerle Vervaet, Sandra Van der Mespel
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

1.1.1.2 Adviesverlening: Huizen van het Kind

Advies	VBJK volgde de ontwikkelingen op vlak van de Huizen van het Kind nauw op. Vanuit de opgebouwde expertise over de Huizen van het Kind werd VBJK door verschillende lokale Huizen van het Kind geconsulteerd, met name

door Samik, Huis van het Kind Eeklo en Huis van het Kind Destelbergen. Daarnaast nam VBJK (Hester Hulpia) deel aan overlegmomenten over de Huizen van het Kind georganiseerd door Kind en Gezin: er werd een actieve bijdrage geleverd aan de uitwissel- en inspiratiedag Huizen van het Kind op 21/06/2013; daarnaast nam VBJK deel aan het overleg over ondersteuningstrajecten Huizen van het Kind.

1.1.2 Sociale cohesie en ontmoeting

1.1.2.1 Ontmoetingsfunctie Huizen van het Kind

Doelstelling	Het ontwikkelen van praktijkgerichte modellen binnen de toekomstige Huizen van het Kind die de contacten en ontmoetingen tussen kinderen en ouders bevorderen
Resultaat	Het lerend netwerk 'ontmoetingsfunctie Huizen van het Kind' dat in 2012 werd opgestart, werd gecontinueerd in 2013. Het lerend netwerk bestond uit medewerkers van verschillende proeftuinen 'ontmoetingsfunctie', pilootprojecten 'Huizen van het Kind' en transitieprojecten 'vrijwilligers'. De deelnemers wisselden er onder begeleiding van VBJK ervaringen en expertise is. Er vonden begin 2013 drie bijeenkomsten van het lerend netwerk plaats. In april werd het lerend netwerk afgesloten. Daarnaast stond VBJK, samen met VCOK, in voor de bevraging van de twee proeftuinen Ontmoetingsfunctie (Boom en Oostende) en het ontmoetingsproject Reddie Teddy Oost-Vlaanderen. De verschillende betrokkenen (i.e., ouders en medewerkers) werden, zowel schriftelijk als mondeling, bevraagd. Alsook vonden observaties plaats binnen de praktijkprojecten. Zowel de bevindingen van het lerend netwerk als de evaluatie van de proeftuinen vormden de basis van het eindrapport. In dit eindrapport werkten we een kader uit om de ontmoetingsfunctie in de Huizen van het Kind uit te werken. Belangrijk was de vaststelling dat 'ontmoeting' vandaag een containerbegrip is waar zeer uiteenlopende praktijken mee benoemd worden. In het project ontwarden we dit kluwen aan de hand van twee centrale vragen: 1) Wat willen we zijn voor wie op vlak van ontmoeting? 2) Welke plaats neemt ontmoeting in binnen de werking van het Huis van het Kind? Vertrekkende van deze twee vragen onderscheidden we ten eerste 'spel en ontmoetingsinitiatieven' waar relaties (tussen kind-ouder, tussen kinderen, tussen ouders) de kern van de werking vormen. Ten tweede onderscheidden we het streven van organisaties om hun dienstverlening aan kinderen en/of ouders (bvb. consultatiebureau, kinderopvang, ruilwinkel…) zo in te richten dat het een open plaats wordt waar iedereen zich welkom voelt en waar kinderen en/of ouders uit de buurt elkaar vrij kunnen treffen over de sociaal economische en etnisch-culturele grenzen heen. Voor beide praktijken werkten we in het eindrapport een praktijkmodel uit. Het project werd opgevolgd door een stuurgroep bestaande uit medewerkers van Kind en Gezin en Expoo, de coördinator van De Speelburg en de projectmedewerkers van VBJK.

	Het eindrapport (http://www.vbjk.be/files/Ontmoetingsfunctie%20voor%20kinderen%20en%20ouders%20in%20de%20Huizen%20van%20het%20Kind%20HvK_eindrapport%20VBJK.pdf) werd gepresenteerd voor het lerend netwerk, de stuurgroep en de opdrachtgevers (Kind en Gezin). Het wordt verspreid via de website van de Huizen van het Kind en van VBJK, daarnaast wordt het gebruikt in diverse vormingen (bvb. vorming VCOK) en ook in begeleidingsprojecten over HvhK.
Projectcoördinatie	Hester Hulpia
Projectuitvoering	Hester Hulpia, Sandra Van der Mespel, Liesbeth Lambert (VCOK)
Financiering	Projectfinanciering Kind en Gezin

1.1.2.2 Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders: een kans voor iedereen

Doelstelling	Inzicht krijgen in de betekenissen die zowel 'kansarme' als 'kansrijke' ouders verlenen aan de ontmoetingsplaats en de mogelijke drempels die zij ondervinden
Resultaat	Ontmoetingsplaatsen hebben als doel om op een laagdrempelige en vrijblijvende wijze een sociale mix aan kinderen en ouders te bereiken. Deze intentie leidt echter niet vanzelfsprekend tot het werkelijk bereiken van deze sociale mix. Dit actieonderzoek stond daarom stil bij de volgende drie onderzoeksvragen: • Wie vindt toegang tot de ontmoetingsplaatsen en wie niet? • Welke elementen in de organisatie van de ontmoetingsplaats faciliteren en/of belemmeren de toegankelijkheid voor én na de deur? Welke praktijken kunnen de toegankelijkheid van een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders verbeteren? • Welke betekenissen verlenen ouders aan een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders? Om bovenstaande onderzoeksvragen te beantwoorden werd een projectgroep samengesteld en een klankbordgroep. De **projectgroep** bestond uit vijf leden van het Vlaams Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor Kinderen en Ouders: • Baboes (Baboes Centrum en Baboes Nieuwland) • De Speelbrug • Mut de Muis (Inloopteam Zuidrand) • Speelhuis, Speelbabbel Linkeroever en Speelbabbel Luchtbal (Inloopteam Pothoek) • Tatertuin (OCMW Boom) De leden van de projectgroep vormden de kernpartners van het project die met hun teams hun praktijk onder de loep namen en actiepunten formuleerden om de toegankelijkheid voor en na de deur te verbeteren. Daarnaast werd het project opgevolgd door een **klankbordgroep** met als opdracht te reflecteren op de bestaande en nieuwe praktijken van de projectgroep. De klankbordgroep bestond uit flankerende partners die betrokken zijn bij ontmoetingsplaatsen, organisaties die een ontmoetingsfunctie hebben (zoals kinderopvang) of organisaties die werken met kansarme gezinnen. Tijdens de **verkennende fase** van het project werd (via kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden) een beeld geschetst van het bereik, de

	belemmerende en/of faciliterende elementen van toegankelijkheid en de betekenisverlening door ouders. De verkennende fase gaf de betrokken ontmoetingsplaatsen zicht op hun doelgroep en hun eigen werking, en hoe dit ervaren wordt door de ouders en de medewerkers. Deze inzichten gaven input om de eigen werking in vraag te stellen en **actiepunten** te **formuleren**. De actiepunten werden kritisch besproken tijdens drie bijeenkomsten met de projectgroep. De bevindingen van dit actieonderzoek werden gebundeld in het **eindrapport**: 'Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders: Een kans voor iedereen.' Dit rapport wil ontmoetingsplaatsen inspireren in hun permanente zoektocht naar toegankelijkheid. Het rapport wil ook het beleid ondersteunen in het begrijpen van de meerwaarde van ontmoetingsplaatsen en hoe deze vorm te geven vertrekkende van de idee van progressief universalisme. Het rapport wordt verspreid via de druk bezochte website van de Koning Boudewijn Stichting en via onze website.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Hester Hulpia, Veerle Vervaet, Naomi Geens (UGent) en Jochen Devlieghere (stagiair UGent) in samenwerking met ontmoetingsplaatsen.
Financiering	Koning Boudewijnstichting

1.1.2.3 Adviesverlening: Intervisie Baboes

Advies	Op maandelijkse basis reflecteren de begeleiders over eigen handelen, visie en organisatie van de ontmoetingsplaats. Veerle Vervaet begeleidde deze intervisies van het team Baboes. Baboes heeft twee ontmoetingsplaatsen in Brussel.

1.1.2.4 Adviesverlening: Vlaams netwerk ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders (VNO)

Advies	Het Vlaams netwerk 'ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders' (VNO) fungeert als een inhoudelijke denktank over ontmoetingsplaatsen en voert acties om de ontmoetingsplaatsen op de kaart van de gezinsondersteuning zetten. VBJK participeert aan dit netwerk met het oog op inhoudelijke uitwisseling en ondersteuning. Naast deelname aan het VNO, is Hester Hulpia betrokken bij het uitwerken en het uitvoeren van de forumdagen Ontmoeting. Deze forumdagen worden opgezet samen met het VNO, lokale netwerken van ontmoetingsplaatsen, VCOK en EXPOO. Doelstelling is betrokkenen en geïnteresseerden in ontmoetingsinitiatieven inspiratie te bieden en te laten uitwisselen over 'ontmoeten en gezinsondersteuning'. Op 7 oktober vond een eerste forumdag plaats.

1.1.3 Opvoedingsondersteuning

1.1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in de opvoeding

Doelstelling	De opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang versterken.
Resultaat	Kinderopvang vervult de facto een opvoedingsondersteunende rol. Tegelijk heeft de kinderopvang nog heel wat potentieel om deze

	opvoedingsondersteunende rol verder te versterken, o.a. door in te zetten op het partnerschip tussen ouders (moeders én vaders) en begeleiders in het samen opvoeden. VBJK wil in dit project samen met Brusselse kinderdagverblijven: • de huidige opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang nagaan, • inspirerende praktijken over het versterken van de opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang in kaart brengen, • verbetervoorstellen formuleren en samen met hen een draaiboek ontwikkelen voor vernieuwende praktijken. In 2013 begeleidde VBJK een traject met acht Brusselse kinderdagverblijven die willen inzetten op de opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang. Via intervisiebijeenkomsten, waaraan leidinggevende en/of pedagogisch coach deelnamen, en tussentijdse opdrachten bracht elk deelnemend kinderdagverblijf met het team de eigen visie en de eigen sterktes en zwaktes op vlak van ouderbetrokkenheid in kaart. In december 2013 kwam elk deelnemend kinderdagverblijf op die manier tot een eigen actieplan: aspecten van ouderbetrokkenheid waar het kinderdagverblijf in 2014 wil op inzetten. In het najaar 2013 gingen ook zes focusgroepen door waaraan in totaal 49 ouders deelnamen (39 moeders en 10 vaders). Met de informatie uit de opdrachten van elk kinderdagverblijf, konden we per kinderdagverblijf met de ouders dieper ingaan op het huidig ouderbeleid, de organisatie en procedures zoals wennen, tevredenheidgesprekken, de plaats van ouders in de leefgroep, ouderactiviteiten, oudervergaderingen… en de concrete betekenisverlening daarvan. De anonieme getuigenissen uit deze focusgroepen waren input voor de actieplannen van elk kinderdagverblijf in december 2013. Voor de twee opstartende kinderdagverblijven in deze projectgroep was het niet zinvol om focusgroepen met ouders te hebben. Daar vonden twee teambegeleidingen plaats (per kinderdagverblijf) over ouderbeleid en de aanpak van tevredenheidgesprekken met ouders. Op uitnodiging van VGC adviseerde VBJK Vigez (Vlaamse Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie) bij het project: 'Gezonde voeding en beweging in kinderdagverblijven'.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts & Veerle Vervaet
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

1.1.3.2 Adviesverlening: Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning Brussel

Advies	Sandra Van der Mespel is voorzitter van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning (LOO) Brussel. Er vonden in 2013 drie bijeenkomsten van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning plaats. Vanuit het LOO werd een Kick-off moment voor de Week van de Opvoeding over het thema 'Opvoeden natuurlijk' georganiseerd.

1.1.3.3 Intervisie voor de Opvoedingswinkels en opvoedingspunten van de provincie Oost-Vlaanderen

Doelstelling	Intervisie voor medewerkers van de Opvoedingswinkels en –punten van de provincie Oost Vlaanderen. Tijdens deze sessies reflecteren deze medewerkers over het verlenen van pedagogisch advies aan ouders.
Resultaat	Intervisiesessies voor medewerkers van opvoedingswinkels en –punten van Gent, Sint-Niklaas, Zottegem, Deinze, De Pinte, Denderleeuw.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet
Financiering	Provincie Oost-Vlaanderen

1.1.3.1 Programmaleiding STOP4-7

Doelstelling	Het STOP4-7 programma (en de hieraan gelinkte inzichten en vaardigheden) op een kwaliteitsvolle manier implementeren in Vlaanderen (en in jeugdzorginstellingen in Nederland die STOP4-7 aanbieden) Uitgave van een vernieuwd handboek STOP4-7.
Resultaat	Na meerdere jaren evalueren, verzamelen van recente informatie en schrijven is in 2013 de box met vier vernieuwde handleidingen uitgegeven. In het theoretisch deel zijn enkele recente inzichten opgenomen en is er meer aandacht voor de rol van hechting en emotieregulatie in de ontwikkeling van gedragsproblemen. De box wordt uitgegeven en verdeeld door de uitgeverij SWP in Vlaanderen en Nederland. Het hoofdstuk over oplossingsgericht werken is degelijk uitgeschreven en er is een uitgebreid hoofdstuk over het belang van integratie van onderzoek in de praktijk. In de handleiding van de kindtraining is er meer aandacht voor het aanleren van emotieregulatiestrategieën in het algemeen en ontspanningsoefeningen in het bijzonder. In de handleiding van de oudertraining is het programma herschreven zodat het realistischer is om uit te voeren en is er een duidelijker oplossingsgericht accent. Ook is er meer aandacht voor de transfer van de kindtraining naar thuis. De leerkrachttraining is eveneens grondig herwerkt. Er is een volledige bijeenkomst gewijd aan de vaardigheden die de kinderen leren en hoe hiermee in de klas aan de slag kan gegaan worden. In september werd n.a.v. de uitgave van het vernieuwde handboek een tweedaagse vorming georganiseerd. Op deze dagen werd concreet geoefend met de nieuwe elementen in het handboek. Ongeveer 50 STOP-medewerkers uit heel Vlaanderen namen hieraan deel. Er werd twee keer een coördinatorenoverleg georganiseerd waarop de zeven coördinatoren van de huidige teams aanwezig waren. Op dit overleg worden vooral inhoudelijke thema's uitgediept. De stuurgroep STOP4-7 Vlaanderen kwam één keer samen vooral met als doel de verdere rol van de programmaleiding en de betaling hiervoor uit te klaren.
Projectcoördinatie	Wim De Mey
Projectuitvoering	Wim De Mey, Els Merlevede, Vera Messiaen, Suzy Winters, Sven Bussens en Lien Cappelle
Financiering	Programmaleiding: projectfinanciering en partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.1.3.2 STOP4-7

Doelstelling	Ouders (leerkrachten) ondersteunen in het gevoel opvoedingsproblemen (opnieuw) zelf aan te kunnen pakken. Kinderen ondersteunen in het beschikken over de nodige sociale en probleemoplossingvaardigheden om te functioneren in een klassengroep en met leeftijdsgenootjes.
Resultaat	Zowel in Lokeren als in Gent werd de STOP4-7 training twee keer aangeboden: in het voor- en najaar. In Lokeren werden hierbij 19 gezinnen bereikt (op een maximumcapaciteit van 20), voor Gent betrof het 18 gezinnen. De effecten van de hulpverlening worden 'gemeten' met behulp van een aantal vragenlijsten. De verwerking ervan gebeurt pas als ook de individuele gezinsbegeleiding (drie tot zes maanden na de groepstraining) wordt afgesloten. De resultaten zijn elk jaar terug te vinden in het jaarverslag dat voor Kind en Gezin geschreven wordt uiterlijk tegen 1 juli 2014.
Projectcoördinatie	Wim De Mey
Projectuitvoering	Wim De Mey, Els Merlevede, Suzy Winters, Lien Cappelle, Vera Messiaen en Sven Bussens
Financiering	Kind en Gezin

1.2 Decreet Opvang baby's en peuters

1.2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang

1.2.1.1 Begeleiding intervisietrajecten sociale functie

Doelstelling	De kinderopvangsector ondersteunen in het werken aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang voor alle kinderen en ouders, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen.
Resultaat	In opdracht van Kind en Gezin begeleidt VBJK sinds 2009 intervisietrajecten over de sociale functie van de kinderopvang. In 2013 begeleidde VBJK twee intervisiegroepen bestaande uit pedagogisch ondersteuners van verschillende netwerken en koepelorganisaties. In totaal nemen 20 personen deel uit 16 verschillende organisaties. Het doel van de intervisie is de sociale functie te vertalen naar de praktijk van diverse opvangvormen. Vertrekpunt is de visie zoals ontwikkeld in de handleiding 'Kinderopvang met sociale functie'. De deelnemers zetten zelf een traject met verantwoordelijken en kinderbegeleiders op met als doel te werken aan toegankelijkheid en een kwaliteitsbeleid met respect voor diversiteit. Inspirerende praktijken, ervaringen en knelpunten worden besproken tijdens de intervisiebijeenkomsten. Daarnaast stonden er in 2013 ook vragen en knelpunten i.v.m. het nieuwe decreet Opvang van baby's en peuters op het programma. Op regelmatige basis worden de ervaringen en structurele knelpunten besproken op de stuurgroep sociale functie (cfr. 1.2.1.2.). In de loop van 2013 kregen beide trajecten een bijkomend werkinstrument, PLEIO, een besloten internetforum waarop gediscussieerd wordt,

	informatie wordt gedeeld en vragen gesteld. Hier worden nu ook alle verslagen, inhoudelijk relevante documenten en informatie over de trajecten van de deelnemers bijgehouden.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove, Katrien Van Laere
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove, Katrien Van Laere
Financiering	Partnerschapsakkoord

1.2.1.2 Adviesverlening: Stuurgroep sociale functie

Advies	Katrien Van Laere en Ankie Vandekerckhove namen voor VBJK deel aan deze stuurgroep. Tijdens deze vergadering werden de acties vanuit Kind en gezin toegelicht en besproken door de stuurgroepleden. Hierbij lag de focus steeds op de strategieën om de sociale functie van kinderopvang, nu decretaal vastgelegd, te versterken en te promoten en om blijvend attent te zijn op ingrepen en vernieuwingen in het kinderopvangbeleid die voor kwetsbare gezinnen nieuwe drempels zouden kunnen inhouden.

1.2.1.3 Versterking van de sociale functie van kinderopvang en voorbereiding van het lokaalloket Kinderopvang Brussel

Doelstelling	• Vergroten van de toegankelijkheid van kwaliteitsvolle kinderopvang voor iedereen, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen • Versterken van een breed Brussels draagvlak • Transitie van het geheel van de werking naar de vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel
Resultaat	2013 betekende een overgangsjaar voor dit project. Tijdens het voorjaar tot en met 31 augustus stond VBJK als opdrachthouder enerzijds in voor de continuering van het project evenwichtig en gecoördineerd opnamebeleid en anderzijds voor de overheveling van het geheel van de werking (vanaf 1 september) naar de nieuwe vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel. In maart organiseerde VBJK opnieuw de introductiecursus 'evenwichtig opnamebeleid' voor nieuwe leidinggevenden in de regiogroepen. Hieraan namen 9 leidinggevenden deel. O.b.v. de evaluaties scoorde deze cursus hoog, met een gemiddelde tussen 4 en 5 (met 5 als maximum). Op 28 maart werd een eerste gezamenlijke regiovergadering georganiseerd met op de agenda o.m. een toelichting bij de opdrachten van VBJK voor 2013, de voorstelling van de pas opgerichte vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel en een demo van het lokaal loket Leuven. Hieraan participeerden 45 deelnemers. Ook de volgende aparte regiovergaderingen in mei telden telkens een groot aantal deelnemers. Tijdens die vergaderingen kwam opnieuw een aantal vragen en thema's gerelateerd aan opnamebeleid aan bod, alsook de oproep tot deelname aan de werkgroep registratie. Deze werkgroep werd in nauwe samenwerking met het werkveld opgericht, in functie van de ontwikkeling van een nieuw centraal registratiesysteem voor opvangvragen in Brussel. Aan de werkgroep participeerden vertegenwoordigers van de regiogroepen, een

	vertegenwoordiging van Kind en Gezin, VGC, de nieuwe vzw en Stad Brussel. De eerste startvergadering ging door op 26 juni. Parallel met de regiowerking, maakte VBJK een bestek op voor de gunning van de opdracht tot het ontwikkelen van een centraal registratiesysteem voor Brussel. Na een grondige selectieprocedure en jury werd de opdracht toegekend aan het IT bedrijf Tactics. VBJK stond in voor de overheveling van de gehele opdracht naar de nieuwe vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel. Er vond hiervoor regelmatig overleg plaats met VGC en de oprichters van de nieuwe vzw. Vanaf 1 september werd de volledige opdracht overgenomen door de nieuwe vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel. Ten slotte verwijzen we graag naar de publicatie *The impact of policy measures and coaching on the availability and accessibility of early child care: A longitudinal study (*Vandenbroeck M., Geens N., Berten H.) een artikel gepubliceerd in het tijdschrift International journal of social welfare. Dit artikel documenteert de impact van dit project op de toegankelijkheid van de Brusselse kinderopvang. Uit onderzoek uitgevoerd door de vakgroep Sociale Agogiek van de Universiteit Gent blijkt immers dat de begeleiding in combinatie met beleidsmaatregelen een positieve impact had op de toegankelijkheid. Het voorrangsbeleid in de voorzieningen is grondig gewijzigd. De vergelijking tussen cijfers van 2005 en 2010 toont een mentaliteitswijziging in de volgorde van opnamecriteria. De criteria 'wie eerst inschrijft, krijgt eerst plaats' en 'beide ouders werken' hebben sterk aan belang ingeboet, ten voordele van meer sociale criteria zoals gezinsvorm (voorrang aan eenoudergezinnen), crisisopvang, sociale en/of pedagogische wenselijkheid van de opvang, studerende ouders en lagere inkomens. Deze verandering in het opnamebeleid, resulteert in een verschuiving in de populatie gebruikers van de kinderopvang: er worden dubbel zo veel kinderen van eenoudergezinnen uit gezinnen met een laag inkomen opgevangen en ook meer kinderen van allochtone origine.
Projectcoördinatie	Wendy De Weyer, Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Wendy De Weyer, Ankie Vandekerckhove, VGC
Financiering	VGC

1.2.1.4 Experiment centrale toewijzing van opvangvragen

Doelstelling	Experimenteren met centrale toewijzing van opvangvragen, ter inspiratie en voorbereiding van een centraal registratiesysteem voor opvangvragen in een grootstedelijke context en een lokaal loket kinderopvang in Brussel
Resultaat	Tijdens het voorjaar van 2013 stond VBJK in voor de voortzetting van het proefproject centrale registratie en toewijzing van opvangvragen in partnerschap met het samenwerkingsverband CKO2. Ook tijdens 2013 werden de maandelijkse overlegmomenten verder gezet. de deelnemende opvanginitiatieven werkten intensief verder aan de finalisering van het afsprakenkader, om vanaf 1 maart 2013 concreet van start te gaan met het experimenteren met de centrale toewijzing van opvangvragen.

	De resultaten van dit experiment werden telkens teruggekoppeld zowel naar de regiogroepen als naar de werkgroep registratie, in functie van de ontwikkeling van een centraal registratiesysteem van opvangvragen voor Brussel. In juni werd een eerste evaluatie na 3 maanden opgemaakt in een tussentijds evaluatierapport. Hierbij werden zowel de sterktes als de zwaktes in kaart gebracht, alsook een aantal concrete actie- en verbeterpunten voor de voortzetting van het proefproject tijdens het najaar. Vanaf 1 september werd het experiment centrale toewijzing van opvangvragen overgenomen door de nieuwe vzw Samenwerken aan Kinderopvang Brussel.
Projectcoördinatie	Wendy De Weyer
Projectuitvoering	Greet Poelvoorde en Wendy De Weyer
Financiering	VGC

1.2.1.5 Begeleidingstraject voor de Centra Inclusieve Kinderopvang (CIK)

Doelstelling	Ondersteunen en begeleiden van de 16 Centra Inclusieve kinderopvang in het versterken van de eigen inclusieve werking en bij het delen van hun expertise met andere voorzieningen.
Resultaat	Op basis van het nieuwe decreet Opvang van baby's en peuters en de aanbevelingen van de resonansgroep Inclusie, heeft Kind en Gezin bijkomende middelen toegekend aan 16 centra die reeds ervaring en expertise opbouwden met inclusieve kinderopvang. Ze zullen de komende vijf jaar een traject afleggen waarbij ze enerzijds de eigen inclusieve werking dienen te versterken en anderzijds in hun regio collega-voorzieningen gaan bijstaan in het uitbouwen van inclusieve opvang. Ze zullen m.a.w. de eigen expertise verder uitdragen in de sector van kinderopvang en buitenschoolse opvang. VBJK zal de begeleiding van dit traject op zich nemen. Daartoe werd alvast een start genomen op 2/12 met een introductie en kennismakingsdag. Op deze bijeenkomst werd toelichting gegeven over het inclusiedenken door Kind en Gezin, het VFPH, de UGent - vakgroep Orthopedagogiek, Ouders voor inclusie en VBJK. VBJK stelde daarbij de Handleiding voor 'Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften' voor.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet, Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin Contactpersoon Kind en Gezin: Katleen Govaert en Sylvia Walraevens

1.2.1.6 Adviesverlening: Spreekkansen

Advies	VBJK verleent advies in een PWO-project van de Karel de Grote-Hogeschool dat kinderopvanginitiatieven wil ondersteunen in hun communicatie met ouders uit kansengroepen. Daartoe werd een doeboek voor kinderdagverblijven ontwikkeld dat kinderopvanginitiatieven kunnen gebruiken om communicatie met ouders uit kansengroepen te verbeteren. Het doeboek formuleert aandachtspunten voor schriftelijke en mondelinge communicatie met deze doelgroep, aangevuld met oefeningen en filmfragmenten om de reflectie in team te voeden. VBJK nam deel aan de resonansgroep van dit project en verleende advies bij de ontwikkeling van het project en het doeboek.

1.2.1.7 Adviesverlening: Lokaal Overleg Kinderopvang Gent

Advies	Jan Peeters is sinds de start van het LOKO voorzitter. De ledenlijst werd begin 2013 voorgelegd aan de nieuwe gemeenteraad en goedgekeurd. Afgelopen jaar werden er drie bijeenkomsten van het LOKO georganiseerd en had de voorzitter een kennismakingsoverleg met de nieuwe schepen. Op 17 april en op 6 mei werd o.m. een advies gegeven over een uitbreidingsronde voor 2013. Op 21 oktober werden criteria vastgelegd voor toekomstige uitbreidingen.

1.2.2 Pedagogisch kader

1.2.2.1 Documenteren voor jonge kinderen

Doelstelling	Een handleiding over pedagogisch documenteren voor pedagogische coachen ontwikkelen.
Resultaat	Een publicatie over pedagogisch documenteren op basis van een vertaling en herwerking van de Italiaanse publicatie 'Documentare la progettualità, nei servizi e nelle scuole per l'infanzia' (2012, Malvasi Laura & Zocatelli Barbara) Documenteren voor jonge kinderen laat stap voor stap zien hoe je projecten voor jonge kinderen kunt documenteren en presenteren aan kinderen, ouders, team en omgeving. Deze methodiek van pedagogisch begeleiden is overgewaaid uit Noord-Italië waar kinderopvangcentra en kleuterscholen documentatie al langer gebruiken. De auteurs beschrijven hoe pedagogisch documenteren een middel kan zijn om de pedagogische praktijk zichtbaar te maken om er vervolgens over te reflecteren binnen een team. Ze bieden een theoretisch kader en beschrijven de materialen en ervaringen van de Italiaanse centra voor jonge kinderen. Geïnspireerd door de Italiaanse werkwijze gingen enkele pedagogische coachen in Vlaanderen aan het werk met pedagogisch documenteren. Enkele praktijkvoorbeelden uit Vlaanderen illustreren wat documenteren betekent voor het team, kinderen en hun ouders. Het boek verscheen september 2013 en werd aan een ruim publiek voorgesteld tijdens een feestelijke lancering op 12 september. Het is uitgegeven en wordt verspreid in Nederland door SWP en in Vlaanderen door EPO en VBJK. Annelies Roelandt presenteerde het boek aan de docenten van de opleiding Bachelor Pedagogiek van het Jonge Kind.

Projectcoördinatie	Caroline Boudry, Jan Peeters
Projectuitvoering	Mark Gielen, Jan Peeters, Caroline Boudry, Annelies Roelandt
Financiering	Partnerschapsakkoord, SWP

1.2.2.2 Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen

Doelstelling	Ontwikkeling van nieuwe strategieën om gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen te bevorderen.
Resultaat	Het Strategisch Basisonderzoeksproject 'Rewarding Healthy Food Choices' is een multidisciplinair project met als doel nieuwe strategieën te ontwikkelen om de eetgewoonten van kinderen en adolescenten te verbeteren. Het project wordt geleid door een wetenschappelijke stuurgroep vanuit vier Universitaire faculteiten (Psychologie en Pedagogische Wetenschappen UGent, Bio-Ingenieurswetenschappen UGent, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen UGent en Communicatiewetenschappen KULeuven). VBJK werkt mee aan dit project als valorisatiepartner. Het project bestaat uit verschillende 'workpacks', waaronder Workpack 1 die zich richt op eetgewoonten bij peuters en kleuters. Eén van de vragen in dit workpack is hoe je binnen de kinderopvang een klimaat kunt creëren waarbinnen jonge kinderen gezonde eetgewoontes kunnen ontwikkelen. Naast deelname aan de overlegmomenten binnen dit workpack, begeleidde VBJK in 2013 de werkgroep 'gezonde voeding in de kinderopvang' tijdens de stakeholdersmeeting. VBJK organiseerde en begeleidde ook drie focusgroepen van kinderbegeleiders en verantwoordelijken (zowel gezin- als groepsopvang) en ouders uit verschillende kinderdagverblijven. Het doel van de focusgroepen was een beeld vormen van hoe ouders en kindbegeleiders met eetgewoonten van peuters en kleuters omgaan.
Projectcoördinatie	Prof. Caroline Braet
Projectuitvoering	Wendy De Weyer, Caroline Boudry en Jan Peeters
Financiering	IWT- Universiteit Gent - Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheids- en Sociale Psychologie

1.2.2.3 TOY International Learning Project

Doelstelling	Het onder de aandacht brengen van de voordelen van intergenerationeel leren voor zowel ouderen als jonge kinderen. Inspiratie en ondersteuning bieden voor bestaande en nieuwe initiatieven
Resultaat	Het project 'Together Old and Young' (TOY) vertrekt vanuit het uitgangspunt dat constructieve relaties tussen jonge kinderen en ouderen wederzijds voordelen biedt voor beide generaties, alsook ruimer voor de gemeenschap in zijn geheel. Dit project loopt van dec. 2012 tot eind 2014. In 2013 was VBJK niet actief betrokken, gezien we enkel associated partners zijn. We volgden het wel op via de lancering van de website (www.toyproject.net), de verslaggeving en de literatuurstudie. VBJK zal opnieuw meer betrokken worden in de laatste fase in 2014: disseminatie van het materiaal en het slotcongres. Bedoeling is o.m. om de intergenerationele initiatieven uit het project voor te stellen via diverse publicaties in meerdere talen.
Projectcoördinatie	International Child Development Initiatives
Projectuitvoering	Jan Peeters
Financiering	Europese Fondsen

1.2.2.4 Adviesverlening: Externe Adviesgroep Taalstimulering en Meertaligheid

Advies	Kind en Gezin nodigt leden uit verschillende sectoren met expertise op vlak van taal en meertaligheid uit voor de Externe Adviesgroep Taalstimulering en meertaligheid voor. Caroline Boudry participeerde aan de adviesgroep. De DVD Knopjesman werd er ondermeer voorgesteld, met aandacht voor de visie op Nederlandse taalstimulering in de Brusselse initiatieven voor Buitenschoolse opvang.

1.2.2.5 Project Participatie van Kind en Gezin

Doelstelling	Kind en Gezin en zijn partners willen op een duurzame wijze actieve participatie van aanstaande ouders, ouders en kinderen installeren in de planning, organisatie, uitvoering en evaluatie in de totaliteit van het aanbod en de beleidsontwikkeling hiervan.
Resultaat	Met steun van de Koning Boudewijn Stichting leidt Kind en Gezin een project dat participatie wil ondersteunen in zowel het beleid van Kind en Gezin als de praktijk. Bedoeling is te komen tot een duurzaam en algemeen draagvlak rond participatie bij Kind en Gezin en haar partners. VBJK participeert aan de externe adviesgroep die in het kader van dit project werd opgestart in november 2012. Deze adviesgroep had twee bijeenkomsten. Een onderdeel van dit project is het traject 'vissen en pionieren'. Kinderopvanginitiatieven – zowel in de voorschoolse als buitenschoolse opvang – die op vlak van participatie (van kinderen en ouders) een voortrekkersrol willen opnemen of nieuwe mogelijkheden willen exploreren, kunnen in 2014 (en verder) deelnemen aan een collegagroep. In 2013 organiseerde Kind en Gezin reeds twee introductiedagen waarop

	VBJK een visie op ouderbetrokkenheid presenteerde en inspirerende praktijkvoorbeelden gaf: • 3 oktober: Bondgenootschap met ouders • 21 november: Hoe realiseer je bondgenootschap met ouders? Een 40-tal organisaties voorschoolse en buitenschoolse opvang namen hieraan deel.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet & Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Veerle Vervaet & Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin Contactpersoon Kind en Gezin: Christine Faure

1.2.3 Elke medewerker een kwalificatie

1.2.3.1 Onthaalouderacademie

1.2.3.1.1 De sector informeren en enthousiasmeren

Doelstelling	Onthaalouders, dienstverantwoordelijken, coaches van zelfstandige onthaalouders, verantwoordelijken van organiserende besturen en koepelorganisaties, beleidsmedewerkers en opleidingsverstrekkers informeren over en enthousiasmeren voor de vernieuwingen op vlak de professionalisering van de sector gezinsopvang.
Resultaat	De volgende acties werd in 2013 gerealiseerd om de sector te informeren en enthousiasmeren over de resultaten van het project Onthaalouders Sterker Maken en de Onthaalouderacademie: **Nieuwe website** www.gezinsopvanginfo.be Begin april werd de website gelanceerd. Op de website werd alle informatie over het project Onthaalouders Sterker Maken gebundeld. Daarnaast is het een werkmiddel voor begeleiders van onthaalouders: begeleiders van het kennismakingstraject vinden hier alle nodige info en materialen; de ontwikkelde instrumenten voor het coachen van onthaalouders kunnen op de website gedownload worden. Maandelijks werden er gemiddeld 618 unieke bezoekers geteld op de website. **Infosessies voor dienstverantwoordelijken i.s.m. organiserende besturen en koepels** Er werden tien infosessies i.s.m. organiserende besturen en koepelorganisaties georganiseerd. In totaal werden er ongeveer 270 dienstverantwoordelijken (56,5% van totale groep dienstverantwoordelijken) bereikt. Het doel van de infosessies was de dienstverantwoordelijken te informeren over de resultaten en acties van het project. **Inspiratiedagen Onthaalouders in Balans** I.s.m. de Kind en Gezin-Academie werden vijf inspiratiedagen voor onthaalouders georganiseerd. In totaal werden 386 deelnemers bereikt. Voor meer info, zie ook bij evenementen (hoofdstuk 6).

	Andere: • publicatie van artikels over het project (cfr. publicatielijst) voorstelling van het project op de Infosessie voor medewerkers van Kind en Gezin over projecten VBJK (6 juni 2013); • voorstelling van het project aan de Provinciale coördinatoren Kind en Gezin (2 juli 2013); • voorstelling van het project op de EECERA conferentie in Tallinn (28 t.e.m. 31 augustus 2013); • workshops over het project op de studiedag voor de docenten Pedagogiek voor het Jonge Kind (12 september 2013).
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Mieke Daems (CEGO), Bart Declercq (CEGO), Vjera Somers
Financiering	Europees Sociaal Fonds

1.2.3.1.2 Kennismakingstraject gezinsopvang

Doelstelling	• Kandidaat onthaalouders inzicht bieden in de verwachtingen en benodigde competenties voor de job en in zijn/haar talenten, draagkracht en groeikansen met betrekking tot de job. • Disseminatie en implementatie van het Kennismakingstraject Gezinsopvang binnen de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en de sector van de gezinsopvang.
Resultaat	Begin 2013 kwam de 'Werkgroep Kennismakingsmodule' voor de laatste maal bijeen om zich te buigen over het handboek voor lesgevers. Op basis van de opmerkingen die daar werden geformuleerd, werd het afgewerkt en beschikbaar gesteld voor alle huidige en toekomstige cursusbegeleiders. Het handboek zelf en alle bijhorende inhoudelijke materialen zijn te vinden op www.gezinsopvanginfo.be. In het najaar van 2013 werd het Kennismakingstraject Gezinsopvang voor het eerst 'officieel' aangeboden in 3 opleidingsinstellingen: • CVO VSPW Mol: 1 traject met 6 deelnemers • CVO VSPW Kortrijk: 1 traject met 9 deelnemers • VCOK: 3 trajecten met 16, 12 en 15 deelnemers VBJK heeft deze centra ondersteund bij de opstart en inrichting van de module, via verschillende acties en bijeenkomsten: In mei vond er een trainingsdag plaats die de CVO's (15 deelnemers) liet kennismaken met de sector van de gezinsopvang en de ontwikkelde inhouden, werkwijze en materialen horende bij het Kennismakingstraject Gezinsopvang. Op deze vergadering werden tevens enkele CVO-overschrijdende afspraken gemaakt en nadien verspreid. Eind 2013 organiseerde VBJK een evaluatievergadering met de drie centra die in 2013 het Kennismakingstraject hebben aangeboden. Ervaringen en materialen werden uitgewisseld en er werden enkele richtlijnen vooropgesteld om het traject aan te passen met het oog op de brede disseminatie in 2014.

	Naast de inhoudelijke voorbereiding ondersteunde VBJK de implementatie van het Kennismakingstraject ook via een strategisch promobeleid. Er werden flyers opgemaakt en verspreid, de diensten voor onthaalouders werden gecontacteerd en er werd informatie en uitleg gegeven tijdens verschillende studiedagen en via www.gezinsopvanginfo.be. Tevens werd een KIDDO-artikel gepubliceerd over het Kennismakingstraject en werd de cursus vernoemd in verscheidene andere artikels over het project 'Onthaalouders Sterker Maken' (zie publicaties). In 2014 zal er een korte promofilm uitkomen die (kandidaat-)onthaalouders informeert over de verschillende mogelijkheden om zich als onthaalouder bij te scholen en te laten ondersteunen. Het Kennismakingstraject kent hier uiteraard zijn plaats in. Op **22 november 2013** raakte bij het verschijnen van de goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten bij het decreet kinderopvang van baby's en peuters bekend dat het Kennismakingstraject vanaf april 2014 een verplichte startvoorwaarde wordt voor iedereen die als kinderbegeleider in de gezinsopvang wil starten. In die vergunningsvoorwaarden valt het Kennismakingstraject uiteen in twee modules: • 20h 'Kennismaken met de gezinsopvang' (verplicht voor elke starter) • 20h 'Werken in de kinderopvang' (daarbovenop te volgen voor iedereen zonder geldig kwalificatiebewijs; enkel in de overgangsperiode) Naar aanleiding hiervan participeerde VBJK in het najaar aan het netoverschrijdend overleg tussen de CVO's met als doel tot afspraken te komen over de implementatie van het Kennismakingstraject Gezinsopvang in de CVO's.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Sandra Van der Mespel, Vjera Somers, Mieke Daems (CEGO), Bart Declercq (CEGO)
Financiering	ESF

1.2.3.1.3 De opleiding Onthaalouderacademie i.s.m. de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO)

Doelstelling	(Startende) onthaalouders de vereiste competenties aanleren die nodig zijn om jonge kinderen pedagogisch te begeleiden, samen te werken met ouders en om verzorging en EHBO te kunnen toepassen, via een basisopleiding van de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO).
Resultaat	In 2013 werden er in de eerste plaats verschillende acties ondernomen om de Onthaalouderacademie bekend te maken in de sector van de gezinsopvang. Het aanbod werd bekend gemaakt via de website www.onthaalouderacademie.be, de Facebookpagina en via de communicatiekanalen van Kind en Gezin. In functie van de herkenbaarheid voor onthaalouders en hun begeleiders, werd er geïnvesteerd in de ontwikkeling van een logo en huisstijl voor de Onthaalouderacademie. De CVO's die meewerken aan de Onthaalouderacademie werden nauw

	betrokken bij de inspiratiedagen Onthaalouders in balans. De dagen werden ten volle benut om de Onthaalouderacademie te promoten (bvb. door deelnemers aan de Onthaalouderacademie te laten getuigen, een infostand over de Onthaalouderacademie). Daarnaast werden er op elke inspiratiedag minstens twee workshops begeleid door leerkrachten van de Onthaalouderacademie. VBJK vervulde in 2013 opnieuw een brugfunctie tussen de CVO's en de sector gezinsopvang. VBJK nam tweemaal deel aan het interscolair overleg over de opleiding Begeleider in de Kinderopvang. Samen met de coördinatoren werd er gesproken over de voortgang en knelpunten van de Onthaalouderacademie en informeerde VBJK hen over het proces en resultaten van het ESF-project Onthaalouders Sterker Maken. Daarnaast namen twee leerkrachten van de Onthaalouderacademie deel aan de resonansgroep van het project Onthaalouders Sterker Maken. Inhoudelijk lag in 2013 vooral de klemtoon op de evaluatie, bijsturing en implementatie van de gesuperviseerde beroepspraktijk. De werkmap 'Bouwen aan je eigen draagkracht' werd geïmplementeerd in de module. VBJK ondersteunde dit proces via de organisatie en begeleiding van twee overlegmomenten voor de leerkrachten van de verschillende CVO's die de gesuperviseerde beroepspraktijk voor onthaalouders begeleiden. In 2013 was het nog wachten op het nieuwe Ministerieel Besluit tot bepaling van de kwalificatiebewijzen. Er kon dus nog geen plan worden uitgetekend om de Onthaalouderacademie bij te sturen in functie van de nieuwe kwalificatievereisten.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman
Financiering	Kind en Gezin Partnerschapsakkoord

1.2.3.1.4 Begeleiden van onthaalouders

Doelstelling	De professionalisering van zowel de aangesloten als de zelfstandige onthaalouders vergroten via het aanmaken van twee nieuwe instrumenten die door de pedagogisch coach/ dienstverantwoordelijke kunnen gebruikt worden in de begeleiding.
Resultaat	Er werden twee nieuwe instrumenten voor het coachen van onthaalouders afgewerkt: • De werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht. Verschenen in 2 versies: één voor kandidaat-onthaalouders en één voor onthaalouders. Beide versies zijn beschikbaar in gedrukte vorm en als download op de website www.gezinsopvanginfo.be. Van de versie voor kandidaat-onthaalouders werden er 520 exemplaren verdeeld onder de CVO's en VCOK voor gebruik in de kennismakingsmodule. Van de versie voor onthaalouders werden er 1727 exemplaren verdeeld onder dienstverantwoordelijken en onthaalouders. • De Toolbox Netwerken van onthaalouders begeleiden; online te consulteren via de website www.gezinsopvanginfo.be.

	De nieuwe instrumenten werden via verschillende kanalen bekendgemaakt in de sector (cfr. 1.2.3.1.1). Daarnaast werd er een vormingsaanbod georganiseerd voor dienstverantwoordelijken en andere begeleiders van onthaalouders: **Training Lerende netwerken voor onthaalouders begeleiden** Het doel van de training was de deelnemers te introduceren in de methodiek van lerende netwerken en de Toolbox en hen te ondersteunen bij de opstart van een eigen lerend netwerk. De training richtte zich op alle pedagogisch coaches van onthaalouders (dienstverantwoordelijken, medewerkers Voorzet, andere). Er werden twee trainingen georganiseerd van 3 x ½ dag. Er namen 26 personen deel aan de training. **Training Coachen met de werkmap 'Bouwen aan je eigen draagkracht'** Het doel van de training was de deelnemers te introduceren in coachen en hoe de werkmap te gebruiken in het coachen van onthaalouders?. Daarnaast werden de deelnemers ondersteund in het gebruik van de werkmap via ervaringsuitwisseling. De training richtte zich op alle pedagogisch coaches van onthaalouders (dienstverantwoordelijken, medewerkers Voorzet, andere). Er werden drie trainingen georganiseerd van 1 + ½ dag. Er namen 45 personen deel aan de training. Eind 2013 werden er gesprekken gevoerd met de vormingscentra VCOK en CEGO vzw over de organisatie van een vormingsaanbod over deze nieuwe instrumenten na de projectperiode. Daarnaast werd er bij VIVO een aanvraag ingediend om in 2014 dit vormingsaanbod financieel te ondersteunen (inmiddels goedgekeurd).
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Mieke Daems (CEGO), Bart Declercq (CEGO), Jef Scheirlinck (VCOK, training Coachen met de werkmap)
Financiering	Europees Sociaal Fonds

1.2.3.1.5 ESF-ambassadeur 2013

Doelstelling	De resultaten van het project Onthaalouders Sterker Maken verspreiden.
Resultaat	In januari 2013 werd het project Onthaalouders Sterker Maken door het Europees Sociaal Fonds (ESF) uitgeroepen tot ESF ambassadeur 2013. Die onderscheiding gaat naar organisaties die met behulp van het ESF een uitmuntende methodiek of instrument hebben ontwikkeld die de arbeidsmarkt versterkt. We ontvingen van het ESF Agentschap Vlaanderen extra steun om gedurende een jaar (februari 2013 t.e.m. januari 2014) de resultaten van het project te verspreiden en kenbaar te maken. Met de extra steun werden de volgende acties gerealiseerd: • Drie extra trainingen over de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht (39 deelnemers); • Twee introductiedagen over het begeleiden van lerende netwerken van onthaalouders (18 deelnemers); • Extra oplages van de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht; • De werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht werd vertaald en uitgegeven in het Engels;

	• Ontwikkeling van een promotiefilm met als doel onthaalouders te enthousiasmeren voor leren en professionele ontwikkeling en hen te informeren over de mogelijkheden op dit vlak.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Mieke Daems (CEGO), Bart Declercq (CEGO), Jef Scheirlinck (VCOK, training Coachen met de werkmap), Vjera Somers
Financiering	Europees Sociaal Fonds

1.2.3.2 Wanda

Doelstelling	Een methodiek ontwikkelen om pedagogisch begeleiden vorm te geven met het oog op het verhogen van competenties van medewerkers in voorzieningen voor jonge kinderen en te werken aan de verdere professionalisering.
Resultaat	In samenwerking met Arteveldehogeschool en VCOK ontwikkelde VBJK een vorming- en begeleidingsaanbod voor verantwoordelijken, pedagogisch begeleiders en docenten. De vorming bestaat uit drie modules: de eerste module is een kennismakingsdag. De tweede module is een driedaagse 'train the trainer' voor toekomstige analysebegeleiders en de derde module is een intervisie. De eerste en derde module zijn eenmaal doorgegaan en de tweede en derde module tweemaal. In totaal zijn ongeveer 45 deelnemers bereikt. Bovendien was er ook vorming op maat georganiseerd dat opgenomen werd door VCOK. In samenwerking met UNIEKO, CEGO en Arteveldehogeschool zijn er in elke provincie studieavonden georganiseerd voor de zelfstandige sector. Deze avonden bereikten in totaal circa 180 deelnemers. In opdracht van PBD Gent zijn vier intervisiemomenten georganiseerd voor verantwoordelijken en pedagogisch begeleiders om met Wanda in de kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang te werken. De intervisie groep telde negen deelnemers. Ten slotte werd Wanda voorgesteld aan de provinciaal consulenten kinderopvang van Kind en Gezin.
Projectcoördinatie	Katrien Van Laere
Projectuitvoering	Nima Sharmahd, Katrien Van Laere & Jan Peeters
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.2.3.3 Voorbereiding en ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind

Doelstelling	De nieuwe bacheloropleiding pedagogie van het jonge kind (PJK) afstemmen op de noden van het werkveld en het nieuw Decreet Opvang van Baby's en Peuters.

Resultaat	VBJK zetelt in de adviesraden van elke bacheloropleiding PJK, alsook in het overleg tussen de drie hogescholen. In 2013 werd net als vorig jaar een gezamenlijke vormingsdag voor docenten ingericht, dit jaar werd door het overleg PJK voorgesteld om een dag te organiseren over pedagogisch coachen. De dag ging door op 12 september in de Kind en Gezin-Academie (zie evenementen). De gezamenlijke vorming werd heel positief geëvalueerd. Aansluitend op de gezamenlijke vormingsdag werd de Nederlandse editie voorgesteld van het boek 'Documenteren', in aanwezigheid van de twee Italiaanse uitgevers. Het voorstel om een handboek uit te geven voor de opleiding werd niet uitgevoerd, de docenten van de hogescholen hadden door het invoeren van het nieuwe curriculum te weinig tijd. Wel werd het nieuwe boek over documenteren door alle drie de hogescholen op de voor de studenten verplichte literatuurlijst geplaatst.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Caroline Boudry, Nima Sharmahd, Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord

1.2.3.4 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs

Doelstelling	Het in contact brengen van masterstudenten Sociaal Werk met wetenschappelijk onderzoek over ECEC.
Resultaat	In de vakken 'Early Childhood Education and Care (ECEC)' en 'Gezinspedagogiek' werden actuele thema's van het VBJK ingebracht, deels via gastcolleges. In 2013 werd voor het eerst ook als proef een module uitgewerkt over internationale ontwikkelingen in ECEC in het Engels ten behoeve van internationale studenten. Daarnaast werden de studenten gestimuleerd om onderzoek uit te voeren over thema's die voor VBJK en de sector relevant zijn, in het kader van de masterproeven.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Michel Vandenbroeck, Jan Peeters en Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent – Vakgroep Sociale Agogiek

2 Warme overgang

2.1 PhD onderzoek: Re-conceptualiseren van zorg en educatie in Kinderopvang en eerste jaar kleuteronderwijs

Doelstelling	Een model met beleid- en praktijkaanbevelingen ontwikkelen waarin kinderopvang en kleuteronderwijs van elkaar leren in het werken aan toegankelijkheid en kwaliteit voor jonge kinderen en hun families.
Resultaat	Als onderdeel van de doctoraatstudie conceptualiseringen van zorg en educatie in de voorschoolse opvoeding werd in 2013 een film gemaakt over een 'typische' dag in een instapklas voor de jongste kleuters uit de kleuterschool. Via deze film zal worden nagegaan wat de visies en betekenisverleningen zijn

	van ouders, kindbegeleid(st)ers, kleuterleid(st)ers, zorgcoördinatoren en directies van scholen over de zorg en educatie van de jongste kinderen in de kleuterschool. Deze film zal later ook gebruikt worden als vormingsinstrument. Vanuit een literatuurstudie over de betekenissen van zorg, is er een wetenschappelijk artikel geschreven voor het tijdschrift 'gender and education' over het aantrekken van meer mannen in zorgberoepen voor jonge kinderen. Het artikel 'Challenging the feminisation of the workforce: Rethinking the mind-body dualism in Early Childhood Education and Care' zal gepubliceerd worden in het voorjaar 2014, en het zal ook in Frankrijk verschijnen als hoofdstuk in een boek uitgegeven door ERES.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck, Jan Peeters
Projectuitvoering	Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent

2.2 Adviesverlening: Expertentafel kinderarmoede: warme overgang opvang-onderwijs

Deze adviesgroep kwam in 2013 niet samen.

3 Buitenschoolse kinderopvang

3.1 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie

Doelstelling	Begeleiding en ondersteuning van startende en ervaren pedagogisch coaches uit de Nederlandstalige Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang in Brussel in hun rol als coach en bij het uitbouwen van een buurtgerichte opvang met nest- en webfunctie.
Resultaat	In 2013 bevatte de begeleiding drie grote onderdelen: **1 Intervisie voor pedagogisch coaches (WIBO, Werkgroep Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang)** In het WIBO wisselden pedagogische begeleiders en coördinatoren van de Brusselse IBO's praktijkervaringen uit. Deze praktijkervaringen werden vanuit een nest- webvisie besproken, waardoor het mogelijk werd samen nieuwe acties uit te denken en concreet vorm te geven voor de verschillende IBO-praktijken. Deze intervisiegroep fungeerde als een critical learning community. In 2013 kwam deze groep vier keer samen, onder begeleiding van VBJK. **2 Intervisie voor startende pedagogisch coaches** Naast de thematische intervisie via het WIBO konden startende pedagogisch coaches in 2013 ook deelnemen aan een intervisietraject op hun maat. Specifieke aandacht ging daarbij naar de in 2012 opgestarte IBO's Nieuwland, Helmet en Stroomopwaarts. In 2013 kwam deze intervisiegroep drie keer

	samen, onder begeleiding van VBJK. **3 Organisatie van Kippenvel** Kippenvel is een inspiratie- en ontmoetingsdag voor alle begeleiders uit de Brusselse IBO's. De pedagogisch coaches die deelnemen aan het WIBO bereiden deze studiedag samen met VBJK voor. VGC zorgt voor logistieke ondersteuning. Er werd een traject van drie bijeenkomsten uitgestippeld om deze studiedag voor te bereiden. Een medewerker van VBJK begeleidde deze drie bijeenkomsten (zie 6.1.1 Kippenvel).
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman
Financiering	VGC

3.2 Knopjesman

Doelstelling	Via de DVD '*Knopjesman. Keuzes maken in Buitenschoolse Opvang*' wil VBJK een model van buitenschoolse opvang voorstellen binnen een grootstedelijke context met respect voor diversiteit en gebaseerd op de keuzevrijheid van de kinderen.
Resultaat 	In het voorjaar van 2013 werd de DVD Knopjesman afgewerkt. De film werd in april voor het eerst voorgesteld aan de resonansgroep. In deze resonansgroep zetelden afgevaardigden van Kind en Gezin, Onderwijscentrum Brussel, VCOK, VGC - Algemene Directie Welzijn, Gezondheid en Gezin, VGC – Algemene Directie Onderwijs en vormingsbeleid, VGC – Algemene Directie Cultuur, Jeugd en Sport, CVO, VBJK. De film werd op23 april 2013 officieel gelanceerd in Cinema Aventure in hartje Brussel en voorgesteld aan de sectoren Kinderopvang en Onderwijs. Er vond een welkomstwoord van Minister Grouwels plaats, alsook een debat dat werd gemodereerd door Jan Peeters (± 80 aanwezigen). Daarnaast werd de film voorgesteld aan de externe adviesgroep 'Taalstimulering en Meertaligheid' (Kind en Gezin) en aan alle begeleiders uit de Nederlandstalige Brusselse IBO's (± 100 aanwezigen). Om de verspreiding en disseminatie van Knopjesman verder uit te bouwen werd een **Facebookpagina** aangemaakt en een **iPad**-applicatie ontwikkeld en te koop aangeboden in de Apple store. Er werd gestart met het uitwerken van een **handleiding** om Knopjesman te gebruiken in opleiding en begeleiding. In 2014 zal deze worden afgewerkt. De handleiding zal zowel lagere scholen, CVO, opleidingen kinderzorg en IBO's inspireren om hun opvangbeleid uit te werken.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

3.3 Onderzoek in opdracht van Kind en Gezin naar het gebruik van en behoefte aan opvang voor kinderen tussen 3 en 12 jaar en evaluatie van de huidige toestand – Perceel 2: 'Belevingsonderzoek bij kinderen'

Doelstelling	Via dit onderzoek naar wat kinderen zelf van de opvang verwachten voor en na school, tijdens vakanties, schoolvrije dagen en op snipperdagen wil Kind en Gezin invulling geven aan een nieuwe organisatiestructuur van de opvang van schoolgaande kinderen.
Resultaat	Het onderzoek wil een kijk bieden op de verschillende betekenissen die kinderen toekennen aan de tijd die ze doorbrengen in buitenschoolse opvanginitiatieven. We focussen daarbij niet enkel op de 'sector' kinderopvang, maar trachten een zo breed mogelijk landschap in beeld te brengen van voorzieningen en organisaties met een 'opvangfunctie'. Het onderzoek loopt van februari 2013 t.e.m. mei 2014 en wordt opgedeeld in twee grote luiken. In het eerste luik werden in mei, juni en augustus 76 kinderen (lagere school- en kleuterleeftijd) kwalitatief geïnterviewd. Voor de kleuters werd gebruikt gemaakt van de Mozaïekmethode. Het was hierbij de bedoeling om de verschillende ervaringen van vrije tijd van kleuters in beeld te brengen in verschillende opvangplaatsen buiten gezin en familie alsook na te gaan wat kinderen zelf als 'kwaliteit' benoemen. Op basis van bevindingen uit dit eerste onderzoeksluik werd in november een tussentijds rapport geschreven. In het tweede luik willen we het kwalitatieve onderzoek valideren door middel van een kwantitatief survey-onderzoek bij een beperkte, maar representatieve groep van 400 lagere schoolkinderen. Via dit kwantitatieve onderzoeksluik willen we nagegaan in welke mate patronen in de betekenisverlening van de lagere schoolkinderen voorkomen in een grote groep en achterhalen of ze verband houden met individuele achtergrondkenmerken of met het soort voorziening waar deze kinderen ervaring mee hebben. De dataverzameling van dit kwantitatief luik werd opgestart in december 2013 en zal worden afgerond halverwege maart 2014. De globale analyse van het totale onderzoek zal gebeuren in maart en april 2014. De maanden april en mei worden dan voorbehouden voor de afwerking en rapportering van de resultaten. Voor dit onderzoek kregen de medewerkers van VBJK ondersteuning van prof. Dr. Michel Vandenbroeck en enkele gespecialiseerde onderzoekers uit de vakgroep Sociale Agogiek. Zij begeleiden de ontwikkeling van de onderzoeksmethodologie en de analysefasen van beide onderzoeksluiken.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Caroline Boudry Met medewerking van Dr. Lieve Bradt en Dr. Tineke Van de Walle (UGent)
Financiering	Kind en Gezin

3.4 Art. 31 Recht op spel

Doelstelling	Via een ludieke campagne aandacht vragen bij lokale beleidsmakers, scholen en het ruime publiek voor het recht op spel (art. 31 International Verdrag betreffende de Rechten van het Kind) .

Resultaat	N.a.v. de algemene commentaar van het Kinderrechtencomité over art. 31, ontwierpen enkele organisaties een campagne rond het recht op spel. Via aangepaste charters (zie ook http://www.goegespeeld.be/31-play) kregen zowel ouders, scholen als gemeenten concrete suggesties om het recht op spel een duidelijker plaats te geven in het leven van kinderen. VBJK sloot zich aan bij deze campagne samen met: het Kinderrechtencommissariaat, de Gezinsbond, Kinderrechtencoalitie Vlaanderen, de Ambrassade, Centrum Informatief Spelen, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, KLJ, KSJ-KSA-VKSJ, Scouts en Gidsen Vlaanderen, Chirojeugd Vlaanderen, Karuur, Mediaraven vzw en de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en consulenten. VBJK nam in het voorjaar deel aan de brainstormvergaderingen en deelde de informatie over de campagne op de eigen website. Ankie Vandekerckhove schreef hierover ook een artikel in Kiddo (nr. 6, p. 22-24).
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord

4 Leren van Europese partners en Vlaanderen op de kaart zetten

4.1 Leren van Europese onderzoeken

4.1.1 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving

Doelstelling	Onderzoeken van de mogelijke relatie tussen kwaliteit van voorschoolse voorzieningen en schools presteren in het secundair onderwijs.
Resultaat	De promotor van dit project dat vanuit de Europese Commissie DG Education and Culture werd uitgeschreven, is het Public Policy and Management Institute uit Litouwen, een onderzoekscentrum gespecialiseerd in beleidsonderzoek. VBJK werd als expert in ECEC in het core onderzoeksteam opgenomen. George Van Landeghem van de KULeuven werd vanuit VBJK voorgesteld als expert early school leaving. Het researchteam, bestaande uit de onderzoekers van PPMI en de vier experten kwam één keer samen in Vilnius en er waren twee bijeenkomsten in Brussel bij Kind en Gezin en het team werd ook twee maal ontvangen bij DG EaC om over het project van gedachten te wisselen. In 2013 werd een uitgebreid literatuuroverzicht gemaakt gebaseerd op onderzoek uit 33 Europese landen. Daarnaast werd een oplijsting gemaakt van de beleidsmaatregelen (policy mapping) die in die landen werden door ingevoerd om kinderen uit kansarme en anderstalige milieus te ondersteunen in de kinderopvang en in de school. Vanuit de Europese Commissie werd aan de experts vanuit VBJK gevraagd om een belangrijke rol te spelen in het gehele onderzoek omdat de bekendheid van de promotor met ECEC gering was. VBJK zorgde in samenwerking met Franstalige collega's ook voor het countryreport voor België over beleidsmaatregelen i.v.m. ECEC. Er werden ook reeds voorbereidingen gedaan voor een case study over Vlaanderen. Het eindrapport zal in mei 2014. Het belang van dit Europese onderzoek voor VBJK en Vlaanderen is groot, het

	plaatst kinderopvang in het perspectief van de gehele schoolcarrière van het kind en geeft belangrijke informatie over welke beleidsmaatregelen naar kinderopvang en kleuterschool positieve effecten hebben op de onderwijscarrière van kinderen.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Hester Hulpia, Georges Van Landeghem (KULeuven)
Financiering	DG Education and Culture, Europese Commissie

4.1.2 Systematic literature review on Working Conditions and Continuing Professional Development (Assessing Childcare Services in Europe)

Doelstelling	Op een objectieve en systematische manier een overzicht geven van wat de wetenschappelijke literatuur zegt over de link tussen werkomstandigheden en vormen van begeleiding en bijscholing en de kwaliteit van de voorzieningen de outcomes van de kinderen.
Resultaat	In de zomer van 2013 nam VBJK het initiatief om in te gaan op de tender die door Eurofound werd uitgeschreven voor een 'systematic review' over de impact van werkomstandigheden en pedagogische begeleiding en bijscholing op de kwaliteit van de voorziening en op de outcomes voor de kinderen. Partners waren het EPPI centre van de London University en PPMI uit Vilnius. Midden oktober kreeg VBJK te horen dat we de opdracht binnen gehaald hadden en eind oktober werd Dr. Arianna Lazzari aangeworven op dit project en werd er een kick-off meeting georganiseerd in Dublin, waar de projectmedewerkers aan deelnamen. In november en december werden de 28 'country representatives' gecontacteerd en geïnstrueerd en op 8 november vond er een training in de EPPI methodiek van systematisch literatuuronderzoek plaats in Brussel in de Kind en Gezin-Academie.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Arianna Lazzari, Brecht Peleman
Financiering	Eurofound, Europese Commissie

4.1.3 Europees Parlement: Barcelona Targets Revisited

Doelstelling	Het Europees parlement wou nagaan in welke landen de Barcelona Targets haalden: in 2010 voor 90% van alle kinderen van 3 tot 6 een plaats in de kleuterschool en voor 33% van alle kinderen een plaats in de opvang.
Resultaat	België is één van de zeven EU landen die de Barcelona Targets gehaald hebben. Jan Peeters werd gevraagd om een countryreport te schrijven over het Belgische model en dit ook te komen voorstellen op een workshop in het Europees Parlement in Brussel. De volgende dag werd de discussie over de papers verder gezet op het internet. Er was bijzonder veel belangstelling voor het Belgische model, omdat het één van de weinige landen is waar het aantal plaatsten in de kinderopvang nog gestegen is sinds de crisis van 2008, terwijl in nagenoeg alle andere landen (met de uitzondering van Duitsland) het aantal plaatsen fel gedaald is. Het country report werd uitgegeven door het Europees Parlement en is verkrijgbaar via de website van het Europees Parlement en via onze website.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Brecht Peleman
Financiering	Europees Parlement

4.2 Europese innovatieprojecten

4.2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres)

Doelstelling	In dit project van de Europese Commissie wil men de toegankelijkheid van de preschool (3-5j) in Servië verhogen en de werking ervan meer afstemmen op de behoeften van kinderen uit kansarme gezinnen of minderheden.
Resultaat	VBJK werd in 2012 betrokken als expert/consultant om ter plaatse met de projectleiders en de aangesloten preschools samen te gaan werken en dit op uiteenlopende manieren: • Voorzien van trainingsmomenten (bvb. over pedagogisch documenteren, respect voor diversiteit, ouderparticipatie, lerende netwerken, samenwerken met locale intermediairen, Wanda introduceren in het team…) voor de pedagogisch coaches, 'mentors', in de aangesloten preschools om hen te motiveren en handvatten mee te geven om hun initiatieven te ontplooien die de scholen meer toegankelijk maken voor kinderen uit de meest kwetsbare groepen. Hierbij waren ongeveer 65-70 deelnemers betrokken, afkomstig uit 25 preschoolorganisaties verspreid over Servië. • Schrijven van een handboek, waarin relevant achtergrondmateriaal aangevuld wordt met praktische methodieken en good practices. Dit handboek, 'Manual for diversification of programs for preschool education', dient zowel ter ondersteuning van de reeds betrokken scholen als ter aanmoediging voor andere scholen om te gaan werken naar kansarme groepen toe. • Inhoudelijk ondersteuning bieden aan de projectuitvoerders. • Actief deelnemen aan de afsluitende conferentie in de vorm van een lezing en workshops (over lerende netwerken, diversiteit e.d.m.). Vanuit VBJK gingen volgende personeelsleden aan het werk in Servië: • Caroline Boudry en Veerle Vervaet waren betrokken bij de inhoudelijke ondersteuning van de projectuitvoerders, het geven van de trainingen en de afsluitende conferentie. Periodes: 18/3 tot 27/3 en 29/9 tot 4/10 • Ankie Vandekerckhove werkte drie weken in Belgrado, voornamelijk aan het uitschrijven van het handboek (8/04-12/4, 17/06-21/6, 30/9-4/10). Op de slotconferentie op 3 oktober stelde ze dit handboek officieel voor.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Veerle Vervaet, Jan Peeters, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Europese Commissie

4.2.2 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BBK): *Lerenderwijs. Samen werken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*

Doelstelling	Content aanleveren vanuit buitenlandse ervaringen om wat er in het nieuwe decreet staat over pedagogisch begeleiden in de kinderopvang concreet te gaan implementeren.
Resultaat	Jan Peeters werd gevraagd in 2011 en 2012 om vanuit zijn ervaring binnen het Europese CoRe onderzoek te zetelen in de adviesraad van BKK, een organisatie die vanuit de Nederlandse overheid de opdracht kreeg om de professionalisering van de kinderopvang te ondersteunen. Concreet werden vanuit BKK elf projecten over lerende organisaties waarin pedagogisch begeleiden een centrale rol speelt, opgezet en geëvalueerd. In 2013 werd aan Jan Peeters gevraagd om advies te geven over een publicatie, *Lerenderwijs. Samen werken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang,* waarin de ervaringen met pedagogisch begeleiden in deze pilots werden verwerkt. Dit boek dat bijzonder bruikbaar zal zijn voor de Vlaamse centra die de pedagogische en taalondersteuning van de zelfstandige initiatieven op zich zullen nemen, zal verschijnen in april 2014 met woord vooraf van Jan Peeters.
Projectcoördinatie	BKK
Projectuitvoering	Jan Peeters
Financiering	Bureau Kwaliteit Kinderopvang

4.3 Internationale netwerken

4.3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years (TFIEY)

Doelstelling	Bedoeling is om beleidsmakers ten gronde te informeren en bewust te maken van de mogelijkheden die ECEC biedt voor de meest kwetsbare kinderen en hun gezinnen.
Resultaat	De Koning Boudewijnstichting heeft in samenwerking met tal van andere foundations de organisatie van zeven internationale fora gepland (van 2013 tot 2015) voor beleidsmakers over verschillende thema's betreffende ECEC in de context van armoede en migratie. VBJK staat in voor de inhoudelijke invulling van de zeven conferenties en dit i.s.m. het Migration Policy Institute. Voor elke bijeenkomst wordt het thema nader afgelijnd, worden sprekers gezocht (academici, praktijkmensen, beleidsmakers…), wordt het programma vastgelegd in nauw overleg met de KBS en wordt de verslaggeving verzorgd. Op gezette tijden worden hiervoor telefonische overlegmomenten met MPI en KBS ingelegd. Elke conferentie kent eenzelfde opbouw: • Inleidende keynote(s) waarin het thema ruim geschetst wordt; • Deelsessies waar verschillende praktijkvoorbeelden of onderzoeksresultaten aan bod komen uit de sector van kinderopvang, kleuteronderwijs en preventieve gezondheidszorg; • Veldbezoeken naar voorzieningen die het thema goed illustreren of ondersteunen; • Gesprek met beleidsmakers als afronding. In 2013 vonden de eerste twee conferenties plaats: • Gent, 21-23 januari, over de toegankelijkheid (of het gebrek daar aan)

	van ECEC voorzieningen voor kinderen in armoede en/of migratie. • New York, 10-12 juli, over professionalisering en curriculum in ECEC. De eindverslagen, alle lezingen, alsook een video van beide conferenties staan op http://www.kbsfrb.be/partner.aspx?id=293963&back=2067&langtype=1033. Beide conferenties telden een 70-80 deelnemers: medewerkers van de financierende stichtingen, academici, mensen uit de praktijk en beleidsmakers. Uit de evaluaties kunnen we afleiden dat de inhoudelijke opbouw van de conferenties ten zeerste op prijs gesteld wordt. In 2013 werd ook de 3e conferentie voorbereid (Lissabon, 20-22 januari over ouderbetrokkenheid) en werd een voorlopig plan uitgetekend voor de komende jaren. Thema's die later nog aan bod komen zijn o.a. evaluatie en monitoring, meertaligheid en meervoudige identiteit, geïntegreerde systemen en rol van de overheid. Vanuit Vlaanderen namen de administrateur van Kind en Gezin en de collega van het departement Onderwijs, twee ministers, een ex-minister en tal van locale politici deel aan één van beide fora.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Jan Peeters, Ankie Vandekerckhove, Michel Vandenbroeck
Financiering	Koning Boudewijnstichting

4.3.2 Eurochild

Doelstelling	Netwerking, ontvangen en verspreiden van informatie over ECEC binnen Europa.
Resultaat	Sinds 2011 is VBJK lid van dit Europees netwerk. In dit netwerk vinden meer dan 100 organisaties elkaar in de interesse voor belangenbehartiging voor (de rechten van) kinderen en jongeren. Voor VBJK is dit een relevant kanaal voor informatie te verkrijgen over de werking van andere Eurochild leden en ook over de voortgang in het beleid inzake ECEC op EU niveau. Eurochild heeft zich ontwikkeld tot een sterk en gewaardeerd netwerk binnen de Europese instellingen en kan een belangrijke rol spelen in beleidsadvisering inzake ECEC. Via de wekelijkse nieuwsbrief blijft VBJK op de hoogte van de activiteiten van Eurochild en van het beleid van Europese instanties op het vlak van ECEC.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

4.3.3 International Step by Step Association (ISSA)

Doelstelling	De actieradius van VBJK uitbreiden naar de nieuwe EU-lidstaten en kandidaat lidstaten.
Resultaat	2013 was een scharnierjaar voor de samenwerking tussen VBJK en ISSA. Jan Peeters speelde als verkozen ISSA Board member een belangrijke rol in de verhuis van het ISSA-secretariaat van Budapest naar Leiden. Samen met Sarah Claus van de donor OSI gaf hij advies aan de Board over HR aspecten die met de verhuis naar Nederland te maken hadden. Daarnaast werd er vanuit VBJK met steun van ESF een project opgestart door Nima Sharmahd, in samenwerking met Arteveldehogeschool 'ISSA meets Wanda'. Dit project heeft tot doel om de Wanda begeleidingsmethode aan te passen aan de context van Oost-Europese landen (Slovenië, Hongarije, Slowakije en Kroatië). Het project werd gelanceerd

	op de ISSA Thematic Working Group van december in Leiden, waar 50 mensen uit 29 Europese en midden - Aziatische landen deelnamen aan een training die door Katrien Van Laere en Nima Sharmahd werd gegeven. In het najaar van 2013 werd Jan Peeters herkozen voor een periode van drie jaar in de Board van ISSA. Na de verkiezing besloot VBJK net als vijf andere West-Europese organisaties) lid te worden van ISSA en VBJK koos daarmee resoluut voor ISSA als hét Europees netwerk voor ECEC. DECET is namelijk een uitsluitend West-Europees netwerk gebleven en heeft – ondanks herhaaldelijk aandringen vanuit VBJK - ook geen strategisch plan klaar om zijn financiële problemen, die vier jaar geleden ontstonden door het wegvallen van de van Leer subsidies, aan te pakken.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Nima Sharmahd, Jan Peeters, Katrien Van Laere
Financiering	OSI / ESF

4.3.4 DECET

Doelstelling	Het Decet-netwerk wil via samenwerking en delen van informatie, werken aan respect voor diversiteit binnen de voorzieningen voor jonge kinderen. Dit gebeurt zowel via gezamenlijke Decet-activiteiten als via de eigen activiteiten van de leden.
Resultaat	Gezien de evoluties binnen het netwerk en het verdwijnen van de financiering van o.a. de Bernard van Leer stichting, drongen bepaalde ingrepen zich op in de loop van 2012 en 2013. VBJK zat in de Raad van Bestuur van DECET en stond in die functie mee in voor de interne herstructurering en aanpassing van de statuten om het netwerk op een meer efficiënte wijze te organiseren. Gezien DECET financieel en qua werking zwakker kwam te staan, werd inmiddels ook gekeken naar mogelijke samenwerking met andere netwerken. ISSA is daarbij één van de te bewandelen pistes en DECET trad reeds toe tot één van ISSA's initiatieven (samen met andere internationale NGO's): de Early Years Regional Alliance - EYRA. Dit netwerk focust met name op beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging voor de sector van het jonge kind. VBJK nam met DECET deel aan 2 activiteiten van EYRA: een workshop rond theory of change in Leiden (13-14 juni) en een rond advocacy in Istanbul (4-6 nov.). Daarnaast worden DECET materialen (waaronder brochures over diversiteit, professionele competenties…) verspreid in het werkveld van de kinderopvang (bv: introductiedag voor de CIK's) In de loop van 2013 nam VBJK verscheidene initiatieven om DECET te activeren om een nieuw strategisch plan te ontwikkelen. Zo werd onder meer intensief gewerkt om een fusie tussen DECET en ISSA mogelijk te maken. Het bestuur van DECET is echter niet ingegaan op de voorstellen en heeft ook geen alternatieven uitgewerkt. Daarom werd een verder lidmaatschap van VBJK in DECET steeds meer in vraag gesteld.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove, Jan Peeters, Katrien Van Laere en de internationale partners binnen DECET
Financiering	• Alle onkosten: Bernard van Leer Foundation • Lonen: Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

5 Tijschriften

5.1 KIDDO

Doelstelling	KIDDO wil hét pedagogisch vakblad zijn voor onthaalouders, begeleid(st)ers en leidinggevenden in de kinderopvang, en ook voor studenten en docenten. Elke uitgave bevat een evenwichtige mix van artikels die aandacht hebben voor pedagogiek én praktijk. Via verhelderende en verdiepende artikels, reportages en interviews wil KIDDO 'interesting practices' zichtbaar maken voor iedereen die bij kinderopvang betrokken is.
Resultaat	In 2013 werden acht nummers uitgegeven van 40 à 44 pagina's in full color. Na evaluatie en in overleg tussen de Vlaamse en Nederlandse redactieraad werd besloten om een nieuwe rubriek te introduceren: 'de pedagogische visie van…' Met deze portretformule brengt KIDDO verschillende theoretische kaders uit de pedagogiek en psychologie. KIDDO 7 werd een nummer gericht op gezinsopvang, met artikelen over de werkmap 'Draagkracht' en lerende netwerken voor onthaalouders. In 2012 kwam de redactieraad vier keer samen om de artikels inhoudelijk te bediscussiëren, de planning uit te zetten voor de komende nummers en andere agendapunten te bespreken. Sinds 2013 worden op één redactieraad telkens twee opeenvolgende KIDDO-edities besproken. Met SWP Nederland waren er in 2013 in totaal vijf overlegmomenten. Daar komen volgende vaste agendapunten aan bod: lay-out en opmaak van voorbije nummers, inhoudelijke samenstelling en planning van volgende nummers, praktische timing en deadlines van volgende nummers, de onderlinge werkwijze en taakverdeling tussen SWP en VBJK.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts, Caroline Boudry & Wendy De Weyer
Financiering	SWP (redactionele uitgaven), Partnerschapsakkoord Kind en Gezin Contactpersoon Kind en Gezin: Katleen Govaert

5.2 Kinderen in Europa

Doelstelling	Via het tijdschrift worden interessante Europese voorbeelden van 'interesting practice' in het veld van ECEC verspreid in Vlaanderen en Nederland.
Resultaat	VBJK is partner in dit netwerk Children in Europe dat een forum wil creëren voor de uitwisseling van ideeën, praktijkervaringen en informatie; de relatie tussen theorie en praktijk te verkennen; bijdragen tot de ontwikkeling van het beleid en de praktijk op Europees, nationaal, regionaal en plaatselijk niveau; diversiteit en complexiteit naar waarde te schatten; het kind zijn in Europa beter te begrijpen, in verleden, heden en toekomst. Dit gebeurt onder meer via het tijdschrift, dat 2x per jaar verschijnt en via policy papers. In 2013 kwam de redactie van Kinderen in Europa bijeen in Athene (3-4 juni). Afgelopen jaar werden twee nummers uitgegeven, één over de ouder-participatie in voorzieningen voor jonge kinderen en één over 'slow childhood', of de tijdsbeleving bij kinderen. Dit laatste zal echter pas begin 2014 gedrukt worden, vanwege het feit dat de Nederlandse partner het netwerk verlaat, waardoor enige vertraging optrad. Voor de toekomst wordt samenwerking met een andere partner gezocht.

	Binnen VBJK werd de opvolging van dit netwerk overgedragen aan Ankie Vandekerckhove.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Hester Hulpia (tot april 2013), Ankie Vandekerckhove (vanaf april 2013)
Financiering	Bernard van Leer Foundation, Childcare International, partnerschapsakkoord

6 Evenementen

6.1 VBJK organiseert evenementen

6.1.1 Kippenvel

Doelstelling	Kippenvel is een inspiratie- en ontmoetingsdag voor alle medewerkers van de Nederlandstalige Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang in Brussel.
Resultaat	De pedagogisch coaches die deelnamen aan het WIBO (cfr. 3.1) bereidden Kippenvel samen met VBJK voor. VGC zorgde voor logistieke ondersteuning. Er werd een traject van 3 bijeenkomsten onder begeleiding van VBJK uitgestippeld om deze studiedag vorm te geven. Tijdens de eerste bijeenkomst werd het thema bepaald - '**Uitdagingen en recordpogingen**' – en werd in kaart gebracht met welke partners men kon samenwerken. Ter voorbereiding op de studiedag werkten de IBO's samen met hun partners een atelier uit m.b.t. het thema uitdagingen en recordpogingen. Deze ateliers werden vooraf uitgeprobeerd in het IBO. In de workshops op de studiedag werd gewerkt vanuit deze concrete pedagogische ervaringen. Deze aanpak stimuleert de kindbegeleiders om in hun eigen werking nieuwe dingen uit te proberen. Kippenvel vond plaats op 29 november in het Gemeenschapscentrum Nekkersdal te Brussel. Er waren ongeveer 120 deelnemers uit alle Nederlandstalige IBO's van Brussel.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman, Wendy Gettemans
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

6.1.2 Lanceringdag Knopjesman

Doelstelling	Officiële voorstelling en bekendmaking van de DVD 'Knopjesman' aan de sectoren Kinderopvang en Onderwijs.
Resultaat	Op23 april 2013 werd de DVD '*Knopjesman. Keuzes maken in Buitenschoolse Opvang*' officieel gelanceerd in Cinema Aventure en voorgesteld aan de sectoren Kinderopvang en Onderwijs. Er vond een welkomstwoord van Minister Grouwels plaats, alsook een debat dat werd gemodereerd door Jan Peeters (± 80 aanwezigen).
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman, Wendy Gettemans
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

6.1.3 KIDDOdag 'Horen, zien en doen…', Brussel ABC-huis, 20 april en 13 mei

Doelstelling	Professionele opvoeders, ouders, docenten en studenten krijgen de kans tot reflectie over de pedagogische kwaliteit in de opvoeding van jonge kinderen.
Resultaat	KIDDOdag 'Horen, zien en… doen!' over inspelen op de interesses van kinderen van 0 tot 6 jaar ging door op zaterdag 20 april 2013 en maandag 13 mei 2013 in Brussel. Voor deze KIDDOdag werkten we samen met Art Basics for Children. De samenwerking met ABC bood een unieke kans om de lezingen en workshops te koppelen aan prikkelende materialen, inrichting en muzische werkvormen die in het ABC huis in overvloed aanwezig zijn. De deelnemers konden kiezen tussen tien verschillende workshops en drie themalezingen: • Horen, zien en… doen!, door Annelies Roelandt, educatief medewerker VCOK • Kunst met kinderen kan, door Karel Van Ransbeeck, artistiek leider Theater De Spiegel • De kracht van een rijke omgeving, door Griet De Bruyckere, wetenschappelijk medewerker CEGO, KULeuven Horen, zien en … doen! Over inspelen en prikkelen De KIDDOdagen 2013 Wanneer: Zaterdag 20 april 2013 (0-6 j) Donderdag 2 mei 2013 (6-12 j) Maandag 13 mei 2013 (0-6 j) Waar: ABC-huis Gaucheretplein; 1030 BRUSSEL Wie werkt met kinderen valt van de ene verwondering in de andere. Denk aan de baby die gefascineerd een dansend lichtvlekje volgt. Of de peuter die helemaal opgaat in je wiebelende oorbellen. Denk aan die nieuwsgierige vraag van een kleuter. Of de regendag waarop je ziet dat de kinderen naar buiten staren en je beslist om samen in de plassen te springen. Of denk aan de iets oudere jongens en meisjes die met jouw materialenverzameling de meest fantastische voorwerpen verzinnen. Hoe kun je kinderen prikkelen? Hoe kun je inspelen op hun interesses? Dat zijn de centrale vragen op KIDDOdag 2013. We verkennen ze op de unieke locatie van het ABC-huis in Brussel (Art Basics for Children – www.abc-web.be). Op zaterdag 20 april en maandag 13 mei bevat het programma plenaire lezingen en concrete, interactieve workshops voor al wie interesse heeft in de opvoeding van kinderen tussen 0 en 6 jaar. Heb je eerder interesse in het opvoeden van kinderen tussen 6 en 12 jaar, dan kom je op donderdag 2 mei naar de KIDDOdag 'light' waarop ook de nieuwe dvd voor de buitenschoolse opvang wordt voorgesteld. Meer info vind je op onze website www.vbjk.be vcok vbjk KIDDO KIDDO DAG Op zaterdag 20 april telde de KIDDOdag 102 inschrijvingen, op maandag 13 mei 182. VBJK bereikt op de KIDDOdagen onder meer medewerkers en verantwoordelijken van voorschoolse opvangorganisaties (erkend en zelfstandig), onthaalouders, dienstverantwoordelijken, studenten en docenten. De KIDDOdag 'light' met workshops en lezingen over kinderen van 6 tot 12 jaar werd geannuleerd wegens te weinig inschrijvingen.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry & Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Mike De Cloedt, Wendy De Weyer, Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6.1.4 Inspiratiedagen Onthaalouders in Balans

Doelstelling	Onthaalouders inspiratie bieden om hun draagkracht te versterken. De projectresultaten van het project Onthaalouders Sterker Maken bekendmaken, in het bijzonder het opleidingstraject de Onthaalouderacademie, de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht en leren via lerende netwerken.
Resultaat	De inspiratiedagen richten zich in de eerste plaats op zelfstandige onthaalouders en onthaalouders aangesloten bij een dienst. Na een gesmaakte verwelkomings(video)boodschap door Katrien Verhegge, ging de dag van start met een kennismaking met het project Onthaalouders Sterker Maken en in het bijzonder met de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht. De Belgische Improvisatieliga zorgde voor een ludieke insteek. Vervolgens konden de deelnemers kiezen tussen verschillende lezingen en workshops. Elke lezing en workshop ging in op één van de acht bouwstenen uit de werkmap 'Bouwen aan je eigen draagkracht'. Thema's als werkplezier, motivatie, je job combineren met een gezinsleven maar ook de inhoud van de job (kinderen opvoeden, samenwerken met ouders) kwamen aan bod. Afwisselend lag het accent op doen, leren van elkaar en luisteren en vragen stellen. Er werden 5 inspiratiedagen georganiseerd. In totaal werden 386 deelnemers geteld: Brussel: 42, Hasselt: 90, Gent: 103, Antwerpen: 66, Brugge: 85. Voor enkele reacties van onthaalouders, zie http://vimeo.com/vbjk. De inspiratiedagen werden zeer positief geëvalueerd door deelnemers en sleutelfiguren van organiserende besturen en koepelorganisaties. Ze zorgden ervoor dat de resultaten van het project Onthaalouders Sterker Maken, in het bijzonder de werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht, ook gekend zijn door de deelnemende onthaalouders. De deelnemers voelden zich positief gewaardeerd door deze inspiratiedagen en er ontstond een positieve 'vibe' rond professionalisering.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Mieke Daems, Vjera Somers. (CEGO), Bart Declercq (CEGO), Kind en Gezin-Academie
Financiering	Europees Sociaal Fonds, Kind en Gezin

6.1.5 Gezamenlijke vorming voor docenten Pedagogie van het Jonge Kind, Brussel: Kind en Gezin-Academie, 12 september

Doelstelling	De docenten van de nieuwe opleiding Pedagogie van het Jonge Kind ondersteunen bij het onderbouwen van hun cursussen door hen te informeren over onderzoek en concrete instrumenten die er recent zijn aangemaakt over pedagogische begeleiding in het kader van het nieuwe decreet.
Resultaat	De dag ging door op 12 september in de Kind en Gezin-Academie. Er waren presentaties over pedagogisch begeleiden uit Vlaanderen, Wallonië, Nederland en Italië van Nima Sharmahd (Universiteit Bologna, VBJK), Annelies Roelandt (VCOK), Anke van Keulen (Mutant, NL), Florence Pirard (Université de Liège), Chris De Kimpe (DIKO Gent), Sandra Van der Mespel (VBJK), Geert De Raedemaeker (Erasmus) en Jan Peeters. Er waren 45 docenten van de Hogescholen aanwezig en 15 medewerkers van K&G en vormingsorganisaties. De gezamenlijke vorming werd heel positief geëvalueerd. Aansluitend op de gezamenlijke vormingsdag werd de Nederlandse editie voorgesteld van het boek 'Documenteren', in aanwezigheid van de twee Italiaanse uitgevers.

Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Nima Sharmahd, Sandra Van der Mespel, Jan Peeters
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

6.2 VBJK levert bijdrage aan evenementen

6.2.1 Keynotes op conferenties in België en Nederland

De Mey, W. 'STOP4-7, een behandelingsprogramma voor jonge kinderen met gedragsproblemen en hun ouders en leerkrachten' op het Landelijk Symposium 'Diagnostiek en behandeling van kinderen en jong volwassenen met een Autisme Spectrum Stoornis'. Eindhoven, 27 juni

Peeters, J., Pedagogisch coachen als middel tot professionalisering. Gezamenlijke vorming voor de docenten PJK. Brussel: Kind en Gezin-Academie. 12 september

6.2.2 Lezingen, workshops en debatten in België en Nederland

Boudry, C., Documenteren en toegankelijke kinderopvang in opdracht van ONE, Libramont. (30 deelnemers) 26 april

Boudry, C., Studiebezoek: Kinderopvang met sociale functie, documenteren in de kinderopvang; begeleiden van een studiebezoek aan kinderopvang in Gent (Tierelantuin, De Palmboom, De Bijendans, De Knuffelboom) Kinderbegeleiders, leden van de Werkgroep Kwaliteit, ONE Libramont, (groep 1- 16 bezoekers) Gent, 16 mei

Boudry, C., DVD Knopjesman en Taalstimulering in de Nederlandstalige Brusselse Initiatieven voor Buitenschoolse opvang, Kind en Gezin, adviesgroepTaal en meertaligheid. Brussel, (13 deelnemers). 30 mei

Boudry, C., Studiebezoek: Kinderopvang met sociale functie, documenteren in de kinderopvang; begeleiden van een studiebezoek aan kinderopvang in Gent (Tierelantuin, De Palmboom, De Bijendans, De Knuffelboom) Kinderbegeleiders, leden van de Werkgroep Kwaliteit, ONE Libramont, (groep 2- 16 personen) Gent, 11 juni

Boudry, C., Roelandt, A., Planweek VCOK: workshop voor collega's; documenteren voor jonge kinderen (12 deelnemers), Gent, 4 september

Boudry, C., Roelandt, A. 8 oktober, Documenteren voor jonge kinderen. Toddler-conferentie, twee workshops, Arteveldehogeschool Gent (30 deelnemers)

Boudry, C., Jaarcongres SWP Leve het jonge kind. Lezing: documenteren voor jonge kinderen, Utrecht, Nederland (40 deelnemers) 28 mei

Hulpia, H., (2013). Paneldebat kick-off Huis van het Kind Gent, 5 november 2013

Hulpia, H., (2013). Presentatie 'Ontmoeting tussen kinderen en ouders in de Huizen van het Kind.' Studiedag Huizen van het Kind, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, 15 mei 2013

Hulpia, H.;& Van der Mespel, S. (2013). Workshop tijdens kick-off week van de opvoeding in Brussel, 1 maart 2013

Hulpia, H., (2013). Presentatie 'Ontmoetingsfunctie voor kinderen en ouders in de Huizen van het Kind', Forumdag Ontmoeting, 7 oktober 2013

Peeters, J., Introductie bij lancering Boek documenteren. Brussel. Kind en Gezin-Academie. 12 december

Peeters, J., Leiden van debat naar aanleiding lancering film Knopjesman. Brussel VGC

Peleman, B., Inleiding bij de projectie van een film over kinderen in hun buitenschoolse opvang. Brussels Parlement: 'Het welbevinden van onze kinderen, wat zijn de nieuwe uitdagingen in het Brussels Gewest?'. 15 januari

Peleman, B., 'Brainworm in de regenstorm'. drie workshops op KIDDOdag. Brussel: ABC. 20 april

Peleman, B., 'Brainworm in de regenstorm'. twee workshops op KIDDOdag. Brussel: ABC. 13 mei

Peleman, B., 'De hersenfitness-coach'. een workshop op KIDDOdag. Brussel: ABC. 13 mei

Peleman, B., 'Kinderen actief in wetenschappelijk onderzoek'. Lezing op het colloquium 'Sociaal werk en democratie.', Gent: Universiteit Gent. 24 oktober

Rutgeerts, E., Oudercrèches en coöperatieve kinderopvang. Infoavond Antwerpen, in samenwerking met VCOK en Coopburo, 19 maart (9 deelnemers)

Rutgeerts, E., Oudercrèches en coöperatieve kinderopvang. Infoavond Brugge, in samenwerking met VCOK en Coopburo, 20 maart (8 deelnemers)

Rutgeerts, E., Oudercrèches en coöperatieve kinderopvang. Infoavond Leuven, in samenwerking met VCOK en Coopburo, 16 april (22 deelnemers)

Rutgeerts, E., Oudercrèches en coöperatieve kinderopvang. Infoavond Leuven, in samenwerking met VCOK en Coopburo, 21 mei (20 deelnemers)

Rutgeerts, E., Bondgenootschap met ouders. Lezing in participatietraject Kind en Gezin, 3 oktober

Rutgeerts, E., Hoe realiseer je bondgenootschap met ouders? Lezing in het participatietraject Kind en Gezin, 21 november

Vandekerckhove, A., Sociale Functie in de kinderopvang: of de (gedroomde) toegankelijkheid ervan?, Workshop voor de conferentie Sociaal Werk en Democratie, Vakgroep Sociale Agogiek, UGent, 24 oktober

Van Laere, K.,Kinderopvang & Kleuteronderwijs in Vlaanderen, Presentatie voor Nederlandse beleidsmedewerkers kinderopvang & kleuteronderwijs als onderdeel van bezoek aan scholen en PBD gent, 24/09/2013

Vervaet, V., Uitwisselings- en inspiratiedag Huizen van het kind, K&G, EXPOO, VBJK, Brussel, 21 juni(Begeleiden workshop)

Vervaet, V.,Open Forumdag Ontmoeten, EXPOO, K&G, VBJK, VCOK, (begeleiden workshop) 7 oktober

Vervaet, V., lezing: Visie op inclusieve kinderopvang, op de Kick-off Centra voor Inclusieve Kinderopvang, K&G, Brussel, 2 december

6.2.3 Keynotes op internationale studiedagen en congressen

Peeters, J., Tackling inequities through the professionalization of ECEC: workforce preparation. Transatlantic forum for Inclusive Early Years. New York: 11th of July

Peeters, J., ECEC in the Flemish Community of Belgium: Strengths and Challenges. Toddler Conference Ghent: 8th of October

Peeters, J., Les enjeux de la mixité dans le secteur de la petite Enfance: que dit la recherche? Journée d'étude Sexe, genres. Petite Enfance: enjeux et nouveau horizons. Strasbourg 15 Mars

Peeters, J., Access and Quality in ECEC in Ghent Belgium. Peer learning Activity – Thematic Working Group of the European Commission DG EaC. Romania, Bukarest 18th-20th March

Peeters, J., L'intégration de l'accueil de la petite enfance dans l'école maternelle: un avantage pour le développement du jeune enfant. Drees conference: Paris 4 juillet

Peeters, J., Lessons learned from 20 years of Quality policy, from working with EECERS scales to pedagogical coaching. Sardes Masterclass Early Childhood Education and Care. Utrecht2nd October. See video of masterclass on: http://www.youtube.com/watch?v=wSRbtlAxt4Q

Peeters, J., Public Childcare services in the European Union: the case of Belgium. Workshop of the European Parliament DG Internal Policies. Brussels, 26th of November

Vandekerckhove, A., Inclusive ECEC: a state of play, keynote op het eerste TFIEY seminar, San Paolo stichting, Italië: Turijn, 9 december

Vandekerckhove, A., The social function of ECEC, keynote op de Internationale Korszak conferentie, Gent, 14 december

6.2.4 Workshops en lezingen op internationale studiedagen en congressen

De Mey, W. STOP4-7, an intervention for young children with conduct problems. EABCT Congress, Marrakech, 28th September

De Mey, W. STOP4-7, a solution focused behavior therapeutic intervention for children with conduct problems. EABCT Congress, Marrakech, 26th September

Hulpia, H. (2013). Presentatie 'To meet or not to meet: The crucial role of the staff in integrated family centers in Flanders' Nordic Family Centre Conference, Tromso, 10th-12th June 2013

Peeters, J., Young Children as creators and Communicators, workshop on the European Unfolding Conference. Brussels 22th-25th of October

Peeters, J., Chairing the discussion on side visits of the Transatlantic Forum on Inclusive early years in Ghent: 21th-23th of January

Peeters, J., Recommendations on Professionalization. UNICEF National Consultation on ECD on the post 2015 Agenda. Istanbul: 24th -26th of January

Peeters, J. Took part in the international round table meeting: Towards a Comprehensive Approach of ECEC organized by Sardes; Utrecht: 2th of October

Peeters, J., Chaired the discussion on paper on gender in ECEC in the SIG men in ECEC; EECERA conference. Talinn: 28th of October.

Van der Mespel, S., Peleman, B., 'A competent family day care-system?.' Self organized symposium at EECERA, Tallinn. 30th August

Vandekerckhove, A., voorstelling van de Manual for diversification of programs for preschool education, slotconferentie Impres, Serbia: Belgrado, 3th October

Van Laere, K., La division des rôles dans l'éducation de la petite enfance: une perspective internationale pour explorer la relation entre ATSEM et enseignants, Presentatie workshop op AREF conferentie, Montpellier, 28 augustus

6.2.5 Trainingen en gastcolleges binnen opleidingen en vorming

Boudry, C.; Sharmahd, N.; Documenteren voor jonge kinderen, Arteveldehogeschool PJK, 3e jaar (80 deelnemers) Gent,14 oktober

Hulpia, H. gastcollege 'Huizen van het Kind' Erasmus Hogeschool Brussel, 18 februari 2013

Rutgeerts, E., Oudercrèches en coöperatieve kinderopvang. Gastcollege 3e bachelor Pedagogie van het Jonge Kind, Gent: Arteveldehogeschool Gent, 3 december

Vandekerckhove, A., Kinderrechten, gastcollege bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind, Gent: Arteveldehogeschool, 25 februari

Vandekerckhove, A., introductie tot sociale functie van de kinderopvang voor nieuwe leidinggevenden in de Brusselse kinderopvang, de Zeyp, 1 en 22 maart

Van der Mespel, S., Onthaalouders sterker maken. Een project over professionalisering en gezinsopvang, gastcollege bacheloropleiding pedagogiek van het jonge kind, Brussel: Erasmus Hogeschool, 29 april

Van Laere, K. Kleuteronder-wijs, gastcollege opleiding PJK Arteveldehogeschool, Gent, 14/10/2013

Van Laere, K. Terugblik studiereis, gastles opleiding kleuteronderwijs Vives, Hogeschool Tielt, 20/11/2013

Van Laere K. ECEC, les Erasmusstudenten, Ugent, 4 november 2013, Gent

6.2.6 Adviesverlening

Hulpia, H. Presentatie 'Huis van het Kind'; Eeklo; 21 oktober 2013

Rutgeerts, E., Beoordeling van twee blauwdrukken over coöperatieve kinderopvang. Validering ESF-oproep 'Coöperatief ondernemen', Brussel, 21 november

Van Laere, K. Externe expert voor bezoek van Nederlandse beleidsmedewerkers aan Gentse kleuterscholen, georganiseerd door PBD Gent, 24 & 25/09/2013

Van Laere, K. Externe expert voor bezoek studenten kleuteronderwijs aan Nederlandse brede scholen en projecten over overgang peuter - kleuter, georganiseerd door Hogeschool Vives, Tielt, 18 & 19/11/2013

Vervaet, V., De Kloof een beetje dichten. Sociale emancipatie via schoolleven. Een KBS project door Arteveldehogeschool, KdG en HUB. Deelname aan de resonansgroep

Vervaet, V., Inclusie van kinderen met specifieke zorg in de Kinderopvang, PBD Gent, deelname aan de Adviesraad

6.2.7 Interviews

Peeters, J., Kinderopvang heeft nood aan Mannen Interview met Jan Peeters in ViZine; Augustus – september 2013. Pp 10-13

Peeters, J., Ik zie teveel watjes van Vaders. Interview met Jan Peeters. Knack. 26 mei

Rutgeerts, E., interview in De Standaard Online door Veerle Beel. Zonder lokale steun lukt oudercrèche niet, 16 februari 2013

Rutgeerts, E., interview in Het Nieuwsblad (Belga) door Steven Vandenbussche. Oudercrèches in opmars in Vlaanderen, 26 februari 2013

Rutgeerts, E., interview in Knack door Stefanie Van den Broeck. Crèche voor en door ouders. 'Wie wil nu geen vlieg op de muur spelen om zijn kind te observeren?', 20 maart 2013

Rutgeerts, E., interview op Radio Centraal door Katrien Van Tichelen. Over opvoedingsvraagstukken, 11 september 2013

6.3 VBJK neemt deel aan evenementen

6.3.1 Bijwonen conferenties, studiedagen en studiebezoeken

Boudry, C., De Weyer, W., Conferentie 'Het welbevinden van onze kinderen: wat zijn de nieuwe uitdagingen in het Brussels Gewest'. Brussel, 15 januari

Boudry, C., Babeluutfestival, Neerpelt, 27 februari

Boudry, C., Evaluatieonderzoek thuistaal in onderwijs. Steunpunt Diversiteit en leren. meertaligheid. Gent, 6 Maart

Boudry, C., De Weyer, W., Van der Mespel, S., Rutgeerts, E., Vervaet, V., Kick-off decreet Kinderopvang, Kind en Gezin. Brussel: Kind en Gezin-Academie, 16 september

Boudry, C., GO! conferentie, Kansen creëren voor kwaliteit, Denderleeuw, 18 oktober

Boudry, C. 'Kinderen actief in wetenschappelijk onderzoek'. Lezing op het colloquium 'Sociaal werk en democratie.', Gent: Universiteit Gent. 24 oktober

De Mey, W. Debatlunch 'de insectorale toegangspoort in Oost-Vlaanderen'. Gent, 7 juni

De Mey, W. Afscheidssymposium Prof Dr. Jan Willem Veerman 'Brug naar de toekomst. Samen werken aan effectieve zorg voor jeugdigen en hun gezinnen.' Nijmegen, 30 augustus

De Mey, W. 32e studie dag gedragstherapie 'Theorie en Praktijk'. Deurne, 6 december

De Weyer, W., Avond van Welzijn, Gezondheid en Gezin, Brussel: Kaaitheater, 22 oktober

Hulpia, H. (2013). Seminar on Early Childhood Education and Care: long-term outcomes for children and impact on parents' labour market participation; European Commission; 4th December 2013

Hulpia, H., Rutgeerts, E., Vervaet, V., Laat mijn kop met rust. Symposium over de gelaagdheid van opvoedingsondersteuning, Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn. Gent: Zebra-site, 11 oktober

Hulpia, H., De Weyer, W.,Vervaet, V., (2013). Toegankelijke en kwaliteitsvolle diensten voor alle jonge kinderen; Dialoogdagen Koning Boudewijnstichting 'Kleine Kinderen, grote kansen'; 18 oktober 2013

Hulpia, H. (2013). SSL Studiedag vroegtijdig schoolverlaten: uit de tijd?; KUL; 5 juni 2013

Hulpia, H. (2013). Reflectiedag Sociale Steun en Ontmoeting bij Ouders; 21 mei 2013

Peleman, B., Boudry, C., Kinderen en jongeren actief in wetenschappelijk onderzoek. Leiden: Kinderrechtenhuis. 4 april

Peleman, B., Van der Mespel, S., Peeters, J., EECERA: Values, Culture and Contexts. Estland: Tallin. 28th-31th augustus

Rutgeerts, E., Expertmeeting Vaderbetrokkenheid, Citizenne en Link=Brussel. Brussel: Huis van het Nederlands, 26 april

Vandekerckhove, A., workshop Theory of Change and advocacy, EYRA, Nederland: Leiden, 13h-14th June

Vandekerckhove, A., Global Gathering for Early Childhood conference, Ireland: Dublin, 17th - 19th October

Vandekerckhove, A., workshop on advocacy, EYRA, Turkey: Istanbul, 4th - 6th November

Van der Mespel, S., Openingsmoment Week van de Opvoeding, Brussel: Opvoedingswinkel Brussel, 28 maart

Van der Mespel, S., & Hulpia, H., Borrelen en Bruisen. Zesde Vlaams Congres opvoedingsondersteuning, Brussel: Kind en Gezin-Academie, 10 december

Van Laere, K., Multi Pluri trans. Emerging Fields in Educational Ethnography, Luxemburg, 21-23 november 2013

Van Laere, K., AREF conferentie, Montpellier, 27-31augustus 2013

Van Laere, K. Round table parental support, UNICEF & Eurochild, 7 mei 2013, Brussel

Van Laere, K. Colloquium Sociaal werk & Democratie, 24 & 25 oktober 2013, Ugent

Van Laere, K. Viering 10 jaar inclusie, PBD Gent, 1 februari 2013, Gent

Van Laere, K. Studiedag meertaligheid, PBD Gent, 6 februari 2013, Gent

Vervaet, V., 10 jaar Inclusie, Studiedag PBD Gent, 1 februari

Vervaet, V., Als ouders en kinderen elkaar ontmoeten in Gent, stad Gent, Zebrastraat, 21 mei

Vervaet, V., Bezoek aan ILT en Kinderdagverblijf Reddy Teddie Nieuw Gent i.k.v. Huizen van het Kind, 22 mei

Vervaet, V.,Boekvoorstelling: Helpende handen in de kinderopvang, Buurtwerk 't Lampeke, Leuven, 30 mei

Vervaet, V.,Sociale functie, K&G en VBJK, 10 oktober

Vervaet, V.,Openingsfeest Lokale dienst Elmer Zuid, Brussel, 13 december

6.3.2 Opleiding

Boudry, C. Business conversations, Centrum voor taalonderwijs, Gent, 3 juni

Merlevede, E. & Bussens, S., 'Oplossingsgerichte Therapie' Korzybski Instituut, Brugge

7 Publicaties

7.1 Boeken

Declercq, B. (Red.), Daems, M., Peleman, B. & Van der Mespel, S. (2013). Toolbox Netwerken van onthaalouders. Leuven: CEGO (download via www.gezinsopvanginfo.be)

De Mey, W. & Merlevede, E (2013). Samen sterker Terug Op Pad. SWP, Amsterdam

Malavasi, L., Zoccatelli, B., Boudry, C., Gielen, M. Peeters, J., Roelandt, A. (SWP Amsterdam 2013) Documenteren voor jonge kinderen

Peeters, J. & Lazzari, A. (2013). Competenze Professionali. Quali competenze per I professionisti della prima infanzia? In IUSNE Crisi economica e creatitivita educative: L' innovazione inizia dal Nido. Verona. p. 14-27

Vandekerckhove, A., Trikic, Z., Miskeljin, L., Peeters, J., Lakicevic, O., Koruga, D. (2013), Manual for diversification of programs for pre-school education, Serbia, Belgrade, Unicef, European Union, Republic of Serbia, IMPRES, Vrtki Bez Granica

Vandenbroeck, M., Peeters, J. (2013). Democratic Experimentation in Early Childhood Education. In *Biesta, De Bie, Wildemeersch. Civic learning, Democratic Citizenship and the Public Sphere.* Dordrecht, Heidelberg, London, New York: Springer pp 151-169

Van der Mespel, S., Peleman, B., Daems, M., Declercq, B. (2013), Bouwen aan je eigen draagkracht. Werkmap voor onthaalouders, Gent: VBJK

Van der Mespel, S., Peleman, B., Daems, M., Declercq, B. (2013), Workbook for childminders: Building on your own capability, Gent: VBJK

7.2 Brochures

Declercq, B. (Red.), Daems, M., Peleman, B. Van der Mespel, S. *Toolbox netwerken van onthaalouders: leidraad lerende netwerken.* Leuven: CEGO

Declercq, B. (Red.), Daems, M., Peleman, B. Van der Mespel, S. *Toolbox netwerken van onthaalouders: leidraad meter-peterschap.* Leuven: CEGO

Peleman, B. (Red.) Van der Mespel, S. Daems, M. Declercq, B. *Kennismakingstraject Gezinsopvang: handboek voor lesgevers.* Gent: VBJK

Van der Mespel, S. *Werkmap Bouwen aan je eigen draagkracht. Achtergrondinfo voor coaches*. Gent: VBJK

7.3 Wetenschappelijke artikelen

Peeters, J. (2013). Public Childcare Services in the European Union: the model of Belgium. In BARCELONA TARGETS Revisited. European Parliament, DG for Internal Affairs. Brussels. p. 44-56.

Peeters, J. (2013). Can research realise a bit of utopia? The impact of action-research on the policy of childcare in Flanders. *Early Years An International Journal of Research and Development.* 32 (2) 159-170.

Peeters, J. (2013). Towards a gender neutral interpretation of professionalism in ECEC. Revista Espanola de Educacion Comparada. La Educacion Infantil en Perspectiva Europea ano 2013. 21, p. 119-143.

Peeters, J. (2013). Professionnalité et genre: participation des homes et petite enfance. In *Rayna, S. Bouve, C., Petit Enfance et participation. Un accueil démocratique de l'accueil.* Toulouse: Erès

Vandenbroeck, M.; Peeters, J. & Bouverne-De Bie, M. (2013). Lifelong learning and the counter/professionalization of child care: A case study of local hybridizations of global European discourses. *European Early Childhood Education Research Journal, 21*(1) 109-124.

7.4 Artikelen / hoofdstukken in vaktijdschriften en boeken

De Mey, W. (2013). Op evidentie gebaseerde praktijken: wat werkt hoe voor wie en in wiens belang? In: Handboek Integrale Jeugdhulpverlening. Politeia, Brussel

Hulpia, H. (2013). Recept Opvoedingsondersteuning. In: Magazine voor Opvoedingsondersteuning, EXPOO

Van der Mespel, S. (2013).Stimulations linguistiques dans l'accueil petite enfance: une solution pour prévenir l'échec scolaire? In: Hélot Ch. & Rubio M. eds. Développement du langage et plurilinguisme chez le jeune enfant. Toulouse: Éditions ÉRÈS

Van Laere, K. & Cauwels, V. (2013). Leren kijken door de bril van een ander. Wanda, waarderende praktijkanalyse voor kinderbegeleiders. Kleuters & ik; Jrg. 30/1, pg. 2-5.

7.5 Artikelen in KIDDO

Boudry, C. OKIDDO Toeters en bellen: wielen lampjes en fietsbellen anders bekeken, KIDDO 1

Boudry, C. OKIDDO Dansende bijen, Wat kun je allemaal doen met een ventilator, KIDDO 2

Boudry, C. OKIDDO Watermeloen of pompoen? Het is om de muziek te doen!, KIDDO 3

Boudry, C. OKIDDO Ballonplezier. Ballonnen met rijst, zand, glitters en bellen, KIDDO 5

Boudry, C. OKIDDO Een afscheidsfeestje met appelcrumble, KIDDO 6

Boudry, C. OKIDDO Kiekeboe! Verstoppertje spelen, KIDDO 7

Boudry, C. OKIDDO Taiko. Drummerstaal voor iedereen, KIDDO 7

Boudry, C. OKIDDO Activiteitenketting, inspelen op kinderen, KIDDO 8

De Weyer, W., Nieuwsrubriek en agenda, KIDDO 1-KIDDO 8

Peleman, B., Nieuw voor kandidaat-onthaalouders! Try-out van het Kennismakingstraject gezinsopvang. KIDDO 2

Peleman, B., Vrije tijd in breedbeeld. Een DVD over nest en web in buitenschoolse opvang. KIDDO 3

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van John Bowlby, KIDDO 2

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Emmi Pikler, KIDDO 4

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Loris Malaguzzi, KIDDO 6

Rutgeerts, E., De pedagogische visie van Jean-Jacques Rousseau, KIDDO 8

Rutgeerts, E., OKIDDO Experimenteren in de moddertaartkeuken, KIDDO 4

Rutgeerts, E., Kunst voor de allerkleinsten. Ga mee naar het muzikale Babeluutfestival, KIDDO 5

Rutgeerts, E., Pedagogisch documenteren voor jonge kinderen, KIDDO 6

Rutgeerts, E., KINDERKWESTIES 'Brussen' in de opvang, KIDDO 7

Rutgeerts, E., Een nieuw decreet Kinderopvang. Welke richting gaat de Vlaamse kinderopvang uit?, KIDDO 8

Vandekerckhove, A., Wat er ook speelt in een land, laat het vooral de kinderen zijn (Loesje), KIDDO6

Van der Mespel, S., Vertrouwen en eerlijkheid. Samenwerken met ouders in de gezinsopvang, KIDDO 5

Van der Mespel, S., Draagkracht in de gezinsopvang. 5 vragen & 5 antwoorden over de nieuwe werkmap, KIDDO 7

7.6 Film

Boudry, C. Peleman, B. Knopjesman. Keuzes maken in buitenschoolse opvang. [DVD]. Gent: VBJK

Peeters, J. SED talk on YouTube: Lessons learned from 20 years of Quality policy, from working with EECERS scales to pedagogical coaching. Sardes Masterclass Early Childhood Education and Care. Utrecht 2th of October 2013. See video of masterclass on:
http://www.youtube.com/watch?v=wSRbtlAxt4Q

8 Communicatie

8.1 Bibliotheek

Doelstelling	Actuele en gespecialiseerde documentatie aanbieden over kinderopvang en opvoeding van kinderen van 0 tot 12 jaar voor medewerkers en verantwoordelijken uit het werkveld, studenten en docenten en iedereen die interesse heeft in het werken met jonge kinderen.
Resultaat	Het documentatiecentrum werd ook in 2013 rijkelijk aangevuld met 189 publicaties: recent verschenen boeken, brochures, rapporten, audiovisueel materiaal en andere publicaties over kinderopvang en opvoedingsondersteuning in verschillende Europese talen. Geïnteresseerden kunnen de bibliotheek komen bezoeken, en digitaal zoeken naar publicaties via de website. Het geautomatiseerde systeem zorgt voor een goede administratieve opvolging en een eenvoudig uitleenbeleid. Gemiddeld tellen we 5 à 6 ontleningen per week, waarbij er wekelijks een 15 tot 20 boeken of andere publicaties worden ontleend. Ook het downloadcentre werd aangevuld met heel wat interessante publicaties die op deze manier gratis ter beschikking staan voor alle bezoekers van de website. Aan de hand van interne mailings wordt de uitbreiding van de collectie van het documentatiecentrum op regelmatige tijdstippen kenbaar gemaakt bij de medewerkers binnen de eigen organisatie, met als doel het verbreden van de knowhow en de medewerkers op de hoogte te houden van de meest recent verschenen publicaties over thema's binnen kinderopvang en opvoeding.

	Deze werkwijze zorgt ervoor dat nieuwe publicaties onmiddellijk op de werkvloer circuleren. Dit laat zich voelen aan de vraag van medewerkers die meteen na aankondiging via mail nieuwe publicaties reserveren en ontlenen.
Projectcoördinatie	Mike De Cloedt
Projectuitvoering	Mike De Cloedt
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

8.2 Website VBJK

Doelstelling	Via een up-to-date, gebruiksvriendelijke, duidelijke en aantrekkelijke website in het Nederlands en in het Engels publicaties, materialen, films en resultaten van projecten en opdrachten verspreiden naar zoveel mogelijk professionelen, studenten, docenten en andere geïnteresseerden.
Resultaat	De homepage werd up-to-date gehouden via het online plaatsen van actuele nieuwsberichten, (internationale) studiedagen, recente publicaties, projectoproepen… . Zowel interne als externe berichten uit de sector werden gepubliceerd op de startpagina. De website biedt eveneens actuele informatie over VBJK en over de werking via de projectpagina's en de evenementenpagina's. Deze laatste werden eveneens actief gebruikt voor de organisatie van Vlaamse en Internationale conferenties. Het downloadcentre werd aangevuld met heel wat recent verschenen artikels, brochures, rapporten… in het Nederlands, Frans, Engels en Duits, die gratis ter beschikking werden gesteld van de gebruiker. In 2013 werden maar liefst **8.171 items gedownload** via het downloadcentre. De eigen publicaties en tijdschriften kunnen snel en eenvoudig besteld worden via een online bestelformulier onder de publicatiepagina. In 2013 bezochten **34.574 unieke bezoekers** de website van VBJK. De meeste bezoekers komen uit Vlaanderen, maar de website werd eveneens door tal van internationale bezoekers geraadpleegd uit maar liefst 139 verschillende landen. Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen we naar de statistieken over de website (zie verder: p. 47 t.e.m. p. 53).
Projectcoördinatie	Mike De Cloedt
Projectuitvoering	Mike De Cloedt
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

Doelgroepoverzicht

1 jan. 2013 - 31 dec. 2013

E-mail | Exporteren | Toevoegen aan dashboard | Snelkoppeling

Alle bezoeken
100,00%

Overzicht

Bezoeken vs. Selecteer een statistiek

Per uur | Dag | Week | Maand

Bezoeken	Unieke bezoekers	Paginaweergaven	Pagina's/bezoek	Gem. bezoekduur	Bounceperoentage
52.374	34.574	167.081	3,19	00:02:43	51,93%

% nieuwe bezoeken
63,28%

Gebeurteniscategorie	Unieke gebeurtenissen	% Unieke gebeurtenissen
1. Downloads	4.883	66,44%
2. Outgoing links	2.255	30,68%
3. Mails	212	2,88%

Gebeurtenisactie	Totale gebeurtenissen	Unieke gebeurtenissen
	8.171 % van totaal: 70,00% (11.673)	4.883 % van totaal: 66,44% (7.350)
1. PDF	7.203 (88,15%)	4.337 (88,21%)
2. JPG	576 (7,05%)	457 (9,08%)
3. DOC	257 (3,15%)	159 (3,16%)
4. PPT	127 (1,55%)	76 (1,51%)
5. AVI	8 (0,10%)	2 (0,04%)

Land/gebied	Acquisitie			Gedrag		
	Bezoeken	% nieuwe bezoeken	Nieuwe bezoeken	Bouncepercentage	Pagina's/bezoek	Gem. bezoekduur
	52.374 % van totaal: 100,00% (52.374)	63,30% Sitegem: 63,28% (0,03%)	33.151 % van totaal: 100,03% (33.140)	51,93% Sitegem: 51,93% (0,00%)	3,19 Sitegem: 3,19 (0,00%)	00:02:43 Sitegem: 00:02:43 (0,00%)
1. Belgium	43.263 (82,60%)	58,99%	25.519 (76,98%)	48,61%	3,41	00:03:01
2. Netherlands	3.808 (7,27%)	83,95%	3.197 (9,64%)	68,86%	2,07	00:01:07
3. United States	687 (1,31%)	86,90%	597 (1,80%)	82,10%	1,51	00:00:36
4. France	588 (1,12%)	85,71%	504 (1,52%)	59,52%	2,53	00:01:37
5. United Kingdom	446 (0,85%)	87,89%	392 (1,18%)	65,92%	2,02	00:00:58
6. Italy	337 (0,64%)	75,67%	255 (0,77%)	57,27%	3,02	00:01:27
7. Germany	321 (0,61%)	74,77%	240 (0,72%)	58,57%	3,02	00:02:19
8. China	245 (0,47%)	95,10%	233 (0,70%)	78,37%	1,26	00:00:13
9. (not set)	184 (0,35%)	88,59%	163 (0,49%)	61,96%	2,49	00:03:08
10. Ireland	132 (0,25%)	88,64%	117 (0,35%)	50,76%	2,70	00:02:25
11. Canada	126 (0,24%)	84,92%	107 (0,32%)	65,87%	2,11	00:01:15
12. Turkey	125 (0,24%)	83,20%	104 (0,31%)	66,40%	1,71	00:01:13
13. Morocco	105 (0,20%)	86,67%	91 (0,27%)	59,05%	2,36	00:00:50
14. Spain	103 (0,20%)	85,44%	88 (0,27%)	61,17%	2,55	00:02:57
15. Serbia	97 (0,19%)	31,96%	31 (0,09%)	62,89%	2,70	00:03:33
16. Australia	96 (0,18%)	71,88%	69 (0,21%)	52,08%	3,34	00:06:45
17. Switzerland	81 (0,15%)	71,60%	58 (0,17%)	55,56%	3,99	00:02:04
18. Philippines	76 (0,15%)	90,79%	69 (0,21%)	75,00%	1,57	00:01:23
19. India	67 (0,13%)	98,51%	66 (0,20%)	71,64%	1,64	00:00:27
20. Luxembourg	64 (0,12%)	56,25%	36 (0,11%)	60,94%	3,27	00:02:17

21.	Portugal	60 (0,11%)	76,67%	46 (0,14%)	46,67%	2,32	00:02:12
22.	Brazil	52 (0,10%)	82,69%	43 (0,13%)	75,00%	1,94	00:01:22
23.	Croatia	49 (0,09%)	75,51%	37 (0,11%)	44,90%	2,67	00:02:13
24.	Poland	44 (0,08%)	100,00%	44 (0,13%)	75,00%	1,70	00:00:24
25.	Algeria	43 (0,08%)	97,67%	42 (0,13%)	81,40%	1,35	00:00:07
26.	Finland	43 (0,08%)	88,37%	38 (0,11%)	58,14%	1,65	00:00:54
27.	New Zealand	41 (0,08%)	100,00%	41 (0,12%)	85,37%	1,61	00:00:20
28.	Suriname	40 (0,08%)	95,00%	38 (0,11%)	67,50%	1,65	00:02:05
29.	Mexico	39 (0,07%)	58,97%	23 (0,07%)	82,05%	1,64	00:01:33
30.	Lithuania	37 (0,07%)	67,57%	25 (0,08%)	64,86%	1,92	00:01:34
31.	Sweden	37 (0,07%)	86,49%	32 (0,10%)	62,16%	3,19	00:01:19
32.	Slovenia	37 (0,07%)	35,14%	13 (0,04%)	51,35%	2,54	00:01:22
33.	Greece	36 (0,07%)	80,56%	29 (0,09%)	61,11%	2,97	00:01:48
34.	Norway	33 (0,06%)	78,79%	26 (0,08%)	66,67%	2,18	00:00:40
35.	Ukraine	32 (0,06%)	100,00%	32 (0,10%)	87,50%	1,16	00:00:01
36.	Denmark	31 (0,06%)	87,10%	27 (0,08%)	74,19%	1,26	00:00:51
37.	Indonesia	31 (0,06%)	96,77%	30 (0,09%)	80,65%	1,48	00:00:51
38.	Pakistan	31 (0,06%)	93,55%	29 (0,09%)	67,74%	2,06	00:00:20
39.	Romania	29 (0,06%)	93,10%	27 (0,08%)	72,41%	1,59	00:00:34
40.	Vietnam	29 (0,06%)	89,66%	26 (0,08%)	72,41%	1,69	00:00:10

41.	Tunisia	28 (0,05%)	92,86%	26 (0,08%)	78,57%	1,32	00:00:08
42.	Hungary	25 (0,05%)	76,00%	19 (0,06%)	64,00%	1,96	00:01:04
43.	Russia	25 (0,05%)	92,00%	23 (0,07%)	56,00%	3,28	00:01:33
44.	Israel	24 (0,05%)	87,50%	21 (0,06%)	79,17%	2,29	00:02:13
45.	Austria	23 (0,04%)	78,26%	18 (0,05%)	73,91%	2,39	00:00:55
46.	Egypt	23 (0,04%)	82,61%	19 (0,06%)	82,61%	1,57	00:00:43
47.	Malaysia	23 (0,04%)	91,30%	21 (0,06%)	78,26%	1,30	00:01:15
48.	South Africa	22 (0,04%)	77,27%	17 (0,05%)	59,09%	2,14	00:01:54
49.	Bangladesh	21 (0,04%)	4,76%	1 (0,00%)	95,24%	1,10	00:01:10
50.	Curaçao	20 (0,04%)	100,00%	20 (0,06%)	70,00%	1,45	00:00:21
51.	Japan	20 (0,04%)	100,00%	20 (0,06%)	85,00%	1,30	00:02:26
52.	Macedonia (FYROM)	20 (0,04%)	85,00%	17 (0,05%)	90,00%	1,05	00:00:02
53.	Slovakia	17 (0,03%)	94,12%	16 (0,05%)	58,82%	5,12	00:01:08
54.	Argentina	14 (0,03%)	71,43%	10 (0,03%)	71,43%	2,14	00:03:57
55.	Colombia	14 (0,03%)	92,86%	13 (0,04%)	85,71%	1,21	00:00:08
56.	Estonia	14 (0,03%)	71,43%	10 (0,03%)	85,71%	1,43	00:00:05
57.	Hong Kong	14 (0,03%)	71,43%	10 (0,03%)	71,43%	1,21	00:00:26
58.	South Korea	14 (0,03%)	92,86%	13 (0,04%)	64,29%	1,79	00:01:54
59.	Thailand	14 (0,03%)	100,00%	14 (0,04%)	100,00%	1,00	00:00:00
60.	Bulgaria	13 (0,02%)	84,62%	11 (0,03%)	46,15%	3,08	00:00:46

61.	Saudi Arabia	13 (0,02%)	100,00%	13 (0,04%)	84,62%	1,31	00:00:07
62.	United Arab Emirates	11 (0,02%)	100,00%	11 (0,03%)	72,73%	1,27	00:00:07
63.	Ecuador	10 (0,02%)	100,00%	10 (0,03%)	60,00%	3,40	00:03:41
64.	Georgia	9 (0,02%)	88,89%	8 (0,02%)	66,67%	1,56	00:00:33
65.	Iran	9 (0,02%)	88,89%	8 (0,02%)	77,78%	2,67	00:00:10
66.	Réunion	9 (0,02%)	88,89%	8 (0,02%)	55,56%	1,89	00:02:32
67.	Taiwan	9 (0,02%)	77,78%	7 (0,02%)	55,56%	6,00	00:04:10
68.	Chile	8 (0,02%)	100,00%	8 (0,02%)	75,00%	1,12	00:00:22
69.	Aruba	7 (0,01%)	100,00%	7 (0,02%)	85,71%	1,29	00:00:05
70.	Singapore	7 (0,01%)	85,71%	6 (0,02%)	85,71%	1,71	00:00:09
71.	Albania	6 (0,01%)	100,00%	6 (0,02%)	66,67%	1,67	00:00:07
72.	Kyrgyzstan	6 (0,01%)	83,33%	5 (0,02%)	83,33%	1,17	00:00:04
73.	Peru	6 (0,01%)	100,00%	6 (0,02%)	66,67%	1,50	00:00:12
74.	Iraq	5 (0,01%)	100,00%	5 (0,02%)	40,00%	1,80	00:00:27
75.	Kazakhstan	5 (0,01%)	100,00%	5 (0,02%)	60,00%	1,60	00:00:15
76.	Malta	5 (0,01%)	100,00%	5 (0,02%)	100,00%	1,00	00:00:00
77.	Trinidad and Tobago	5 (0,01%)	80,00%	4 (0,01%)	80,00%	1,20	00:00:36
78.	Kosovo	5 (0,01%)	100,00%	5 (0,02%)	60,00%	3,40	00:00:22
79.	Netherlands Antilles	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
80.	Bosnia and Herzegovina	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	25,00%	6,00	00:02:41

81.	Belarus	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
82.	Costa Rica	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
83.	Cyprus	4 (0,01%)	75,00%	3 (0,01%)	75,00%	1,00	00:00:34
84.	Kenya	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	75,00%	1,50	00:00:06
85.	Kuwait	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	50,00%	2,00	00:03:21
86.	Lebanon	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	75,00%	1,00	00:00:02
87.	Latvia	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
88.	Nigeria	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
89.	Venezuela	4 (0,01%)	100,00%	4 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
90.	Azerbaijan	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	66,67%	1,33	00:00:02
91.	French Guiana	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	33,33%	6,67	00:04:24
92.	Iceland	3 (0,01%)	33,33%	1 (0,00%)	33,33%	3,00	00:00:32
93.	Jamaica	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	33,33%	3,33	00:02:05
94.	Jordan	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	66,67%	2,00	00:00:07
95.	Cambodia	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
96.	Sri Lanka	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	66,67%	2,00	00:00:33
97.	Martinique	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
98.	Qatar	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	66,67%	3,33	00:00:17
99.	Senegal	3 (0,01%)	100,00%	3 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00
100.	Bahrain	2 (0,00%)	100,00%	2 (0,01%)	100,00%	1,00	00:00:00

Overige landen met 1 bezoek (totaal aantal bezoekende landgebieden: 139)

Benin, Ethiopia, Guadeloupe, Montenegro, Mauritius, Mozambique, Panama, Palestine, Rwanda, Uruguay, Yemen, Armenia, Burkina Faso, Bhutan, Belize, Cape Verde, Czech Republic, Dominican Republic, Fiji, Gambia, Guatemala, Honduras, Haiti, Isle of Man, Jersey, Libya, Monaco, Moldova, Mauritania, Nepal, Sudan, Somalia, El Salvador, Saint-Maarten,Syria, Togo, Uganda, Mayotte & Zimbabwe.

9 Overzicht van de verkoop en verspreiding van trainingsmaterialen

9.1 Audiovisueel materiaal

DVD	2009	2010	2011	2012	2013
Knopjesman (NIEUW)	-	-	-	-	1137 20*
Het verhaal van taal	6 864*	54	130	40 17*	24
Flammable	15*	13	5	8	-
Wiegelied voor Hamza	126	31	31	50 9*	21 4*
Childcare Stories	55 95*	45	24 16*	45 7*	45 60*
Opvangouders bouwen aan een pedagogiek	1	-	2	9 1*	6
Toowey-Toowey	-	-	-	-	6
Creatief omgaan met kwaliteit	17	8	-	11	18
Uitverkochte publicaties (video, cd-rom…)	*5*	-	-	-	-
Totaal	**1184**	**151**	**208**	**197**	**1341**

*Noot: * gratis verspreide exemplaren betaald door derden*

9.2 Boeken, vorming- en trainingsmaterialen

➢ ***Verkoop in België door VBJK***

Publicaties/boeken	2009	2010	2011	2012	2013
Documenteren voor jonge kinderen (NIEUW)	-	-	-	-	52 125*
Wanda	-	-	-	578*	45*
Gepeuter	131	100	31 33*	25	41 2*
De school is uit	114	-	10	34	38
Blik van de Yeti	10	9	6 3*	24 3*	5
The view of the Yeti	-	-	-	-	20*
Spiegeltje, spiegeltje	54	13	9 6*	23 1*	8 3*
Familie. Een vormingspakket om te praten over gezinnen	5	-	2	2	8

In verzekerde bewaring	93	57	31	36	211
Samen sterker terug op pad (oude versie)	8	15	4	2	2
Samen sterker terug op pad (vernieuwde handboeken)	-	-	-	-	32
Aanvulpakket Samen sterker terug op pad (oude versie)	-	-	-	16	8
Pedagogisch management in de kinderopvang	35	28	27	21 1*	4
Kinderopvang met Sociale Functie	570	39	14	29 26*	13 10*
Ontvlambare Vingers	129 40*	30	10 5*	16 11*	53 11*
The Construction of a New Profession	4 64*	25	2	5 3*	2
De Warme Professional	98 25*	35	8 12*	8 3*	8
Repenser l'éducation des jeunes enfants	94	-	1	5	2
Publicaties van vóór 1998	73	6	14	-	-
Subtotaal	***1547***	***357***	***228***	***872***	***703***

Brochures[1]	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Diversiteit en sociale inclusie -Een verkenning van competenties voor beroepen voor jonge kinderen	-	-	-	118*	1*
Competence Requirements in Early Childhood Education and Care (CoRe)	-	-	-	1*	3*
Valuing the work: a 0-6 profession and parity with school teachers	-	-	-	400*	-
Ouderparticipatie: ook voor vaders	18 82*	20	6	72 3*	75
Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften	-	-	-	16 -	4
Inclusion des enfants ayant des besoins spécifiques	-	3110	-	12	20
Zin verlenen aan praktijk	-	-	-	-	15*
Uitverkochte publicaties	-	-	-	-	-
Subtotaal	***100***	***3130***	***6***	***622***	***118***

[1] Gratis ter beschikking via www.vbjk.be (downloads): Zin verlenen aan praktijk, Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften, Ouderparticipatie, ook voor vaders, Buurtgerichte kinderopvang, Flexibele kinderopvang, Werken met mannen en vrouwen in een gemengd team

Andere	2009	2010	2011	2012	2013
Andere: Toolkit 'Documentation of families'	41 342*	19 -	1	14	1
Werkmap: Onthaalouders (werkende + kandidaat onthaalouders)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	408*
Uitverkochte publicaties	-	-	-	-	-
Subtotaal	***383***	***19***	**1**	**14**	**409**
Totaal	**2030**	**3506**	**235**	**1508**	**2571**

*Noot: *gratis verspreide exemplaren betaald door derden*

➢ ***Verkoop in Nederland door SWP en in Vlaanderen door EPO***

Publicaties/boeken	2009	2010	2011	2012	2013
Documenteren voor jonge kinderen	-	-	-	-	703
Gepeuter	164	200	192	193	165
Blik van de Yeti	399	498	528	519	417
Spiegeltje, spiegeltje	436	513	685	592	579
In verzekerde bewaring	113	31	47	-	74
Pedagogisch management in de kinderopvang	630	645	586	606	472
Samen sterker terug op pad	74	47	35	29	152
Ontvlambare Vingers	375	142	187	175	81
The Construction of a New Profession	11	5	-	-	-
Kinderopvang met Sociale Functie	151	360	217	244	254
Totaal	**2353**	**2441**	**2477**	**2358**	**2897**

Noot: verkoop 2013 door SWP aan VBJK inbegrepen

9.3 Tijdschriften

Abonnementen KIDDO	2009	2010	2011	2012	2013
België	1750	1750	1617	1500	1457
Nederland	1905	2000	1860	1690	2651
Totaal	**3655**	**3750**	**3477**	**3190**	**4108**

Abonnementen Kinderen in Europa	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal	55	16	11	30	35

10 Interne werking: afstemmen op uitdagingen en ontwikkelingen

Naast het ontwikkelen van projecten, evenementen en publicaties werd er in 2013 getimmerd aan de interne werking en de afstemming van VBJK op nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen.
Eind augustus trok het VBJK-team zich terug voor een strategische planningsoefening onder begeleiding van Vjera Somers. Vertrekkende van een omgevingsanalyse en een sterkte/zwakte analyse werd er gediscussieerd over een toekomstige strategie voor VBJK. De oefening resulteerde in de volgende strategische doelstellingen voor VBJK, met name:

1. VBJK wil inzetten op de ontwikkeling van kwalitatieve didactische materialen voor de kinderopvang aansluitend bij het nieuwe pedagogisch kader. Op deze manier willen we de kinderopvang ondersteunen bij het in praktijk brengen van het nieuwe pedagogisch kader;
2. VBJK wil verder inzetten op de ondersteuning en verdere ontwikkeling van pedagogische begeleiding in de kinderopvang;
3. VBJK wil internationale uitwisseling tussen praktijkmedewerkers uit kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning stimuleren;
4. VBJK wil de huidige tendens naar samenwerking in de preventieve gezinsondersteuning en de aandacht voor sociale steun ondersteunen via de ontwikkeling van innovatieve projecten.

Met betrekking tot de interne werking werden de volgende doelen geformuleerd:

- Het 'management' van projecten en de ontwikkeling van nieuwe projectvoorstellen verbeteren.
- Het ontwikkelen van een communicatiestrategie met als doel de profilering van VBJK te optimaliseren.

Als een gevolg van deze strategische planningsoefening ging in het najaar een interne communicatiewerkgroep van start. Het resultaat is een strategisch communicatieplan dat vanaf 2014 in praktijk wordt gebracht. De nieuwe communicatiestrategie moet er toe bijdragen dat:

- VBJK bekend staat als het aanspreekpunt bij uitstek voor kinderopvang en 1e jaar kleuteronderwijs;
- VBJK wordt gezien en gewaardeerd als expertise centrum;
- VBJK zich profileert als een actief pluralistische organisatie;
- VBJK beschikt over een intern communicatieplan voor pers en media.

Werkingsplan 2014

vbjk

Inhoudsopgave

Werkingsplan 2014

I Het nieuwe Vlaamse beleid implementeren in de sector 1
1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning 2
1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind 2
1.1.1 Huizen van het Kind Brussel 2
1.1.2 Ondersteuning van de Brusselse CB's bij de transitie naar de Huizen van het Kind 3
1.1.3 Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning 3
1.1.4 Ondersteuning Huizen van het Kind. 4
1.2 Sociale cohesie en ontmoeting 4
1.2.1 Intervisie Baboes 4
1.2.2 Vlaams Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders 4
1.2.3 Open forum ontmoeting 5
1.3 Opvoedingsondersteuning 5
1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in opvoeding 5
1.3.2 Platform Gezinsondersteuning 5
1.3.3 Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen 6
2 Decreet opvang baby's en peuters 7
2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang 7
2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten 7
2.1.2 Project Participatie van Kind en Gezin 7
2.1.3 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang 8
2.1.4 Lokaal Overleg Kinderopvang Gent 9
2.2 Pedagogisch kader 9
2.2.1 Pedagogische materialen 9
2.2.2 Gepeuter in Kleur 10
2.2.3 Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts 10
2.3 Elke medewerker een kwalificatie 11
2.3.1 Kennismakingsmodule 11
2.3.2 De opleiding Onthaalouderacademie i.s.m. de Centra voor Volwassenenonderwijs 11
2.3.3 Gezinsopvang in opleidingen die leiden naar kinderopvang 12
2.3.4 Onderzoek gezinsopvang 12
2.3.5 Vernieuwing en ondersteuning opleiding kinderopvang 13
2.3.6 Ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind 13
2.3.7 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs 14
2.3.8 Lerend netwerk Pedagogische en taalondersteunende organisatie zelfstandige kinderopvang 14
2.3.9 Begeleiden van onthaalouders 15
2.3.10 Wanda in Vlaanderen 15
3 Warme overgang 16
3.1 PhD onderzoek – De warme overgang kinderopvang – kleuterschool 16

3.2 Warme overgang: inspirerende beelden uit Italië en Vlaanderen 17
4 Staten-Generaal 17
4.1 Staten-Generaal opvang schoolkinderen 17
4.2 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie: begeleidingsopdracht Brusselse IBO's 18
4.3 Onderzoek naar het gebruik van en behoefte aan opvang voor kinderen tussen 3 en 12 jaar en evaluatie van de huidige toestand – Perceel 2: 'Belevingsonderzoek bij kinderen' 18
4.4 Inspiratiedag voor Brusselse initiatieven voor buitenschoolse opvang 'Kippenvel' 19
II Leren van Europese partners en Vlaanderen op de kaart zetten 21
1 Leren van Europese onderzoeken 22
1.1 Assessing early childcare services 22
1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving (commissioned by the European Commission) 22
1.3 Beleidsondersteunend werk 22
2 Europese innovatieprojecten 23
2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres) 23
2.2 International Step by Step Association (ISSA) 23
2.3 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA 23
2.4 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK) 24
3 Internationale netwerken 24
3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years 24
3.2 Eurochild 25
3.3 DECET 25
III Communicatie 27
1 Interne en externe communicatie 28
1.1 Strategisch communicatieplan 28
1.2 KIDDO 28
1.3 KIDDOdag 2014 29
1.4 Kinderen in Europa 30

I Het nieuwe Vlaamse beleid implementeren in de sector

1 Decreet Preventieve Gezinsondersteuning

1.1 Samenwerkingsverbanden Huizen van het Kind

1.1.1 Huizen van het Kind Brussel

Doelstelling	Het ondersteunen van twee concrete praktijkmodellen Huizen van het Kind in Brussel (pilootproject Huis van het Kind Jette en pilootproject Huis van het Kind Nieuwland). Het ontwikkelen van onderbouwde praktijkgerichte modellen voor Huizen van het Kind in Brussel conform het nieuw Vlaams beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning.
Proces	Het project is gestart in 2012 en loopt tot eind 2014. In het laatste werkjaar wordt gewerkt aan twee aspecten. • Samen met de betrokken actoren van de twee lokale pilootprojecten (Huis van het Kind Nieuwland en Huis van het Kind Jette) worden samenwerkingsverbanden met diverse lokale partners uitgebouwd. Hiertoe ondersteunen we de lokale pilootprojecten bij het opzetten en continueren van een netwerk met relevante lokale partners. De ondersteuning gebeurt enerzijds op niveau van de individuele trekkers van beide pilootprojecten en anderzijds op niveau van het samenwerkingsverband (o.m., vergaderingen voorbereiden en organiseren zowel inhoudelijk als praktisch organisatorisch, vergaderingen leiden, verslagen maken). Ondersteuning wordt eveneens geboden bij het uitwerken en analyseren van een behoefteanalyse bij de ouders. • Samen met de stuurgroep 'Huizen van het Kind Brussel' wordt een scenario voor de Huizen van het Kind in Brussel op bovenlokaal niveau ontwikkeld. Dit scenario is conform het Vlaamse beleidskader preventieve gezinsondersteuning en houdt rekening met de Brusselse context. Hiertoe volgen we de ontwikkelingen in Vlaanderen en zorgen we voor uitwisseling van ervaringen en ideeën tussen Brussel en Huizen van het Kind in Vlaanderen. We streven er naar om het scenario voor de uitbouw van de Huizen van het Kind klaar te hebben tegen mei 2014. Van zodra dit is goedgekeurd, kan de implementatie van het organisatiemodel verder worden voorbereid.
Beoogd resultaat	Opzetten van samenwerkingsverbanden op niveau van de twee Huizen van het Kind in Brussel. Samen met alle betrokkenen wordt een bovenlokaal Brussels scenario uitgewerkt, wat een concrete leidraad zal vormen voor de implementatie van de Huizen van het Kind in Brussel.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Hester Hulpia, Els Merlevede, Veerle Vervaet, Sandra Van der Mespel
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

1.1.2 Ondersteuning van de Brusselse CB's bij de transitie naar de Huizen van het Kind

Doelstelling	Doel van het project is tweeledig: • In overleg met de Brusselse consultatiebureaus van Kind en Gezin (CB) en relevante betrokkenen een grondige analyse maken. Deze analyse focust op de huidige situatie en belangrijke ontwikkelingen en uitdagingen van de CB's in Brussel. Vanuit deze analyse wordt een toekomstscenario opgesteld voor de Brusselse CB's, gekaderd binnen het Brusselse en Vlaamse beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning. • In overleg met de Brusselse CB's en relevante betrokkenen een intervisietraject opzetten waar wordt uitgewisseld en gereflecteerd over het vrijwilligersbeleid met het oog op concrete ondersteuningsacties, en dit binnen het Brusselse en Vlaamse beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning.
Proces	Het project heeft een looptijd van 1 jaar. Het beoogt een analyse van de consultatiebureaus in Brussel. Bij deze analyse wordt samengewerkt met de organiserende besturen van de CB's, maar ook andere relevante partners worden betrokken (zoals bijvoorbeeld medewerkers Kind en Gezin, vrijwilligers, artsen, ouders, maar ook steunpunt vrijwilligers, brik...). Samen met de organiserende besturen wordt een analyse gemaakt van mogelijke scenario's en actieplannen voor de Brusselse consultatiebureaus binnen de Huizen van het Kind. Naast deze denkoefening op lange termijn, worden - samen met de betrokken consultatiebureaus - een aantal acties op korte termijn uitgewerkt doorheen een intervisietraject, met vooral een focus op het vrijwilligersbeleid.
Beoogd resultaat	• Eindrapport met een beschrijving van de analyses van de huidige en de gewenste situatie van de CB's, gekaderd binnen de Huizen van het Kind in Brussel. • Doorlopen van een intervisietraject met de organiserende besturen m.b.t. het vrijwilligersbeleid binnen de CB's. Dit intervisietraject resulteert in een plan van aanpak per organiserend bestuur over concrete ondersteuningsacties voor vrijwilligers, en dit gelinkt aan de Huizen van het Kind in Brussel en het Vlaamse beleidskader Preventieve Gezinsondersteuning.
Projectcoördinatie	Hester Hulpia
Projectuitvoering	Els Merlevede, Liesbeth Lambert (VCOK)
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

1.1.3 Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning

Advies	Een medewerker van VBJK is voorzitter van het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning (LOO) in Brussel, georganiseerd door VGC. Voor het LOO is 2014 een transitiejaar. Het nieuwe decreet betreffende preventieve gezinsondersteuning wordt toegepast, waardoor het lokaal bestuur niet langer verplicht is om het LOO te organiseren. Toch blijft de

nood bestaan om op Brussels niveau af te stemmen en samen te werken op vlak van opvoedingsondersteuning. Samen met de leden van het LOO wordt een aanbeveling naar de VGC voorbereid. Hierin zal er een voorstel worden gedaan over hoe samenwerking en beleidsadvisering in de toekomst best kan worden georganiseerd.

1.1.4 Ondersteuning Huizen van het Kind.

Advies	VBJK volgt de ontwikkelingen op vlak van de Huizen van het Kind nauw op. Vanuit de opgebouwde expertise over de Huizen van het Kind participeert VBJK actief aan overlegmomenten en studiedagen. VBJK werkt in overleg met VCOK, Kind en Gezin, EXPOO en andere betrokken partners mee aan een ondersteuningstraject voor Huizen van het Kind in Vlaanderen. Er wordt onder meer gewerkt aan een 3-daagse vorming en een intervisietraject over de ontmoetingsfunctie binnen de Huizen van het Kind. VCOK organiseert en begeleidt de vorming en intervisie; VBJK neemt een ondersteunende rol op door de ontwikkelde expertise in te brengen. Alsook wordt vanuit VBJK advies geboden aan lokale Huizen van het Kind in Vlaanderen (onder meer intervisietraject Samik en critical friend bij uitbouw Huis van het Kind Eeklo, Huis van het Kind Destelbergen).

1.2 Sociale cohesie en ontmoeting

1.2.1 Intervisie Baboes

Advies	Op maandelijkse basis reflecteren de begeleiders over eigen handelen, visie en organisatie van de ontmoetingsplaats. Een medewerker van VBJK begeleidt deze intervisies van het team Baboes. Baboes heeft twee ontmoetingsplaatsen in Brussel.
Financiering	vzw Opvoeden in Brussel

1.2.2 Vlaams Netwerk Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders

Advies	Het Vlaams netwerk 'ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders' fungeert als een inhoudelijke denktank. Er wordt informatie uitgewisseld over de visie, werkingsprincipes, doelpubliek, en mogelijke samenwerkingsverbanden. Daarnaast wil het netwerk een gemeenschappelijk kader ontwikkelen en nadenken over de eigenheid van ontmoetingsplaatsen, over gemeenschappelijke kenmerken en over de beleidsdomeinen waarbinnen ze zich situeren. Het netwerk wil voor de ontmoetingsplaatsen een breed draagvlak creëren, de belangen verdedigen en hen op de kaart van de gezinsondersteuning zetten. Tot slot, tracht het netwerk structurele verankering van ontmoetingsplaatsen te bewerkstelligen. VBJK participeert aan dit netwerk met het oog op inhoudelijke uitwisseling en ondersteuning.

1.2.3 Open forum ontmoeting

Advies	Samen met Kind en Gezin, EXPOO en VCOK is VBJK actief betrokken bij de open forumdagen over ontmoeting binnen de Huizen van het Kind. De forumdagen hebben als doel initiatieven die de ontmoetingsfunctie in de Huizen van het Kind willen waarmaken te informeren, te inspireren, en aan te zetten tot kritische reflectie. Trekker van dit initiatief is EXPOO, VBJK is actief betrokken als expert: vooral bij het voorbereiden, vormgeven en evalueren van de open forumdagen.

1.3 Opvoedingsondersteuning

1.3.1 Kinderopvang en ouders als partner in opvoeding

Doelstelling	De opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang versterken.
Proces	Kinderopvang vervult de facto een opvoedingsondersteunende rol. Tegelijkertijd heeft de kinderopvang heel wat potentieel om zijn opvoedingsondersteunende rol te versterken door: • te werken aan toegankelijkheid; • het partnerschap tussen ouders (moeders én vaders) en kindbegeleiders in het samen opvoeden te versterken; • de kinderopvang uit te bouwen als een ontmoetingsplek voor kinderen én hun ouders; • samen met ouders actie te voeren voor een omgeving waarin het goed is om op te groeien en op te voeden. Dit project ging van start in 2013. Het is de bedoeling om samen met acht Brusselse kinderdagverblijven tijdens dit traject van intervisie de huidige opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang te evalueren, inspirerende praktijken over het versterken van de opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang in kaart te brengen, en verbetervoorstellen te formuleren en een draaiboek te ontwikkelen voor vernieuwende praktijken. In december 2014 wordt dit project afgerond met een publicatie waarmee andere kinderopvangorganisaties hun ouderbeleid op punt kunnen stellen.
Beoogd resultaat	Een versterkt ouderbeleid in de acht deelnemende kinderdagverblijven en, afgestemd op het pedagogisch raamwerk dat binnen MeMoQ ontwikkeld wordt, suggesties voor het beleid om de opvoedingsondersteunende rol van kinderopvang in de toekomst verder uit te bouwen en te versterken.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Ellen Rutgeerts
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

1.3.2 Platform Gezinsondersteuning

Doelstelling	Door overleg met 'interne' partners in huis uitwisseling, afstemming en reflectie op thema's die betrekking hebben op gezinsondersteuning.
Proces	Het Platform Gezinsondersteuning overlegt ongeveer tweemaandelijks met partners in 'huis' (meer bepaald met medewerkers van VBJK, STOP en VCOK) die betrokken zijn bij het thema gezinsondersteuning. Op het platform wordt uitgewisseld en gereflecteerd over ontwikkelingen op het

	vlak van gezinsondersteuning. Ook worden projecten uitgevoerd door VBJK, VCOK en STOP inhoudelijk besproken en bediscussieerd. Vanuit het Platform Gezinsondersteuning worden eveneens interne denkdagen georganiseerd over gezinsondersteuning.
Beoogd resultaat	Structureel overlegorgaan omtrent gezinsondersteuning voor partners in 'huis' (VBJK, STOP, VCOK).
Projectcoördinatie	Els Merlevede en Liesbeth Lambert (VCOK)
Projectuitvoering	VBJK: Sandra Van der Mespel, Veerle Vervaet, Ellen Rutgeerts, Hester Hulpia VCOK: Katelijne De Brabandere, Liesbeth Lambert STOP: Wim De Mey, Sven Bussens

1.3.3 Strategisch Basisonderzoek over gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen

Doelstelling	Ontwikkeling van nieuwe strategieën om gezonde voedingskeuzes bij jonge kinderen te bevorderen.
Proces	Het Strategisch Basisonderzoeksproject 'Rewarding Healthy Food Choices' gefinancierd door het Instituut voor Wetenschap en Technologie (IWT) is een multidisciplinair project met als doel nieuwe strategieën te ontwikkelen om de eetgewoonten van kinderen en adolescenten te verbeteren. Het project wordt geleid door een wetenschappelijke stuurgroep vanuit vier Universitaire faculteiten (Psychologie en Pedagogische Wetenschappen UGent, Bio-Ingenieurswetenschappen UGent, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen UGent en Communicatiewetenschappen KULeuven). Het project bestaat uit verschillende werkpakketten, waaronder Workpack 1 die een studie met peuters en kleuters omvat. VBJK werkt mee aan dit project als stakeholder, alsook als actieve partner binnen WP1 om de valorisatie binnen de sector van het jonge kind te helpen vorm geven, door het aanmaken van didactische materialen die in de sectoren van het jonge kind kunnen gebruikt worden. Uit de verschillende voorbereidende gesprekken werd de nood aan het in kaart brengen van de contextfactoren die een eetomgeving/eetklimaat voor jonge kinderen bepalen, duidelijk. VBJK werkt daarom mee aan een studie hierover. VBJK staat onder meer in voor: • het samenbrengen van focusgroepen in functie van de ontwikkeling van een vragenlijst; • training of the trainers en het aanmaken van ruw film- en beeldmateriaal.
Beoogd resultaat	Voorbereiden van didactische producten die in 2014 en 2015 uitgegeven zullen worden en door de sector van het jonge kind kunnen gebruikt worden.
Projectcoördinatie	Prof. Caroline Braet
Projectuitvoering	Caroline Boudry en Jan Peeters
Financiering	IWT- Universiteit Gent – Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijkheids- en Sociale Psychologie

2 Decreet opvang baby's en peuters

2.1 Toegankelijke en betaalbare kinderopvang

2.1.1 Kinderopvang met sociale functie: begeleiding intervisietrajecten

Doelstelling	Sinds 2010 verzorgt VBJK een intervisietraject omtrent sociale functie van de kinderopvang voor verantwoordelijken uit diverse koepels. Doel is de kinderopvangsector ondersteunen bij het werken aan een toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang voor alle kinderen en ouders, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen. Met name in het kader van het nieuwe Decreet Opvang van Baby's en Peuters waarin voor het eerst een 'recht op' opvang werd ingeschreven wordt het werken aan toegankelijkheid en diversiteit nog belangrijker dan voorheen.
Proces	Via het begeleiden van intervisiegroepen in opdracht van Kind en Gezin, wordt de sociale functie vertaald naar de praktijk van diverse opvangvormen. Op basis van het IEDPE model van pedagogische begeleiding wordt met een aantal pedagogisch ondersteuners uit verschillende netwerken en koepelorganisaties 'good practices' ontwikkeld, verzameld en besproken. Via kritische leergemeenschappen wordt de pedagogisch coach begeleid en ondersteund om dan zijn/haar eigen team verder te begeleiden. Dit proces vindt plaats tijdens ontmoetingsfora waar elke coach een eigen individueel begeleidingstraject kan uitbouwen en ontwikkelen en waar relevante informatie wordt gedeeld met de stuurgroep sociale functie van Kind en Gezin (die zich eerder op het beleidsniveau richt). Het hele proces wordt opgevolgd door deze stuurgroep sociale functie binnen Kind en Gezin. Ondertussen werd er al een tweede gelijkaardig intervisietraject opgestart voor pedagogische begeleiders. De deelnemers kregen tevens een introductie van 3 dagen over diversiteit en toegankelijkheid en zullen in de loop van 2014 hun eigen trajecten en de vragen daarover inbrengen in deze intervisiegroep. Eind 2013 werd besloten om beide trajecten samen te laten verlopen in één groep.
Beoogd resultaat	Ontwikkelen en realiseren van structureel overleg van intervisiegroepen.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove, Katrien Van Laere
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove, Katrien Van Laere
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Christine Faure)

2.1.2 Project Participatie van Kind en Gezin

Doelstelling	Kind en Gezin en zijn partners willen op een duurzame wijze actieve participatie van aanstaande ouders, ouders en kinderen installeren in de planning, organisatie, uitvoering en evaluatie in de totaliteit van het aanbod en de beleidsontwikkeling hiervan.
Proces	Specifieke aandacht gaat naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen. In samenwerking met de Koning Boudewijn Stichting werd hiervoor een project opgezet. De focus van het project ligt zowel op participatie in het beleid van Kind en Gezin als participatie in de praktijk. Het project wil

	komen tot een duurzaam en algemeen draagvlak rond participatie bij Kind en Gezin en haar partners. VBJK participeert aan de externe adviesgroep die in het kader van dit project werd opgestart in november 2012. In 2013 organiseerde Kind en Gezin reeds twee introductiedagen voor Kinderopvanginitiatieven die geïnteresseerd zijn om in 2014 deel te nemen aan een collega-groep 'betrokkenheid van ouders en kinderen in de werking'. Op deze introductiedagen presenteerde VBJK een visie op ouderbetrokkenheid en inspirerende praktijkvoorbeelden. In 2014 wil Kind en Gezin voor de kinderopvang een digitaal platform opstarten om kennis en ervaringen rond dit thema te verzamelen, uit te wisselen en dit aanbieden ter ondersteuning in de sector. Hiervoor wordt op zoek gegaan naar inspirerende praktijken die gepubliceerd kunnen worden op dit digitaal platform. VBJK zal de ontwikkeling van het digitaal platform mee opvolgen. In 2014 start Kind en Gezin een begeleidingstraject voor geïnteresseerde kinderopvanginitiatieven, dat tweemaandelijks samenkomt in een collega-groep. Er zullen verspreid over Vlaanderen allicht drie van deze collega-groepen doorgaan. In elke collega-groep krijgen de pioniers de kans om onder begeleiding van ideeën te wisselen, elkaar tips te geven, concrete voorstellen af te toetsen en bij te sturen. In 2014 staan per collega-groep een vijftal bijeenkomsten gepland. VBJK zal deze collega-groepen mee begeleiden. In 2014 wil Kind en Gezin voor de verschillende collega-groepen ook een ontmoetingsdag 'Participatie en kinderopvang' opzetten. VBJK zal het opzetten van deze ontmoetingsdag mee ondersteunen.
Beoogd resultaat	Ondersteuning en advies bij externe adviesgroep participatie Kind en Gezin, collega-groepen kinderopvang, ontwikkeling digitaal leerplatform, Ontmoetingsdag Participatie en kinderopvang.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet & Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Ellen Rutgeerts, Caroline Boudry
Financiering	Kind en Gezin Partnerschapsakkoord (contactpersoon Kind en Gezin: Christine Faure)

2.1.3 Begeleiding van Centra Inclusieve Kinderopvang

Doelstelling	Ondersteuning van de nieuwe centra 'Centra voor Inclusieve Kinderopvang'.
Proces	In 2014 starten 16 Centra voor Inclusieve Kinderopvang (CIK) met een nieuwe opdracht: • het realiseren van een proactief opnamebeleid om kinderen met een specifieke zorgbehoefte een kinderopvangplaats te geven in een eigen kinderopvanglocatie. Dit gebeurt in samenwerking met andere organisatoren van kinderopvang die werken met gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte; • het realiseren van inclusieve kinderopvang in een eigen kinderopvanglocatie in samenwerking met instellingen en zorgverleners met expertise in het domein van kinderen met een specifieke zorgbehoefte; • het ontwikkelen en verspreiden van expertise met als doel

	de realisatie van inclusieve opvang binnen de volledige zorgregio; • het realiseren van lokale en provinciale doelstellingen op het vlak van inclusie zoals vermeld in de meerjarenplanning van het lokaal en provinciaal bestuur; • het sensibiliseren van organisatoren kinderopvang en partners binnen de zorgregio rond de realisatie van inclusieve opvang. In 2014 wordt een begeleidingstraject opgezet met de 16 centra. VBJK staat in voor de begeleiding van dit traject. Dit traject zal een duurtijd hebben van vijf jaar. In 2014-2015 zal de begeleiding voornamelijk focussen op verkenning en verdieping van Inclusieve kinderopvang in de eigen werking. Met behulp van thematische opdrachten en kritische reflectie tijdens de intervisiemomenten wordt het huidig aanbod geanalyseerd en verder uitgewerkt. VBJK organiseert samen met Kind en Gezin een startdag voor deze nieuwe CIK.
Beoogd resultaat	Ondersteuning bij de opstart van de 16 nieuwe Centra voor Inclusieve Kinderopvang- Disseminatie van de visie die in de handleiding 'Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften' werd ontwikkeld, via een vormings- en begeleidingsaanbod voor pedagogisch coaches (verantwoordelijken, trainers…). In samenwerking met de pedagogische ondersteuners 'interesting practices' bespreken, verzamelen en ontwikkelen.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet, Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersonen Kind en Gezin: Katleen Govaert, Peter De Greef

2.1.4 Lokaal Overleg Kinderopvang Gent

Advies	De coördinator van VBJK is nog steeds voorzitter van het Lokaal Overleg Gent.

2.2 Pedagogisch kader

2.2.1 Pedagogische materialen

Doelstelling	Kinderopvangvoorzieningen ondersteunen bij de implementatie van het nieuwe Pedagogisch Kader (cfr. MeMoQ project) via de ontwikkeling van basismaterialen.
Proces	Het project MeMoQ (Meten en Monitoren van de Kwaliteit in de Kinderopvang van baby's en peuters) in opdracht van Kind en Gezin, werd net opgestart. Het is de bedoeling om tijdens dit driejarig project een pedagogisch kader te ontwikkelen ter verduidelijking van wat van kinderopvang verwacht wordt. Dit kader dat eerst zal ontwikkeld worden, biedt een houvast bij het uitbouwen van een kwaliteitsvolle aanpak en is richtinggevend voor de kinderopvang en de gehanteerde pedagogische principes. Tegen half april zal een eerste versie van het Pedagogisch Kader beschikbaar zijn. Dit kan dienen als toetssteen om bestaande

	pedagogische materialen te bundelen en te kiezen aan welk domein/thema prioriteit zal worden verleend bij het ontwikkelen van nieuwe materialen. Bij de keuze, bruikbaarheid en haalbaarheid van de te ontwikkelen materialen zal ondermeer Unieko als partner betrokken worden.
Beoogd resultaat	Een opsomming van materialen die in de loop van de volgende jaren zullen ontwikkeld worden en in 2014 reeds één pedagogisch basismateriaal ontwikkelen dat kan ingezet worden bij de implementatie van kwaliteitsvolle kinderopvang.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Caroline Boudry, Chris De Bruyne (VCOK), Fien Lannoye (VCOK), Brecht Peleman, Ellen Rutgeerts, Jan Peeters
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.2.2 Gepeuter in Kleur

Doelstelling	De creatieve en kunstzinnige aspecten van werken met jonge kinderen werken vorm geven.
Proces	Gedurende vele jaren werd een schat aan inspirerende, creatieve en vernieuwende activiteiten gepubliceerd in het pedagogisch tijdschrift KIDDO onder de rubriek Okiddo. In 2014 zal nagegaan worden of een bundeling van deze rijke bron van inspiratie tot een nieuw boek 'Gepeuter in Kleur' (werktitel) kan leiden.
Beoogd resultaat	Lancering en verspreiding boek tegen eind 2014
Projectcoördinatie	Caroline Boudry, Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry en Ellen Rutgeerts
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.2.3 Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts

Doelstelling	Onderzoek voeren naar talige diversiteit in Vlaamse kinderopvang en kleuterscholen.
Proces	VBJK is een bescheiden valideringspartner in het Validiv-project dat staat voor Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts of Primary Education. Dit project werd goedgekeurd door Instituut voor Wetenschap en Technologie (IWT) in het kader van een Strategisch Basisonderzoek (SBO) en loopt van 2012 tot 2015. Meerwaarde van dit project is dat het de voordelen van een taalbadmodel en een meertaligheidmodel tracht te combineren en hun tekorten wil proberen overstijgen. VBJK zou een rol spelen bij het toetsen op zijn bruikbaarheid van een verzameling van materialen, tips en suggesties om de eigen praktijk aan te passen aan de aanwezige talige diversiteit voor leerkrachten en opvoeders van jonge kinderen.
Beoogd resultaat	De effectiviteit van de ontwikkelde Validiv-producten het komende jaar evalueren.
Projectcoördinatie	Prof Van Houtte, Piet Van Avermaet Diversiteit en Leren
Projectuitvoering	Hester Hulpia
Financiering	Instituut voor Wetenschap en Technologie (IWT)

2.3 Elke medewerker een kwalificatie

2.3.1 Kennismakingsmodule

Doelstelling	Het kennismakingstraject gezinsopvang (20u 'werken in de kinderopvang' + 20u 'werken in de gezinsopvang') implementeren in de Centra voor Volwassenenonderwijs met als doel kandidaat-onthaalouders een goed inzicht te geven in de verwachtingen en nodige competenties voor de job en in zijn/haar talenten, draagkracht en groeikansen.
Proces	In samenwerking met Kind en Gezin bereiden we de programmering van het kennismakingstraject in de Centra voor Volwassenenonderwijs voor. Voldoende aanbod en een goede regionale spreiding zijn hierbij kritische succesfactoren. VBJK zal instaan voor de inhoudelijke coördinatie van het kennismakingstraject. We organiseren een train-de-trainersdag voor de leerkrachten die in 2014 het kennismakingstraject zullen begeleiden. In overleg met de betrokken leerkrachten werken we richtlijnen uit voor de inhoud van de module van 20 uur 'Werken in de gezinsopvang' voor kandidaat-onthaalouders die reeds beschikken over een kwalificatiebewijs. We volgen de implementatie van het kennismakingstraject op, door: • in het najaar 2014 een evaluatiemoment te organiseren met alle betrokken leerkrachten; • gegevens te verzamelen over de verschillende CVO's heen: wie neemt deel aan het kennismakingstraject? • onder voorbehoud van toezegging masterstudent(en) in samenwerking met masterstudenten outcomegegevens te verzamelen.
Beoogd resultaat	Het Kennismakingstraject gezinsopvang wordt in 2014 in minstens tien vormingscentra aangeboden.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Evelien Van Vlasselaer)

2.3.2 De opleiding Onthaalouderacademie i.s.m. de Centra voor Volwassenenonderwijs

Doelstelling	Startende onthaalouders de vereiste competenties aanleren die nodig zijn om jonge kinderen pedagogisch te begeleiden, samen te werken met ouders en om verzorging en EHBO te kunnen toepassen. Deze opleiding verloopt via een basisopleiding van de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO).
Proces	Het verdere proces en beoogde resultaat van de opleiding Onthaalouderacademie zal mee bepaald worden door het MB betreffende de vereiste kwalificatiebewijzen. In ieder geval zal VBJK in 2014: • I.s.m. Kind en Gezin verder inzetten op de bekendmaking van de Onthaalouderacademie en het aanbod.

	• De uitwisseling tussen verschillende CVO's verder ondersteunen door een platform te voorzien voor het online uitwisselen van lesmaterialen en inhouden. • Door deelname aan het internetoverleg over de opleiding Begeleider in de Kinderopvang inhoudelijke afstemming, gezamenlijke evaluatie en bijsturing van de Onthaalouderacademie stimuleren. • Door een platform te organiseren waar vertegenwoordigers uit het werkveld en opleiding zowel strategische als inhoudelijke componenten van de opleiding samen bespreken (cfr. opvolger resonansgroep).
Beoogd resultaat	De samenwerking tussen de centra voor volwassenenonderwijs in de Onthaalouderacademie verankeren met het oog op het streefdoel van de Vlaamse Regering om tegen 2024 alle kinderbegeleiders in de gezinsopvang te kwalificeren.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Sandra Van der Mespel
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Evelien Van Vlasselaer)

2.3.3 Gezinsopvang in opleidingen die leiden naar kinderopvang

Doelstelling	De kennis over gezinsopvang in opleidingen die de kennis van kinderopvang vergroten.
Proces	Organisatie van een leerkrachtendag voor leerkrachten uit de opleiding Begeleider in de Kinderopvang, kinderzorg, Bachelor Pedagogie van het Jonge Kind over gezinsopvang en de vernieuwingen in de gezinsopvang.
Beoogd resultaat	Studiedag voor docenten en leerkrachten met 80 deelnemers
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Bart Declercq (CEGO), Mieke Daems (CEGO)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.4 Onderzoek gezinsopvang

Doelstelling	De voorbije jaren werden er heel wat vernieuwingen doorgevoerd in de gezinsopvang (de Onthaalouderacademie, het kennismakingstraject, hulpmiddelen voor het coachen van onthaalouders). Via onderzoek en masterproeven uit de opleiding Sociaal Werk willen we inzicht verkrijgen in de betekenisverlening door en effecten van deze vernieuwingen op onthaalouders en/of diensten voor onthaalouders.
Proces	In overleg met promotor Prof. Michel Vandenbroeck werden volgende mogelijke onderzoeksvragen geformuleerd: • Wat is het profiel van de onthaalouders vandaag? • De Onthaalouderacademie: wie nam tot nu toe deel en wat is de impact van deelname op onthaalouder en ev. Dienst voor Onthaalouder (DVO)? • In welke mate en op welke manier worden de ontwikkelde

	instrumenten voor het coachen van onthaalouder ingezet door DVO's? • Hoe wordt dit ervaren door dienstverantwoordelijken en onthaalouders? • Wat is de impact van het kennismakingstraject? Deze thema's worden voorgesteld aan de masterstudenten in het sociaal werk. In overleg met de geïnteresseerde studenten, worden de onderzoeksvragen bepaald en verfijnd. De studenten worden begeleid door Michel Vandenbroeck als promotor en door de betrokken medewerkers van VBJK.
Beoogd resultaat	Eén of meerdere masterproeven die inzicht verschaffen in de effecten van de vernieuwingen in de gezinsopvang op onthaalouders en/of diensten voor onthaalouders.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

2.3.5 Vernieuwing en ondersteuning opleiding kinderopvang

Doelstelling	Bestaande opleidingen Kinderzorg op secundair onderwijs niveau aan passen aan de regelgevingen volgens het nieuw Decreet Opvang van Baby's en Peuters.
Proces	De pedagogische adviseur van de onderwijskoepel van het Katholiek Onderwijs heeft in 2013 aan het VBJK gevraagd om hen te begeleiden bij het aanpassen van het leerprogramma in functie van de vereisten die in het nieuwe decreet worden gesteld. Daarnaast zal VBJK meewerken aan de studiedagen georganiseerd door Kind en Gezin over het nieuw Decreet Opvang van Baby's en Peuters voor de leerkrachten uit de opleidingen Kinderzorg. VBJK zal bijdragen leveren over onder meer gezinsopvang, professionalisering en toegankelijkheid.
Beoogd resultaat	Verwachtingen van de sector en overheid naar opleiding Kinderzorg duidelijk stellen in rapport of artikels in vaktijdschriften.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Kind en Gezin Partnerschapsakkoord (contactpersoon Kind en Gezin: Els Pauels)

2.3.6 Ondersteuning bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind

Doelstelling	De nieuwe bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind (PJK) afstemmen op de noden van het werkveld en het nieuw Decreet Opvang van Baby's en Peuters en het decreet Opvoedingsondersteuning.
Proces	VBJK zetelt in de adviesraden van elke bacheloropleiding PJK, alsook in het overleg tussen de drie opleidingen PJK. In 2014 wordt net als vorig jaar een gezamenlijke vormingsdag voor docenten PJK georganiseerd over thema's die door de docenten in het voorjaar worden aangereikt en door het overleg worden vastgelegd.
Beoogd resultaat	• vormingsdag voor docenten PJK • zestal advies- en overlegbijeenkomsten
Projectcoördinatie	Jan Peeters

Projectuitvoering	Jan Peeters, Caroline Boudry en Veerle Vervaet
Financiering	Kind en Gezin Partnerschapsakkoord

2.3.7 Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in het universitair onderwijs

Doelstelling	Het in contact brengen van masterstudenten Sociaal Werk met wetenschappelijk onderzoek over ECEC.
Proces	In de vakken 'Early Childhood Education and Care' (ECEC) en 'Gezinspedagogiek' worden actuele thema's van het VBJK ingebracht, deels via gastcolleges. Er werd ook een module uitgewerkt over internationale ontwikkelingen in ECEC in het Engels ten behoeve van internationale studenten. Daarnaast worden de studenten gestimuleerd om onderzoek uit te voeren over thema's die voor VBJK en de sector relevant zijn, in het kader van de masterproeven. Via het vak Agogische Praktijk worden de studenten aangezet om stage te lopen de sectoren opvoedingsondersteuning en kinderopvang.
Beoogd resultaat	• masterproeven • diverse gastcolleges
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Michel Vandenbroeck, Jan Peeters en Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent - Vakgroep Sociale Agogiek

2.3.8 Lerend netwerk Pedagogische en taalondersteunende organisatie zelfstandige kinderopvang

Doelstelling	Het Decreet opvang baby's en peuters voorziet in pedagogische begeleiding voor iedereen die professioneel kinderen opvangt. Naar aanleiding hiervan werden eind 2013 aan 11 organisaties een projectsubsidie toegekend als pedagogische en taalondersteunende organisatie voor de zelfstandige kinderopvang. VBJK wil het beleid en de praktijk hieromtrent ondersteunen door samen met partners mee invulling te geven aan deze nieuwe vorm van professionalisering.
Proces	VBJK zet in 2014 in samenwerking met Kind en Gezin een begeleidingstraject op met deze 11 organisaties. Dit traject zal een duurtijd hebben van 2 jaar. Verschillende partners met ervaring in en interessante methodes van pedagogisch coaches (CEGO, ArteveldeHS, VCOK, Mutant: Prof. Elly Singer, Anke Van Keulen) zullen worden betrokken in dit begeleidingstraject. Met behulp van thematische opdrachten en kritische reflectie tijdens de intervisiemomenten wordt het ondersteuningsaanbod geanalyseerd en verder uitgewerkt.
Beoogd resultaat	Ondersteuning bij de opstart van de ondersteuningsorganisaties voor de zelfstandige kinderopvang. Disseminatie van methodes voor pedagogisch coaches. In samenwerking met de ondersteuningsorganisaties inspirerende praktijken bespreken, verzamelen en ontwikkelen.
Projectcoördinatie	Veerle Vervaet
Projectuitvoering	Veerle Vervaet, Brecht Peleman, Jan Peeters, Sandra Van der Mespel,

	Nima Sharmahd, Katrien Van Laere, Caroline Boudry
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Evelien Van Vlasselaer)

2.3.9 Begeleiden van onthaalouders

Doelstelling	De begeleiding van aangesloten en zelfstandige onthaalouders versterken.
Proces	Op basis van de ervaringen en het onderzoek in het project 'Onthaalouders Sterker Maken' wordt er samen met CEGO een artikel geschreven over de pedagogische begeleiding van kinderbegeleiders in de gezinsopvang. Daarnaast worden er met de trainingscentra VCOK en CEGO vzw afspraken gemaakt over een vormingsaanbod op maat van coaches in de gezinsopvang. Beide vormingscentra zullen in 2014 een vormingsaanbod doen met als doel de methodieken van het project Onthaalouders sterker Maken (de werkmap 'Bouwen aan je eigen draagkracht' en 'Lerende netwerken van onthaalouders begeleiden') verder te verspreiden. VBJK ondersteunt de ontwikkeling en implementatie van dit vormingsaanbod.
Beoogd resultaat	• artikel over pedagogische begeleiding van kinderbegeleiders in de gezinsopvang; • implementatie van een vormingsaanbod over het begeleiden van kinderbegeleiders in de gezinsopvang in de vormingscentra VCOK en CEGO vzw.
Projectcoördinatie	Sandra Van der Mespel
Projectuitvoering	Sandra Van der Mespel, Brecht Peleman, Bart Declercq (CEGO), Mieke Daems (CEGO)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Evelien Van Vlasselaer)
Advies	Op vraag van Kind en Gezin zal VBJK onderzoeken hoe methodes van leren en werken verder kunnen ontwikkeld worden.

2.3.10 Wanda in Vlaanderen

Doelstelling	Het onderdeel van het Decreet Opvang van Baby's en Peuters over pedagogisch begeleiden concrete invulling geven en dit op een methodische en wetenschappelijk verantwoorde wijze.
Proces	In 2014 zal VBJK in samenwerking met VCOK een lerend netwerk opzetten om pedagogisch coaches te ondersteunen in hun job. Wanda zal een belangrijk onderdeel van dit lerend netwerk zijn. Tevens worden er in samenwerking met Arteveldehogeschool en VCOK vorming en intervisie aangeboden om de Wanda-methodiek aan te leren aan pedagogisch coaches. De vorming wordt georganiseerd en begeleid door Arteveldehogeschool en VCOK; VBJK ondersteunt de verdere disseminatie.

Beoogd resultaat	• Lerend netwerk voor pedagogisch coachen is in samenwerking met VCOK opgestart (zie 3.1). • Geven van vormingen en intervisies in samenwerking met Arteveldehogeschool en VCOK voorverantwoordelijken en pedagogisch coaches verbonden aan DVO's, IBO's, kinderdagverblijven en aan opleiders van de bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind, CVO en het secundair onderwijs. • Wanda vormingsproduct wordt verspreid voor vormingsmedewerkers, opleiders, pedagogisch begeleiders en coördinatoren om met teams, onthaalouders en studenten aan praktijkanalyse te doen.
Projectcoördinatie en - uitvoering	Katrien Van Laere, Jan Peeters, Nima Sharmahd
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

3 Warme overgang

3.1 PhD onderzoek – De warme overgang kinderopvang – kleuterschool

Doelstelling	Tegemoet komen aan de communicatie van de Europese Commissie (2011) over integratie kinderopvang - kleuterschool door een goede voorbereiding van de overgang tussen opvang en onderwijs.
Proces	Het doctoraatsonderzoek van Katrien van Laere (conceptualiseringen van zorg en educatie in ECEC) zal een model met beleids- en praktijkaanbevelingen ontwikkelen waarin kinderopvang en kleuteronderwijs van elkaar leren in het werken aan toegankelijkheid en kwaliteit voor jonge kinderen en hun families. In 2014 zullen focusgroepen worden georganiseerd met ouders, kleuterleid(st)ers, kindverzorg(st)ers, zorgcoördinatoren en directie. Op basis van een film van een 'typische' dag in een kleuterklas reflecteert men samen over wat belangrijk is in de zorg, educatie en opvoeding van hun peuter / kleuter.
Beoogd resultaat	• minstens acht focusgroepen met ouders; • minstens vier focusgroepen met personeel; • analyse van de kwalitatieve data van de focusgroepen.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck (Promotor) en Jan Peeters (Lid van de doctoraatscommissie).
Projectuitvoering	Katrien Van Laere
Financiering	Universiteit Gent

Advies	VBJK zal deelnemen aan een klankbordgroep die tussen Kind en Gezin en Onderwijs zal opgericht worden om de overgang tussen thuismilieu, kinderopvang en kleuterschool te ondersteunen.

3.2 Warme overgang: inspirerende beelden uit Italië en Vlaanderen

Doelstelling	Modellen aanreiken om de overgang tussen thuismilieu kinderopvang en kleuterschool voor de kinderen minder stressvol te maken.
Proces	Uit onderzoek weten we dat stressvolle situatie negatieve gevolgen kunnen hebben voor jonge kinderen. Het komt er dus op aan om zoveel mogelijk stress volle situaties te vermijden vooral bij de jongste kleuters. Uit onderzoek weten we dat de eerste maanden op de kleuterklas bijzonder stresserend zijn voor jonge kleuters van $2^{1/2}$ jaar. Daarom zou er een project opgezet worden tussen Pistoia (Italië) en Vlaanderen en/of Brussel waarbij een film zou gemaakt worden over een dag van jonge kleuters die onlangs overkwamen van thuis of van de kinderopvang en nu in de kleuterschool zitten. De film zou jonge kleuters enkele dagen van nabij volgen (in Pistoia en in Vlaanderen of Brussel) en zou ook de aanpak van de school belichten om de overgang zou stressvrij mogelijk te maken.
Beoogd resultaat	Een film die inspirerend werkt om de overgang voor jonge kinderen zo aangenaam mogelijk te maken.
Projectcoördinatie en - uitvoering	Jan Peeters, Katrien Van Laere, masterstudent
Financiering	Het project moet nog goedgekeurd worden, ingediend bij VGC en bij Learning for well being Foundation.

4 Staten-Generaal

4.1 Staten-Generaal opvang schoolkinderen

Doelstelling	De verschillende vormen van opvang van schoolkinderen op elkaar afstemmen, de toegankelijkheid en de kwaliteit garanderen.
Proces	Op vraag van de Vlaamse Regering wordt een Staten-Generaal georganiseerd rond de opvang van schoolkinderen. Er worden daartoe drie inhoudelijke werkgroepen opgericht die zich verdiepen in relevante thema's. De Staten-Generaal wordt afgesloten met een eindcolloquium dat plaatsvindt op 24 april 2014, waarbij de conclusies en de beleidsaanbevelingen van de drie werkgroepen gepresenteerd worden. Deze moeten een aanzet geven voor beleidskeuzes met betrekking tot een hedendaags concept rond de organisatie voor de opvang van schoolkinderen. VBJK wordt uitgenodigd om hieraan deel te nemen en zal een actieve inbreng hebben in twee werkgroepen: • 'Afbakening van schoolkinderopvang' (Voorzitter: Michel Vandenbroeck, deelnemer: Jan Peeters) • Kwaliteit van schoolkinderopvang' (Deelnemer: Brecht Peleman)
Beoogd resultaat	Onder de leiding van Kind en Gezin en met de medewerking van de verschillende stakeholders tot een gezamenlijke visie te komen en dit mededelen aan de beleidsmakers.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Jan Peeters en Brecht Peleman

Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Sylvia Walraevens)

4.2 Buurtgerichte buitenschoolse opvang met nest- en webfunctie: begeleidingsopdracht Brusselse IBO's

Doelstelling	Zowel startende pedagogisch coaches en coaches die reeds meerdere jaren aan het werk zijn in de Brusselse Initiatieven voor Buitenschoolse opvang ondersteunen in hun rol als coach. Disseminatie van het model van buurtgerichte opvang met nest en web naar medewerkers in de naschoolse opvang, Onderwijs Brussel.
Proces	• Begeleiding van vier intervisiesessies voor pedagogisch coaches (WIBO) en vier intervisiegroepen voor startende pedagogisch coaches. Thema's van de intervisies worden door deelnemers bepaald en voorbereid. VBJK documenteert deze thema's binnen een theoretisch kader en maakt reflecteren binnen de groep mogelijk. • Ontwikkelen van een inlooptraject voor startende pedagogisch coaches / verantwoordelijken van initiatieven voor buitenschoolse opvang. • Begeleiden van een informerend traject voor medewerkers onderwijs en CVO's Brussel.
Beoogd resultaat	• Vier intervisiesessies waarbij (startende) pedagogisch coaches reflecteren. • Een handleiding over een buurtgerichte naschoolse opvang voor het inlooptraject voor startende pedagogisch coaches/verantwoordelijken, ter begeleiding van het inlooptraject.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

4.3 Onderzoek naar het gebruik van en behoefte aan opvang voor kinderen tussen 3 en 12 jaar en evaluatie van de huidige toestand – Perceel 2: 'Belevingsonderzoek bij kinderen'

Doelstelling	Onderzoek in opdracht van Kind en Gezin naar wat kinderen zelf van de opvang verwachten voor en na school, tijdens vakanties, schoolvrije dagen en op snipperdagen. De informatie moet tevens door Kind en Gezin kunnen worden gebruikt als input bij het uittekenen van een nieuwe organisatiestructuur van de opvang van schoolgaande kinderen.
Proces	Het onderzoek wil een kijk bieden op de betekenis die de opvang krijgt als interventie in de bredere leefwereld van de kinderen die er gebruik van maken. We focussen daarbij niet enkel op de 'sector' kinderopvang, maar we trachten een zo breed mogelijk landschap in beeld te brengen van voorzieningen en organisaties met een 'opvangfunctie'. Het onderzoek loopt van februari 2013 tot en met april 2014 en wordt opgedeeld in twee grote luiken. Het eerste luik omvat een kwalitatief

	onderzoek waarbij 76 kinderen (lagere school- en kleuterleeftijd) geïnterviewd worden. Het is de bedoeling om hierbij enerzijds de diversiteit in beeld te krijgen van de manier waarop kinderen de uren doorbrengen buiten gezin- en schooltijd en anderzijds patronen en verbanden op het spoor te komen tussen de beleving van kinderen en de manier waarop in opvang voorzien wordt. In het tweede luik willen we het kwalitatieve onderzoek valideren door middel van een kwantitatief survey-onderzoek bij een beperkte, maar representatieve groep van 400 lagere schoolkinderen. In dit kwantitatieve onderzoeksluik kan worden nagegaan in welke mate patronen in de betekenisverlening van de lagere schoolkinderen voorkomen en of ze verband houden met individuele achtergrondkenmerken of met het soort voorziening waar deze kinderen ervaring mee hebben. De dataverzameling van dit kwantitatief luik wordt opgestart in december 2013 en zal afgerond worden eind januari 2014. De globale analyse van het totale onderzoek vindt plaats in februari en maart 2014. De maand april en mei wordt voorbehouden voor de afwerking en rapportering van de resultaten. Voor dit onderzoek krijgen de medewerkers van VBJK ondersteuning van enkele gespecialiseerde onderzoekers uit de vakgroep Sociale Agogiek. Zij begeleiden de ontwikkeling van de onderzoeksmethodologie en de analysefasen van beide onderzoeksluiken.
Beoogd resultaat	In mei 2014 wordt het finale onderzoeksrapport overgemaakt aan Kind en Gezin. Van de belangrijkste bevindingen wordt een Powerpointpresentatie gemaakt en er verschijnen een aantal artikels over dit onderzoek.
Projectcoördinatie	Michel Vandenbroeck
Projectuitvoering	Brecht Peleman, Caroline Boudry
Financiering	Onderzoek UGent in opdracht van Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Diederik Vancoppenolle)

4.4 Inspiratiedag voor Brusselse initiatieven voor buitenschoolse opvang 'Kippenvel'

Doelstelling	Collegiaal leren stimuleren bij alle medewerkers, pedagogisch coaches en coördinatoren van de Brusselse Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang.
Proces	Deze inspiratiedag wordt georganiseerd voor alle medewerkers, pedagogisch coaches en coördinatoren van de Brusselse IBO's. Medewerkers van VBJK en VCOK ondersteunen de pedagogisch coaches in het voorbereiden en uitwerken ervan. Samen zoeken we naar interessante thema's en nieuwe praktijken die zowel tijdens Kippenvel zelf als in het proces ernaartoe aanleiding geven om de eigen werking te verrijken. Er worden samenwerkingen uitgebouwd met externe partners. Op Kippenvel zelf wisselen de deelnemers tijdens verschillende workshops ervaringen uit betreffende pedagogische kwaliteit en verwerven ze nieuwe ideeën om activiteiten te begeleiden in hun IBO. Begeleiders van verschillende Brusselse IBO's verbinden zich immers in de maatschappelijke opdracht om kwaliteit voor kinderen, ouders en buurt in een grootstedelijke context te realiseren. Op deze dag wordt dat in de verf

	gezet en krijgt men erkenning en waardering van de lokale overheid. Deze erkenning geeft opnieuw energie en motivatie om de eigen nest- en webwerkingen te innoveren.
Beoogd resultaat	100 deelnemers, bestaande uit coördinatoren, pedagogisch coaches en begeleid(st)ers, nemen deel aan de inspiratiedag Kippenvel.
Projectcoördinatie	Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Brecht Peleman, Wendy Gettemans (VGC), medewerkers van VCOK.
Financiering	Vlaamse Gemeenschapscommissie

II Leren van Europese partners en Vlaanderen op de kaart zetten

1 Leren van Europese onderzoeken

1.1 Assessing early childcare services

Doelstelling	Via een systematisch literatuuronderzoek komen tot betrouwbare beleidsadviezen over werkomstandigheden en in-service training in kinderopvang en kleuterschool.
Proces	VBJK schreef in juli 2013 in op de tender van Eurofound en haalde als promotor het contract binnen. Er werd een sterk partnerschap uitgebouwd, enerzijds met Institute of Education London University die veel ervaring hebben met EPPI; een methode om systematische review op een methodisch verantwoorde manier door te voeren en met PPMI een beleidsonderzoekscentrum uit Litouwen met excellente contacten in Oost-Europa en Midden-Europa.
Beoogd resultaat	Tegen oktober 2014 wordt een eindrapport afgeleverd aan Eurofound met beleidsaanbevelingen in verband met werkomstandigheden en in-service training naar kinderopvang en kleuterschool.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Arianna Lazzari, Hester Hulpia, Brecht Peleman
Financiering	Eurofound (Europa)

1.2 Study on the effective use of Early Childhood Education in preventing Early School Leaving (commissioned by the European Commission)

Doelstelling	Onderzoeknaar mogelijke relaties tussen kwaliteit voorschoolse voorzieningen en het effect op de prestaties in het secundair onderwijs.
Proces	De Europese Commissie stelde in 2013 een 'tender' open voor een onderzoek naar 'Study of the effective use of early childhood education and care (ECEC) in preventing early school leaving (ESL)'. Vanuit het Public and Management Institute (PPMI) uit Litouwen werd VBJK gevraagd om als expert ECEC hieraan mee te werken. Hester Hulpia zal de case study voor Vlaanderen op zich nemen samen met George Van Landeghem van de KULeuven. De studie zal in 2014 vooral werken rond case studies en het eindrapport zal worden geschreven op basis van literatuurstudie, een policy mapping van ECEC in 34 landen en de resultaten van de case studies.
Beoogd resultaat	Tegen juni 2014 wordt een eindrapport afgeleverd aan de Europese Commissie met beleidsaanbevelingen naar kinderopvang en kleuterschool om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.
Projectcoördinatie	PPMI, Vilnius, Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Hester Hulpia, George Van Landeghem (KU Leuven)
Financiering	Europese Commissie

1.3 Beleidsondersteunend werk

Advies	VBJK zal advies geven over hoe de resultaten van CoRe (competent systeem) kunnen toegepast worden binnen de verschillende domeinen van Kind en Gezin.

2 Europese innovatieprojecten

2.1 Improvement of Preschool Education in Serbia (Impres)

Doelstelling	De Europese Commissie wil met IMPRES de toegankelijkheid van de Servische Preschools (3 tot 5 jaar) verhogen en de werking van de preschools meer afstellen op kinderen uit kansarme milieus.
Proces	VBJK was in 2012-2013 actief in Servië en stond in voor een training van mentoren van Servische kleuterscholen met het oog op verruimen van de toegankelijkheid. Voor 2014 werd gevraagd of VBJK zich wil engageren in een vervolgproject in dit kader, met een focus op uitvoeringsmodaliteiten van de wetgeving: o.a. een evaluatie van het recente uitvoeringsbesluit over specifieke programma's in kleuteronderwijs en de inhoud van een te ontwerpen uitvoeringsbesluit omtrent het ontwikkelen van een pilootschool, die als model en expertisecentrum zal kunnen dienen.
Beoogd resultaat	Aanbevelingen met betrekking tot wijzigingen enerzijds en inhoudelijke invulling anderzijds bij de uitvoeringsbesluiten op de nieuwe wet van de Preschools in Servië.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Nima Sharmahd, Ankie Vandekerckhove en Jan Peeters
Financiering	European Union

2.2 International Step by Step Association (ISSA)

Doelstelling	De expertise van VBJK dissemineren naar landen in ontwikkeling en de actieradius van VBJK uitbreiden naar de nieuwe lidstaten van de EU naar de kandidaat EU-lidstaten, met het oog op het indienen van concrete Europese projecten.
Proces	VBJK werd lid van ISSA in december 2013. De coördinator is opnieuw verkozen in de Board van deze internationale organisatie die actief is in 33 landen en hij is ook lid van het Program comité van de Internationale ISSA conferentie *Creating a Society for All: Re-considering Early Childhood Services op* 10-12 oktober 2014 in Budapest. Daarnaast is er het ISSA meets Wanda project waarbij een succesvol Vlaams project geïmplementeerd wordt in nieuwe EU-lidstaten. ISSA organiseert ook een advocacy network dat georganiseerd wordt i.s.m. enkele NGO's en Unicef en waaraan Ankie Vandekerckhove deelneemt.
Beoogd resultaat	Medewerking van VBJK zichtbaar maken via een internationale conferentie in oktober 2014 en een nieuw projectvoorstel indienen in samenwerking met ISSA.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Jan Peeters, Nima Sharmahd, Katrien Van Laere, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Open Society Foundation, lonen ESF

2.3 Wanda internationaal: When Wanda meets ISSA

Doelstelling	Introduceren van Wanda methodiek in kinderopvang, kleuteronderwijs en buitenschoolse opvang voor kinderen van 0 to 10 jaar in ISSA landen, met het oog op competentieontwikkeling en

	professioneel leren. Doel is om het gebruik van een methode van 'waarderende praktijkanalyse te ondersteunen die de groepen van medewerkers zal helpen in een context van diversiteit, ook door middel van de uitwisseling tussen personeel met een hoge en lage professionele kwalificatie.
Proces	In samenwerking met Arteveldehogeschool en ISSA onderneemt VBJK volgende stappen: • ontmoeting en training met NGO-verantwoordelijken van ISSA landen; • selectie van de vier deelnemende landen; • organisatie van een Train de Trainer in de vier landen die aan het project deelnemen; • ondersteuning bij intervisie door het ISSA online platform en door face-to-face meetings met de NGO verantwoordelijken; • bouw van een gecontextualiseerd werkinstrument, op basis van de Wanda booklet.
Beoogd resultaat	ISSA leden uit vier nieuwe EU-lidstaten implementeren WANDA in hun project.

2.4 Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK)

Advies	BKK heeft van de Nederlandse overheid de opdracht gekregen om te werken aan de professionalisering en de kwaliteit van de kinderopvang. BKK heeft in opvolging van de aanbevelingen van CoRe een project van 1 miljoen euro opgezet over lerende organisaties binnen de KO. De coördinator geeft advies als CoRe-onderzoeker over de productie van het boek '*Leer-wijzer*' over lerende organisaties. Dit boek zal ook in Vlaanderen kunnen worden gebruikt door de pedagogisch coaches.
Financiering	BKK

3 Internationale netwerken

3.1 Transatlantic Forum on Inclusive Early Years

Doelstelling	Relevante thema's binnen ECEC, met de focus op kinderen met een achtergrond van migratie en/of armoede onder de aandacht brengen van de beleidsverantwoordelijken in Europa en de VS.
Proces 	De Koning Boudewijn Stichting heeft VBJK als partner aangeduid voor de inhoudelijke uitwerking van het project Transatlantic Forum on Inclusive Early Years, samen met het Migration Policy Institute (VS). Dit project wordt mogelijk gemaakt door de inbreng van meerdere stichtingen in Europa en de VS. VBJK en MPI werken samen aan de organisatie van een samenhangend geheel van 7 conferenties rond verschillende grote vraagstukken, zoals: toegankelijkheid, professionalisering en curriculum innovatie, ouderbeleid, meertaligheid en meervoudige identiteit, evaluatie… . In 2014 volgen conferenties rond het belang van ouderparticipatie in

	Lissabon (januari) en evaluatie in Nederland (juni-juli 2014).
Beoogd resultaat	Twee high-level meetings rond ouderbeleid enerzijds en evaluatie anderzijds met telkens een zeventigtal beleidsmensen en experts.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Jan Peeters, Ankie Vandekerckhove, Michel Vandenbroeck
Financiering	Koning Boudewijnstichting

3.2 Eurochild

Doelstelling	Door het lidmaatschap van Eurochild blijft VBJK enerzijds op de hoogte van de ontwikkeling in ECEC op Europees niveau en anderzijds kan VBJK mee richting geven aan het beleid van Eurochild op specifieke thema's in ECEC. Binnen dit grote netwerk kan VBJK ook contacten uitbouwen en onderhouden met relevante actoren binnen heel Europa die kunnen leiden tot gezamenlijke projecten.
Proces	VBJK volgt de activiteiten van Eurochild op en neemt waar aangewezen, deel aan vergaderingen en conferenties. VBJK doet tevens een inbreng in bevragingen van Eurochild, bijvoorbeeld omtrent de te stellen prioriteiten in Early Years Education and Care. Ook Decet is lid van Eurochild en neemt daar, via Matthias Urban, een voorzittersrol op in de thematische werkgroep Early Years Education and Care. De informatie die binnen Eurochild verkregen wordt zal op regelmatige tijdstippen doorgegeven worden aan Kind en Gezin.
Beoogd resultaat	Geïnformeerd blijven over en actief deelnemen in discussies en acties over ECEC binnen de context van de EU. Uitbouwen van het eigen netwerk via andere leden van Eurochild en info doorgeven aan Kind en Gezin.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

3.3 DECET

Doelstelling	Het DECET netwerk rond diversiteit in de kinderopvang integreren in ander netwerk (ISSA).
Proces	VBJK is uit de Raad van Bestuur en ook uit de Algemene Vergadering van DECET gestapt. De financiering door de Bernard Van Leer Foundation is weggevallen voor dit netwerk en vermits er nog steeds geen plan was voor de toekomst van DECET besloot de voorzitter uit DECET te treden en volop te gaan voor het ISSA-netwerk.
Beoogd resultaat	/
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Ankie Vandekerckhove, Jan Peeters, Katrien Van Laere en de internationale partners binnen DECET
Financiering	/

III Communicatie

1 Interne en externe communicatie

1.1 Strategisch communicatieplan

Doelstelling	Een helder en transparant communicatieplan ontwikkelen voor zowel de interne als externe werking.
Proces	Door middel van een aantal workshops wordt via een stappenplan een strategisch communicatieplan ontwikkeld. • inventaris en analyse van de huidige interne en externe communicatie; • diagnose; • strategische communicatiedoelstellingen bepalen; • segmenteren en differentiëren van doelgroepen; • ontwikkelen van een database; • communicatietools en instrumenten bepalen en ontwikkelen; • ontwikkelen van een nieuwe website; • bepalen van operationele acties; • evaluatiemethode ontwikkelen; • sturing, follow-up en rapportage.
Beoogd resultaat	Een gerichte communicatie die de projecten en werking van VBJK meer naar buiten brengt. Het inzetten van de juiste communicatietools en technieken om de informatie en resultaten sneller bij de juiste doelgroepen te brengen. Het ontwerpen van een goed werkende communicatiemix op maat van de verschillende doelgroepen.
Projectcoördinatie	Jan Peeters
Projectuitvoering	Mike De Cloedt, Jan Peeters, Ellen Rutgeerts, Brecht Peleman, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.2 KIDDO

Doelstelling	Professionaliteit van de medewerkers kinderopvang verhogen via een vlot leesbaar en inhoudelijk sterk tijdschrift.
Proces	KIDDO is hét pedagogisch vakblad voor iedereen die in de kinderopvang werkt. Het tijdschrift wordt gemaakt door een Nederlandse en een Vlaamse redactie en is bedoeld voor alle voorzieningen voor jonge kinderen in Nederland en Vlaanderen. In Vlaanderen richt KIDDO zich op begeleiders en organisatoren in de voorschoolse groepsopvang en gezinsopvang, begeleiders en organisatoren in de buitenschoolse opvang, studenten en docenten in de verschillende opleidingen van kinderopvang en gezinsondersteuning (secundair onderwijs, volwassenenonderwijs, Onthaalouderacademie, bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind…) en stafmedewerkers in de verschillende ondersteuningsstructuren. In de Vlaamse redactieraad zetelen mensen uit verschilleden organisaties betrokken bij kinderopvang. Zij waken mee over de algemeen uitgezette lijnen en de concrete inhoud van artikels. Elke editie van KIDDO bevat een mix van artikels die aandacht hebben

	voor pedagogiek en praktijk. Via verhelderende en verdiepende interviews en reportages, maar ook via een aantal vaste rubrieken wil KIDDO de lezer ondersteunen, motiveren en inspireren bij het werken met kinderen, ouders, collega's en buurt. Daartoe zal KIDDO ook in 2014 aansluiten bij actuele thema's, mijlpalen binnen projecten, interessante publicaties en materialen en relevante studiedagen. KIDDO belicht opnieuw *good practices* en een aantal vaste rubrieken worden vernieuwd om medewerkers in hun pedagogiek concreet te verrijken met inzichten, ideeën en activiteiten. In 2014 zullen opnieuw acht nummers verschijnen met volgende opbouw: • Voorwoord (afwisselend VL/NL) • Nieuws en agenda (samengesteld door NL en VL) • High Five (afwisselend VL/NL): nieuw • Telkens twee pedagogische artikels uit VL en twee pedagogische artikels uit NL • Telkens een artikel voor de Vlaamse middenkatern: voor de Vlaamse lezers zal KIDDO in de acht opeenvolgende nummers van 2014 alle informatie over het nieuwe decreet Kinderopvang bundelen. Dit gebeurt in nauw overleg met Kind en Gezin. • Okiddo 0-4 (steeds door VL) • Okiddo 4-12 (afwisselend VL/NL) • Waarom? Daarom! (afwisselend VL/NL): nieuw • Filosoferen (afwisselend VL/NL) • Kinderboeken • De pedagogische visie van… (afwisselend VL/NL) • Babygebaren (NL): nieuw • Column (NL) KIDDO's Twitteraccount wordt beheerd door SWP, de uitgeverij in Nederland. In Vlaanderen willen we nieuwe abonnees aantrekken door - in samenwerking met databeheer van Kind en Gezin - systematisch alle nieuwe kinderopvanginitiatieven met KIDDO te laten kennismaken en door een betere promotie op studiedagen, congressen, vormingen, enzovoort.
Beoogd resultaat	In 2014 worden acht nummers van KIDDO uitgegeven van 40 à 44 pagina's in full color.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts
Projectuitvoering	Ellen Rutgeerts (hoofdredactie) Caroline Boudry (Okiddo 0-4, fotografie en redactieraad) Brecht Peleman (redactieraad)
Financiering	SWP (redactionele uitgaven), Partnerschapsakkoord Kind en Gezin (contactpersoon Kind en Gezin: Katleen Govaert)

1.3 KIDDOdag 2014

Doelstelling	De KIDDOdagen hebben als doel begeleiders en verantwoordelijken, onthaalouders en dienstverantwoordelijken, ouders, studenten en docenten uit heel Vlaanderen samen te brengen rond een thema dat hen prikkelt in hun professioneel handelen.
Proces	2014 zal inspelen op de actualiteiten via lezingen en tal van workshops.

Beoogd resultaat	De KIDDOdagen 2014 gaan door op zaterdag 10 mei in de Kind en Gezin-academie in Brussel en vrijdag 16 mei in Gent. Er worden respectievelijk 120 en 200 deelnemers verwacht.
Projectcoördinatie	Ellen Rutgeerts en Caroline Boudry
Projectuitvoering	Caroline Boudry, Mike De Cloedt (VBJK), Katelijne De Brabandere (VCOK), Liesbeth Lambert (VCOK)
Financiering	Partnerschapsakkoord Kind en Gezin

1.4 Kinderen in Europa

Doelstelling	'Children in Europe', een samenwerkingsverband tussen Europese experts en tijdschriften over de voorzieningen voor jonge kinderen (0-10 jaar) en hun gezinnen, heeft als doel een forum te creëren voor de uitwisseling van ideeën, praktijkervaringen en informatie tussen praktijkmedewerkers die binnen Europa werken met jonge kinderen en hun ouders. Het forum wil bijdragen tot de ontwikkeling van het beleid voor jonge kinderen en de praktijk op Europees, nationaal, regionaal en plaatselijk niveau.
Proces	Kinderen in Europa richt zich op iedereen die werkt met jonge kinderen binnen de sector ECEC en op de studenten en lesgevers uit de bacheloropleiding Pedagogie van het Jonge Kind en kleuteronderwijs. Tweemaal per jaar woont VBJK de Editorial Boards bij waarop de nummers voorbereid worden. De twee nummers van 2014 gaan over de impact van de Europese politiek op ECEC. VBJK staat onder meer in voor de editing van de vertaalde artikels en het aanleveren van artikels uit Vlaanderen. Daarnaast publiceert de groep ook een reeks dossiers (bv: democratie, participatie, toegankelijkheid...). Vermits de Nederlandse partner Childcare International stopt in 2014, zal de manier waarop de Nederlandstalige versie van Kinderen in Europa wordt uitgegeven, moeten worden herbekeken. Er worden onder meer contacten gelegd met CEGO om een mogelijke samenwerking en verspreiding naar het kleuteronderwijs te overwegen.
Beoogd resultaat	Jaarlijks de uitgave van twee nummers in 16 verschillende talen, waarvan VBJK de Nederlandse versie verzorgt.
Projectcoördinatie	Ankie Vandekerckhove
Projectuitvoering	Jan Peeters, Ankie Vandekerckhove
Financiering	Bernard van Leer Foundation, partnerschapsakkoord Kind en Gezin

vbjk

Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen
Centre for Innovation
in the Early Years
Centre d'Innovation de
la Petite Enfance

a Raas Van Gaverestraat 67A
9000 Gent, Belgium/Belgique
t +32 (0)9 232 47 35
f +32 (0)9 232 47 50
e info@vbjk.be w www.vbjk.be